

YARGI HİZMETLERİNİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ TASLAĞI

GENEL GEREKÇE

Yargı hizmetlerine erişimin etkin bir şekilde sağlanması, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin kabul gördüğü toplumların temel hedefleri arasında yer almaktadır. Zaman içinde sürekli yeni boyut kazanan yargı hizmetlerine erişim, bu hizmetlerin kalitesinin artırılmasını ve etkin bir şekilde verilmesini de kapsamaktadır. Ülkenin gelişen ve değişen şartları nazara alınarak uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, yargı hizmetlerinin daha nitelikli sunumuna dair tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu kapsamda Teklifte, önemli değişiklikler yapılmakta ve yenilikler getirilmektedir.

Süreler, muhakeme hukuku tarafından sistemli bir biçimde düzenlenen ve modern hukuk tarafından benimsenen kurumlardan biridir. Bu kurum, yargılamanın hızlı ve düzenli ilerlemesi bakımından önemli bir görev ifa etmektedir. Ceza ve hukuk yargılamasında, kanun yollarına başvuruda farklı sürelerle yer verilmesi, muhakeme süjelerinin adalete erişimini güçleştirebilmekte, hak arama yollarının kullanılmasında karışıklığa sebebiyet verebilmekte ve hak kayıplarına neden olabilmektedir. Bu sorunların önlenmesi için sürelerin olabildiğince yeknesak hâle getirilmesi gerekmektedir.

Teklifle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile bazı kanunlarda düzenleme yapılarak kanun yolları bakımından “gün” olarak belirlenen sürelerin “hafta” ve “ay” şeklinde değiştirilmesi kabul edilmektedir. Böylelikle ceza muhakemesi hukukundaki süreler ile medeni usul hukukundaki süreler arasında uyum sağlanmakta ve hak arama yollarının kullanılmasında kişilerin olası hak kayıplarının önlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılması, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla kanun yollarına ilişkin başvuru sürelerinin, hükmün tefhimi yerine gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlamasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Medeni yargılamada kanun yolu incelemesinde ortaya çıkan bazı sorunların çözümüne dair düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, parasal sınırlarda yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artışların daha önce verilen kararlar bakımından kanun yoluna başvuruda dikkate alınmaması ilkesi benimsenmekte ve bölge adliye mahkemesi hukuk daireleri arasındaki görev uyuşmazlıklarının hızlı bir şekilde çözümüne yönelik hükümler getirilmektedir.

Noterlik kurumunun işleyişinin kolaylaştırılmasına yönelik olarak noterlerin çalışma gün ve saatlerinin belirlenmesi, noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar sebebiyle ödenmesi gereken vergi, resim, harç, değerli kâğıt bedelleri, noterlik ücretleri ile diğer işlem giderlerinin tahsili ve noterlerin verecekleri beyannamelerin süresi ile el yazısıyla imzalanarak hazırlanan noterlik işlemlerinin güvenli elektronik imzayla bilişim sistemine kaydedilebilmesi gibi farklı konularda düzenlemeler yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi tarafından 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun evlenen kadının soyadı, kadının soybağının reddi davası açamaması, eşler tarafından birlikte evlât edinilen ve ayırt etme gücüne sahip olmayan küçükler dışında kalanların nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adlarının yazılmaması, özgürlüğü bağlayıcı ceza nedeniyle vesayet altına alınma ve koruma amacıyla özgürlüğün

kısıtlanmasına ilişkin hükümleri, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun adli yardım ödeneğinin birden fazla baro bulunan yerlerde barolar arasındaki dağıtımına ilişkin hükümleri ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kaçak sanık, uzlaştırma, basit yargılama usulüne itiraz ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümleri hakkında iptal kararları verilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararları belirleyen parasal sınıra ilişkin hükmünü iptal etmiştir. Bu kararların oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Bölge adliye mahkemesindeki en kıdemli Cumhuriyet savcısının Cumhuriyet başsavcivekili olarak görev yapmasına son verilerek, Cumhuriyet başsavcivekilinin Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmektedir. İhtiyaç duyulan bölge adliye mahkemelerinde birden fazla Cumhuriyet başsavcivekili görevlendirilebilmesine imkân tanınmaktadır.

Teklifle, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bir güne karşılık gelen adli para cezasının miktarı artırılmakta, buna bağlı olarak mahsup, önödeme ve istinaf kanun yoluna başvuru hükümlerinde yer alan parasal sınırlar değiştirilmektedir.

Diğer yandan Teklifte, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçu uzlaştırma kapsamından çıkarılarak önödeme kapsamına alınmakta ve böylelikle bu suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

5/4/2012 tarihli ve 6291 sayılı Kanunla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna eklenen 105/A maddesi ile infaz sistemimize giren ve koşullu salıverilme tarihinden önce belirli bir sürenin denetimli serbestlik altında toplum içinde infazına imkân veren yeni bir infaz rejimi kabul edilmiştir. Bu rejim, belirli şartları taşıyan hükümlülerin, topluma uyum sağlamalarının kolaylaştırılması ve yeniden suç işleme risklerinin azaltılması için kişiye göre belirlenmiş denetimli serbestlik yükümlülüğü uygulanmak suretiyle, koşullu salıverilme tarihinden bir yıl önce ceza infaz kurumundan tahliye edilebilmelerini ifade etmektedir. Bu infaz rejimi vasıtasıyla hükümlülerin; yeniden suç işleme risklerinin azaltılması, sosyal hayata hazırlanmasına imkân sağlanması, tahliye şartlarına uyumunun gerçekleştirilmesi ve toplumsal kurallara uyma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmayı hak eden her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit yararlanmakta, bu durum belli bir miktara kadar olan hapis cezaları bakımından hükümlülerin ceza infaz kurumlarında çok kısa bir süre kalmalarına ve cezaların infazında adaletsiz sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, her hükümlünün maktu süreyle denetimli serbestlikten yararlanması uygulamasından vazgeçilerek, koşullu salıverilme süresine göre oransal (nispi) olarak denetimli serbestlikten faydalanması sağlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, ceza infaz adaletinin gerçekleştirilmesi amacıyla denetimli serbestlik rejimi altında geçirilecek süre, oransal olarak belirlenmektedir. Böylelikle miktarı az olan hapis cezaları bakımından mevcut denetimli serbestlik uygulaması nedeniyle oluşan cezasızlık algısının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 5275 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinde yapılan düzenlemeyle, kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların örgün ve yaygın öğretimden yararlanma hakkının kapsamı genişletilmektedir.

Öte yandan, ceza yargılamasında kabul edilen koruma tedbirleri, yargılama sürecinde bir cezalandırma aracı değil, soruşturma ve kovuşturmanın daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi için kabul edilmiş tedbirlerdir. Bu tedbirlerin yanlış veya haksız uygulanması durumunda meydana gelebilecek zararların tazmini, hukuk devletinin bir gereği olarak benimsenmiş ve Yargı Reformu Strateji Belgesi ile İnsan Hakları

Eylem Planında bu yönde faaliyetler belirlenerek, daha güçlü bir insan hakları koruma sistemi oluşturulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda ceza yargılama süreçlerinde yaşanabilen mağduriyetlerin niteliğine uygun olanlarının daha etkin, kapsamlı, güvenli, hızlı ve az masraflı bir yöntemle telafi edilmesi için ilave güvenceler geliştirilmektedir.

Teklifle, bazı adli kontrol tedbirlerinin uygulanmasından mağdur olan kişilere, tutuklamada olduğu gibi tazminat talep etme imkânı getirilmektedir. Ayrıca, tazminat talep edilebilecek hallerden bir kısmı bakımından idari bir başvuru yolu kabul edilmektedir. Bu kapsamda “tespiti ve karşılanması herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen” tazminat istemlerinin 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyon tarafından incelenmesi hükme bağlanmaktadır.

Adil yargılanma hakkının öncelikli unsurlarından biri makul sürede yargılanma hakkıdır. Ülkemizde son yıllarda, yargı hizmetlerinin sunumunda kalite ve etkinliğin artırılmasına yönelik birçok düzenleme yapılmış, yargı hizmetlerinin hızlandırılması amacıyla kararlı adımlar atılmıştır. Öncelikle istinaf kanun yolunun oluşturulması ve ardından yargıda hedef süre uygulamasına başlanması gibi adımlar, gelinen aşama itibarıyla yargı süreçlerindeki gecikmelerin önüne geçilmesinde dikkate değer sonuçlar ortaya koymaktadır.

Makul sürede yargılanma hakkı ihlal edilenlerin başvurabileceği idari veya yargısal bir yol bulunmadığından bu kişiler doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmaktadır. Anayasa Mahkemesi 5/7/2022 tarihli ve 2021/58970 başvuru numaralı kararında makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun kurulması gerektiğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi son olarak 25/7/2023 tarihli ve 2023/18536 başvuru numaralı kararında başvurunun incelenmeksizin düşürülmesine ve makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra bu konudaki başvuruların incelenebileceğine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararları uyarınca uzun yargılamadan kaynaklı ihlal iddiaları bakımından daha kolay erişilebilir, hızlı işleyen ve birincil nitelikte bir başvuru yolu oluşturulmakta ve ilgiliye 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyona müracaat imkânı tanınmaktadır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

9/6/1932 TARİHLİ VE 2004 SAYILI İCRA VE İFLAS KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 1

Başlaması ve bitmesi :

Madde 19 – (Değişik: 18/2/1965-538/12 md.)

Gün olarak tayin olunan müddetlerde ilk gün hesaba katılmaz.

Ay veya sene olarak tayin olunan müddetler ayın veya senenin kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise biteceği ay veya senenin aynı gününde ve

Başlaması ve bitmesi :

Madde 19 – (Değişik: 18/2/1965-538/12 md.)

Gün olarak tayin olunan müddetlerde ilk gün hesaba katılmaz.

Ay veya sene olarak tayin olunan müddetler ayın veya senenin kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise biteceği ay veya senenin aynı gününde ve

<p>müddetin biteceği ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son gününde biter.</p> <p>Bir müddetin sonuncu günü resmi bir tatil gününe rastlarsa, müddet tatili takibeden günde biter.</p> <p>Müddet, son günün tatil saatinde bitmiş sayılır.</p>	<p>müddetin biteceği ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son gününde biter. Müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter.</p> <p>Bir müddetin sonuncu günü resmi bir tatil gününe rastlarsa, müddet tatili takibeden günde biter.</p> <p>Müddet, son günün tatil saatinde bitmiş sayılır.</p>
<p>ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter.”</p>	
<p>GEREKÇE</p> <p>MADDE 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklenmektedir. Teklifte, 2004 sayılı Kanunda kanun yoluna başvuru süreleri hafta olarak belirlendiğinden bu değişikliğe uyum sağlanması amacıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunundaki benzer hükümler de dikkate alınarak düzenleme yapılmaktadır. Buna göre süre, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde bitecektir.</p>	
<p>MADDE 2</p>	
<p><i>V. SERMAYE ŞİRKETLERİ VE KOOPERATİFLERİN UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRILMASI</i></p> <p>...</p> <p>Başvurunun mahkemece incelenmesi ve kanun yolları: Madde 309/p- (Ek: 12/2/2004-5092/8 md.) Tasdik duruşmasında mahkeme, ara dönem denetçisini, borçlu işletmenin yetkililerini ve duruşmada hazır bulunan alacaklıları dinler. Mahkeme, borçlunun yeniden yapılandırmaya iyiniyetle başvurduğunu, 309/m ilâ 309/o maddelerindeki şartların yerine geldiğini ve projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olduğunu tespit ettiği takdirde, en geç otuz gün içinde başvurunun tasdikine, aksi halde reddine karar verir.</p>	<p><i>V. SERMAYE ŞİRKETLERİ VE KOOPERATİFLERİN UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRILMASI</i></p> <p>...</p> <p>Başvurunun mahkemece incelenmesi ve kanun yolları: Madde 309/p- (Ek: 12/2/2004-5092/8 md.) Tasdik duruşmasında mahkeme, ara dönem denetçisini, borçlu işletmenin yetkililerini ve duruşmada hazır bulunan alacaklıları dinler. Mahkeme, borçlunun yeniden yapılandırmaya iyiniyetle başvurduğunu, 309/m ilâ 309/o maddelerindeki şartların yerine geldiğini ve projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olduğunu tespit ettiği takdirde, en geç otuz gün içinde başvurunun tasdikine, aksi halde reddine karar verir.</p>

<p>Mahkeme, tasdik kararı ile birlikte, borçlu ile alacaklıların bu konudaki görüşlerini de dikkate alarak, yetkileri sadece projenin yerine getirilmesine ilişkin esasları denetleyip alacaklılara durumu düzenli olarak rapor etmekten ibaret olan bir veya birkaç proje denetçisi tayin edebilir. Borçlu ve alacaklılar, denetçi seçmedikleri ya da herhangi bir denetçi üzerinde anlaşmaya varamadıkları takdirde, mahkeme, nitelikleri ve görev alanı yönetmelikle belirlenecek olan bir denetçiyi re'sen atayabilir.</p> <p>Tasdik veya ret kararının tebliğinden itibaren on-gün içinde borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar kararı temyiz edebilirler. Bu konudaki temyiz incelemesi ivedilikle yapılır ve verilecek karara karşı, karar düzeltme yoluna başvurulamaz.</p> <p>Tarafların itirazı ve temyiz maktu harca tâbidir.</p>	<p>Mahkeme, tasdik kararı ile birlikte, borçlu ile alacaklıların bu konudaki görüşlerini de dikkate alarak, yetkileri sadece projenin yerine getirilmesine ilişkin esasları denetleyip alacaklılara durumu düzenli olarak rapor etmekten ibaret olan bir veya birkaç proje denetçisi tayin edebilir. Borçlu ve alacaklılar, denetçi seçmedikleri ya da herhangi bir denetçi üzerinde anlaşmaya varamadıkları takdirde, mahkeme, nitelikleri ve görev alanı yönetmelikle belirlenecek olan bir denetçiyi re'sen atayabilir.</p> <p>Tasdik veya ret kararına karşı borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna, istinaf incelemesi üzerine verilen karara karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurabilir.</p> <p>Tarafların itirazı ile istinaf ve temyiz maktu harca tâbidir.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 2- 2004 sayılı Kanununun 309/p maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “itirazı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile istinaf” ibaresi eklenmiştir.</p> <p>“Tasdik veya ret kararına karşı borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna, istinaf incelemesi üzerine verilen karara karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurabilir.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 2- Maddeyle, 2004 sayılı Kanununun 309/p maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6100 sayılı Kanunda, kanun yollarına başvuru süreleri “hafta” olarak belirlenmiş ve bu sürelerin kararın tebliğinden itibaren başlayacağı kabul edilmiştir. Ayrıca 20 Temmuz 2016 tarihinden itibaren istinaf mahkemeleri faaliyete geçirilmiştir. Teklifte, hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılması amacıyla 2004 sayılı Kanunda kanun yollarına başvuru bakımından 6100 sayılı Kanuna uyum sağlanmaktadır. Bu çerçevede 2004 sayılı Kanununun 309/p maddesinde gerekli uyum düzenlemesi yapılmaktadır.</p>	
MADDE 3	

<p>Temyiz yoluna başvurma ve incelenmesi Madde 364- (Değişik: 2/3/2005-5311/25 md.) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri elli sekiz bin sekiz yüz Türk lirasını geçen nihaî kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir.</p> <p>Yukarıda belirtilen kararlara karşı temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır. Bu durumda da 363 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.</p> <p>Temyiz yoluna başvurma, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz.</p>	<p>Temyiz yoluna başvurma ve incelenmesi Madde 364- (Değişik: 2/3/2005-5311/25 md.) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri elli sekiz bin sekiz yüz Türk lirasını geçen nihaî kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir.</p> <p>Birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır. Bu durumda da 363 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.</p> <p>Temyiz yoluna başvurma, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 3- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, kanun yoluna başvuruya ilişkin sürelerin yeknesak hale getirilmesi amacıyla 2004 sayılı Kanunda temyiz kanun yoluna başvuru süresinin, 6100 sayılı Kanunda olduğu gibi tebliğden itibaren başlayacağı ve iki hafta olacağı düzenlenmektedir.</p>	
MADDE 4	
<p>Ek Madde 1- (Ek: 17/7/2003-4949/102 md.) Bu Kanunun 119, 226, 326, 363 ve 364 üncü maddelerindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında</p>	<p>Ek Madde 1- (Ek: 17/7/2003-4949/102 md.) Bu Kanunun 119, 226, 326, 363 ve 364 üncü maddelerindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında</p>

<p>artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p> <p>(Değişik fıkra:20/2/2019-7165/2 md.) 363 ve 364 üncü maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.</p>	<p>artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p> <p>(Değişik fıkra:20/2/2019-7165/2 md.) 363 ve 364 üncü maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.</p> <p>İstinaf ve temyiz yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdan yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“İstinaf ve temyiz yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdan yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 4- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle, parasal sınırlarda yeniden değerlendirme oranında artırma yapılması sonucunda belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımlarının dikkate alınmayacağı hükmü, bin Türk lirasını aşmayan kısımların dikkate alınmayacağı şeklinde değiştirilmektedir. Bu şekilde yeniden değerlendirme sonucu belirlenen parasal rakamın bin lirayı geçmeyen küsuratı dikkate alınmayacaktır.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, istinaf ve temyiz yolu başvurularında hükmün verildiği tarihteki parasal sınırlar uygulanmaktadır. İlk karar tarihinde kanun yoluna başvuru imkânı olan dosyada, kaldırma veya bozma kararı üzerine verilen yeni karar sonrasında parasal sınırdaki yeniden değerlendirme oranında meydana gelen artış nedeniyle istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulamamasının yaratacağı sakıncaları ortadan kaldırmak, doğabilecek hak kayıplarının önüne geçebilmek ve verilen yeni kararların kaldırma ve bozmaya uygun olup olmadığının denetimini sağlayabilmek amacıyla maddeye yeni bir fıkra eklemek suretiyle düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilen kararlar ile Yargıtay bozma kararı üzerine yeniden verilen</p>	

kararlara karşı, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlara göre istinaf ve temyiz yoluna başvurulabileceği açıkça hükme bağlanmakta, böylelikle hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesine imkân tanınmaktadır.

15/7/1950 TARİHLİ VE 5682 SAYILI PASAPORT KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 5

Hususi pasaportlar

Madde 14 — (Değişik:RG-25/6/1958-7154/1 md.)

A) (Değişik:28/5/1988-3463/2 md.) Hususî damgalı pasaportlar; (Değişik paragraf:22/8/1989-378 KHK/1 md.) (...) birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan veya bu kadrolar karşılık gösterilmek veya T. C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilip emekli kesenekleri bu derecelerden kesilmek suretiyle Sözleşmeli olarak çalıştırılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapanlardan en az 15 yıl mesleki kıdemi olan öğretim üyeleri ile birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına; diplomatik pasaport verilmesini gerektiren vazifelerden başka herhangi bir resmi vazife ile veya kendi hesaplarına yabancı ülkelere gittikleri zaman verilir. (Ek cümle:19/10/2005-5411/168 md.) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri ile vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz.

Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilir.

(Değişik paragraf:3/3/1993-3868/1 md.) (...) , il ve ilçe belediye başkanlarına, görevleri süresince hususi damgalı pasaport verilir.

Hususi pasaportlar

Madde 14 — (Değişik:RG-25/6/1958-7154/1 md.)

A) (Değişik:28/5/1988-3463/2 md.) Hususî damgalı pasaportlar; (Değişik paragraf:22/8/1989-378 KHK/1 md.) (...) birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan veya bu kadrolar karşılık gösterilmek veya T. C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilip emekli kesenekleri bu derecelerden kesilmek suretiyle Sözleşmeli olarak çalıştırılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapanlardan en az 15 yıl mesleki kıdemi olan öğretim üyeleri ile birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına; diplomatik pasaport verilmesini gerektiren vazifelerden başka herhangi bir resmi vazife ile veya kendi hesaplarına yabancı ülkelere gittikleri zaman verilir. (Ek cümle:19/10/2005-5411/168 md.) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri ile vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz.

Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilir.

(Değişik paragraf:3/3/1993-3868/1 md.) (...) , il ve ilçe belediye başkanlarına, görevleri süresince hususi damgalı pasaport verilir.

Baro levhasına yazılı olan ve en az on beş yıl kıdemi bulunan avukatlara, haklarında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma bulunmaması kaydıyla hususi damgalı pasaport verilebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Dışişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığının olumlu görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Hususî damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların eşlerine de aynı nevi pasaport verilir. Hususî damgalı pasaport almaya hakkı bulunduğu sırada vefat edenlerin dul eşlerine başkası ile evlenmemiş ise aynı neviden pasaport verilmesi mümkündür.

(Değişik paragraf:23/7/2010-6009/58 md.) Hususî damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan, aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hususi damgalı pasaport verilir.

(Ek paragraf:15/7/2016-6728/7 md.) Yıllık ortalama ihracat değerlerine göre yapılan sınıflandırmada; son üç yılda yıllık ortalama ihracat tutarı Cumhurbaşkanının belirleyeceği değerin üzerinde olan firma yetkililerine, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir

Noterlere görevleri süresince ve baro levhasına yazılı olan ve en az on beş yıl kıdemi bulunan avukatlara, haklarında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma bulunmaması kaydıyla hususi damgalı pasaport verilebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Dışişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığının olumlu görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Hususî damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların eşlerine de aynı nevi pasaport verilir. Hususî damgalı pasaport almaya hakkı bulunduğu sırada vefat edenlerin dul eşlerine başkası ile evlenmemiş ise aynı neviden pasaport verilmesi mümkündür.

(Değişik paragraf:23/7/2010-6009/58 md.) Hususî damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan, aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hususi damgalı pasaport verilir.

(Ek paragraf:15/7/2016-6728/7 md.) Yıllık ortalama ihracat değerlerine göre yapılan sınıflandırmada; son üç yılda yıllık ortalama ihracat tutarı Cumhurbaşkanının belirleyeceği değerin üzerinde olan firma yetkililerine, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir

yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile; Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamaları kaydıyla, Cumhurbaşkanınca belirlenen esaslara göre dört yıl süreyle hususi damgalı pasaport verilebilir.

B) (Değişik:RG-25/2/1981-2418/2 md.) Hizmet Damgalı Pasaportlar: Bu Kanun gereğince kendilerine diplomatik veya hususi damgalı pasaport verilmesi mümkün olmayan kimselere, Hükümetçe, hususi idarelerce veya belediyelerce resmi vazife İle dış memleketlerde vazifeye alındıklarında verilir.

Türkiye Cumhuriyetinin üyesi bulunduğu milletlerarası kuruluşlarda memur statüsünde çalışanlar ile Türk Hava Kurumu ve Türkiye Kızılay Cemiyetince görevlendirilenlere de aynı nevi pasaport verilir.

(Değişik paragraf:23/7/2010-6009/58 md.) Hizmet damgalı pasaport alanların eşlerine, ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hak sahibi kişinin pasaportu ile aynı süre geçerli hizmet damgalı pasaport verilir.

C) (Değişik:RG-7/11/1984-3073/4 md.) Hususi ve Hizmet Damgalı Pasaportlar

yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile; Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamaları kaydıyla, Cumhurbaşkanınca belirlenen esaslara göre dört yıl süreyle hususi damgalı pasaport verilebilir.

B) (Değişik:RG-25/2/1981-2418/2 md.) Hizmet Damgalı Pasaportlar: Bu Kanun gereğince kendilerine diplomatik veya hususi damgalı pasaport verilmesi mümkün olmayan kimselere, Hükümetçe, hususi idarelerce veya belediyelerce resmi vazife İle dış memleketlerde vazifeye alındıklarında verilir.

Türkiye Cumhuriyetinin üyesi bulunduğu milletlerarası kuruluşlarda memur statüsünde çalışanlar ile Türk Hava Kurumu ve Türkiye Kızılay Cemiyetince görevlendirilenlere de aynı nevi pasaport verilir.

(Değişik paragraf:23/7/2010-6009/58 md.) Hizmet damgalı pasaport alanların eşlerine, ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hak sahibi kişinin pasaportu ile aynı süre geçerli hizmet damgalı pasaport verilir.

C) (Değişik:RG-7/11/1984-3073/4 md.) Hususi ve Hizmet Damgalı Pasaportlar

Talep edenin mensup bulunduğu makamın yetkili amirinin başvurusu üzerine İçişleri Bakanlığınca verilir. Bu nev'i pasaportlar aynı şart dahilinde İçişleri Bakanlığının muvafakati ve Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzerine, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilik ve elçiliklerince de verilebilir. Yukarıdaki «A» ve «B» bendlerinde yazılı eşlere ve çocuklara hususi veya hizmet damgalı pasaport verilmesi veya çocukların refakat hanesine kaydı için de aynı yazılı başvuruya lüzum vardır. Emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanların hususi damgalı pasaport alabilmeleri için durumlarını gösteren belgelerle, doğrudan İçişleri Bakanlığına müracaat etmeleri lazımdır.

(Değişik paragraf:28/5/1988-3463/2 md.) (Değişik birinci cümle:23/7/2010-6009/58 md.) Hususi damgalı pasaportlar altı aydan az olmamak kaydıyla İçişleri Bakanlığınca belirlenecek sürelerde; hizmet damgalı pasaportlar altı aydan az olmamak kaydıyla pasaport sahibinin görevinin müddetine göre İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek süre için geçerli olmak üzere tanzim edilir. Bu pasaportlardan süresi bitenlerin, bu bendin birinci fıkrasında yazılı başvuru, İçişleri Bakanlığının muvafakati ve Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzerine Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilik ve elçiliklerince de aynı müddetler için beşer defa uzatılması mümkündür.

Bu pasaportların sahiplerinin ve varsa refakat hanesine kayıtlı bulunanların birer fotoğraflarının pasaportlarına yapıştırılması lazımdır.

Talep edenin mensup bulunduğu makamın yetkili amirinin başvurusu üzerine İçişleri Bakanlığınca verilir. Bu nev'i pasaportlar aynı şart dahilinde İçişleri Bakanlığının muvafakati ve Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzerine, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilik ve elçiliklerince de verilebilir. Yukarıdaki «A» ve «B» bendlerinde yazılı eşlere ve çocuklara hususi veya hizmet damgalı pasaport verilmesi veya çocukların refakat hanesine kaydı için de aynı yazılı başvuruya lüzum vardır. Emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanların hususi damgalı pasaport alabilmeleri için durumlarını gösteren belgelerle, doğrudan İçişleri Bakanlığına müracaat etmeleri lazımdır.

(Değişik paragraf:28/5/1988-3463/2 md.) (Değişik birinci cümle:23/7/2010-6009/58 md.) Hususi damgalı pasaportlar altı aydan az olmamak kaydıyla İçişleri Bakanlığınca belirlenecek sürelerde; hizmet damgalı pasaportlar altı aydan az olmamak kaydıyla pasaport sahibinin görevinin müddetine göre İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek süre için geçerli olmak üzere tanzim edilir. Bu pasaportlardan süresi bitenlerin, bu bendin birinci fıkrasında yazılı başvuru, İçişleri Bakanlığının muvafakati ve Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzerine Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilik ve elçiliklerince de aynı müddetler için beşer defa uzatılması mümkündür.

Bu pasaportların sahiplerinin ve varsa refakat hanesine kayıtlı bulunanların birer fotoğraflarının pasaportlarına yapıştırılması lazımdır.

ÇERÇEVE

MADDE 5- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14 üncü maddesinin (A) fıkrasının dördüncü paragrafında yer alan “Baro” ibaresi “Noterlere görevleri süresince ve baro” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 5- Maddeyle, 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanununa göre noterlik faaliyetleri kamu hizmeti olup, noterler de bu kamu hizmetini icra eden görevlilerdir. Noterler hukuk mesleklerinde uzun yıllar görev yaptıktan sonra başvuru sırasına göre atanabilmektedir. Ancak, noterlerin hususi damgalı pasaport alma hakkı bulunmamaktadır. Düzenlemeyle, noterlerin görevleri süresince hususi damgalı pasaport alabilmelerine imkân tanınmaktadır.

19/3/1969 TARİHLİ VE 1136 SAYILI AVUKATLIK KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 6

Büronun gelir ve giderleri

Madde 180 – (Değişik : 2/5/2001 - 4667/88 md.)

Adli yardım bürosunun gelirleri şunlardır:

- İki yıl öncesine ait kesin hesap sonuçlarına göre tespit edilen toplam miktarlar esas alınarak 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan harçların yüzde üçü ile idarî nitelikteki para cezaları hariç olmak üzere para cezalarının yüzde üçü,
- Baroya düşecek paylar ile kamu ve özel kurum ve kuruluşlarından, il veya belediye bütçelerinden baroya yapılan yardımlar,
- Bu amaçla yapılan her türlü bağışlar,
- Adlî yardım görevinden çekilen avukatların yatıracağı ücret,
- Adlî yardımla görevlendirilen avukatın aldığı ücretin yüzde onu ile davadan haklı çıkan adlî yardımdan yararlanan kişinin avukat ücretinden başka, yararlandığı kısmın yüzde beşi.

Büronun giderleri şunlardır:

- Adlî yardımla görevlendirilen avukatlara gerektiğinde ödenecek ücretler,
- Büroda görevlendirileceklere ödenecek ücretler,
- Büro giderleri ve diğer giderler.

Büronun gelir ve giderleri

Madde 180 – (Değişik : 2/5/2001 - 4667/88 md.)

Adli yardım bürosunun gelirleri şunlardır:

- İki yıl öncesine ait kesin hesap sonuçlarına göre tespit edilen toplam miktarlar esas alınarak 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan harçların yüzde üçü ile idarî nitelikteki para cezaları hariç olmak üzere para cezalarının yüzde üçü, ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
- Baroya düşecek paylar ile kamu ve özel kurum ve kuruluşlarından, il veya belediye bütçelerinden baroya yapılan yardımlar,
- Bu amaçla yapılan her türlü bağışlar,
- Adlî yardım görevinden çekilen avukatların yatıracağı ücret,
- Adlî yardımla görevlendirilen avukatın aldığı ücretin yüzde onu ile davadan haklı çıkan adlî yardımdan yararlanan kişinin avukat ücretinden başka, yararlandığı kısmın yüzde beşi.

Büronun giderleri şunlardır:

- Adlî yardımla görevlendirilen avukatlara gerektiğinde ödenecek ücretler,
- Büroda görevlendirileceklere ödenecek ücretler,
- Büro giderleri ve diğer giderler.

Adlî yardım bürolarının gelir ve giderleri büro bütçesinin ayrı bölümlerinde gösterilir. Bu bölümde kalan gelir fazlasının bir sonraki yıla aynen aktarılması zorunludur.

Birinci fıkranın (a) bendine göre hesaplanacak ödenek, Maliye Bakanlığınca her yıl Mart ayının sonuna kadar Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılır. Bu paralar, münhasıran adlî yardım için kullanılır ve yılı içinde harcanmayan paralar, ertesi yıla aynen aktarılır. **(Ek cümleler:8/6/2022-7409/3 md.)** Paraların barolar arasındaki dağıtımında puanlama esas alınır. Her baroya öncelikle beş temel puan verilir. Verilen temel puana, her elli üye avukat için bir puan, ayrıca il nüfusu esas alınarak her beş bin nüfus için bir puan eklenir. Birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın ~~yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise~~ o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen rakamın her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılır. Bu paraların barolar arasındaki dağıtımı ve kullanılmasına ilişkin hususlar, Türkiye Barolar Birliği tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/26 md.) Maliye Bakanlığınca iki yıl öncesine ait kesin hesap sonuçlarına göre tespit edilen toplam tutarlar esas alınarak 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan harçların yüzde biri ile idarî nitelikteki para cezaları hariç olmak üzere para cezalarının yüzde biri; her yıl Mart ayının sonuna kadar Türkiye Barolar Birliği adına açılan hesaba aktarılır ve zorunlu müdafî ve vekil görevlendirme ile ilgili carî giderler bu hesaptan ödenir. Bu hesap, münhasıran zorunlu müdafî ve vekil görevlendirme ile ilgili carî giderler için kullanılır ve yılı içinde harcanmayan paralar, ertesi yıla aynen aktarılır. Bu paraların barolar arasındaki dağıtımı, harcanması ve bu hizmet için çalıştırılacak personele ilişkin hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınmak

Adlî yardım bürolarının gelir ve giderleri büro bütçesinin ayrı bölümlerinde gösterilir. Bu bölümde kalan gelir fazlasının bir sonraki yıla aynen aktarılması zorunludur.

Birinci fıkranın (a) bendine göre hesaplanacak ödenek, Maliye Bakanlığınca her yıl Mart ayının sonuna kadar Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılır. Bu paralar, münhasıran adlî yardım için kullanılır ve yılı içinde harcanmayan paralar, ertesi yıla aynen aktarılır. **(Ek cümleler:8/6/2022-7409/3 md.)** Paraların barolar arasındaki dağıtımında puanlama esas alınır. Her baroya öncelikle beş temel puan verilir. Verilen temel puana, her elli üye avukat için bir puan, ayrıca il nüfusu esas alınarak her beş bin nüfus için bir puan eklenir. Birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın **yüzde otuzu o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise** o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen rakamın her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılır. Bu paraların barolar arasındaki dağıtımı ve kullanılmasına ilişkin hususlar, Türkiye Barolar Birliği tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/26 md.) Maliye Bakanlığınca iki yıl öncesine ait kesin hesap sonuçlarına göre tespit edilen toplam tutarlar esas alınarak 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan harçların yüzde biri ile idarî nitelikteki para cezaları hariç olmak üzere para cezalarının yüzde biri; her yıl Mart ayının sonuna kadar Türkiye Barolar Birliği adına açılan hesaba aktarılır ve zorunlu müdafî ve vekil görevlendirme ile ilgili carî giderler bu hesaptan ödenir. Bu hesap, münhasıran zorunlu müdafî ve vekil görevlendirme ile ilgili carî giderler için kullanılır ve yılı içinde harcanmayan paralar, ertesi yıla aynen aktarılır. Bu paraların barolar arasındaki dağıtımı, harcanması ve bu hizmet için çalıştırılacak personele ilişkin hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınmak

<p>suretiyle Adalet Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.</p> <p>(Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 tarihli, 2022/100 Esas ve 2023/114 Karar sayılı kararıyla, 8/6/2022 tarihli ve 7409 sayılı Avukatlık Kanunu ile Türk Borçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesiyle 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen altıncı cümlede yer alan “...yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise...” ibaresi iptal edilmiş ve iptal kararının 19/9/2023 tarihli ve 32314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (19/6/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.)</p>	<p>suretiyle Adalet Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 6-19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasının altıncı cümlesinde geçen “yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise” ibaresi “yüzde otuzu o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise” şeklinde değiştirilmiştir.</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 6- Maddeyle, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında, adli yardım ödeneğinin barolar arasındaki dağıtım esasları düzenlenmiş olup, Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 tarihli ve E: 2022/100; K: 2023/114 sayılı kararıyla, bu fıkranın altıncı cümlesinde yer alan “yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise” ibaresi iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 19/9/2023 tarihli ve 32314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.</p> <p>Anayasa Mahkemesi, adli yardım ödeneğinin birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde kırkının o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak dağıtılacağına ilişkin hükümde yer alan oranın, bu baroların giderlerinin karşılanabilmesi bakımından aralarındaki mali dengeyi sağlamadığı sonucuna vararak, hükmü iptal etmiştir.</p> <p>Yapılan düzenlemeyle, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde otuzunun o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak dağıtılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilen toplam puanın yüzde otuzu o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen sayının</p>	

her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılacaktır. Hükümle, baroların adli yardım bürolarının adli yardım hizmetlerine ilişkin giderlerinin karşılanmasında ödenek sorunu yaşamamaları amaçlanmaktadır.

18/1/1972 TARİHLİ VE 1512 SAYILI NOTERLİK KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 7

Noterlerin ~~tatilde iş yapmak yasaklığı ve ayrık haller:~~

~~Madde 52 – Noterler tatil günlerinde ve iş günlerinin tatil saatlerinde ancak vasiyetname tanzim ve tasdiki veya gecikmesinde zarar umulan noterlik işlemlerini yapabilirler. Tatil gün ve saatlerinde iş yapılması sebebinin evrakta gösterilmesi ve bu işlemin yevmiye defterinin tatilden sonraki ilk numarasına kaydedilmesi zorunludur.~~

Noterlerin **tatil gün ve saatlerinde çalışması:**

Madde 52 – Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alınarak Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte düzenlenir.

ÇERÇEVE

MADDE 7- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 52 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışması:

MADDE 52 – Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alınarak Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte düzenlenir.”

GEREKÇE

MADDE 7- Maddeyle, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 52 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, noterlerin tatil, gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirlenebilmesi öngörülmektedir.

MADDE 8

Ücret tarifesi:

Madde 112 – Noterlerin yaptıkları işlemlere ait harç üzerinden hesaplanacak ücretleri ile vasiyetname ve vakıf senedi düzenlenmesinden alınacak ücretler, yazı, bir dilden diğer dile veya bir

Ücret tarifesi:

Madde 112 – Noterlerin yaptıkları işlemlere ait harç üzerinden hesaplanacak ücretleri ile vasiyetname ve vakıf senedi düzenlenmesinden alınacak ücretler, yazı, bir dilden diğer dile veya bir

<p>yazıdan diğer yazıya çevirme, karşılaştırma, tescil, emanetlerin saklanması ve kanunlarında harç, vergi ve resimlerden bağışık olduğu yazılı işlemler ile defter onaylanmasından ve kanunun ücret almayı öngördüğü sair işlemlerden alacakları ücretler ve noterlerle imzaya yetkili vekillerinin yol ödeneğinin miktarı, Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alındıktan sonra Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenecek bir tarife ile tespit olunur.</p> <p>Noterlik işleminin başka bir noter aracılığı ile yapıldığı hallerde, aracı notere ödenecek ücretler de tarifede gösterilir.</p> <p>Tanıklık ve onaylama şerhlerinden yazı ücreti alınmaz.</p> <p>(Değişik: 16/11/1989 - 3588/8 md.) Tarifede gerekli görülecek değişiklikler her yıl Mart ayında yapılır. Yeni tarife yürürlüğe girinceye kadar eski tarife uygulanır.</p>	<p>yazıdan diğer yazıya çevirme, karşılaştırma, tescil, emanetlerin saklanması ve kanunlarında harç, vergi ve resimlerden bağışık olduğu yazılı işlemler ile defter onaylanmasından ve kanunun ücret almayı öngördüğü sair işlemlerden alacakları ücretler ve noterlerle imzaya yetkili vekillerinin yol ödeneğinin miktarı, Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alındıktan sonra Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenecek bir tarife ile tespit olunur.</p> <p>Noterlik işleminin başka bir noter aracılığı ile yapıldığı hallerde, aracı notere ödenecek ücretler de tarifede gösterilir.</p> <p>Tanıklık ve onaylama şerhlerinden yazı ücreti alınmaz.</p> <p>(Değişik: 16/11/1989 - 3588/8 md.) Tarifede gerekli görülecek değişiklikler her takvim yılı başından geçerli olmak üzere yapılır. Yeni tarife yürürlüğe girinceye kadar eski tarife uygulanır.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 8- 1512 sayılı Kanununun 112 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “yıl Mart ayında” ibaresi “takvim yılı başından geçerli olmak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 8- Maddeyle, 1512 sayılı Kanununun 112 nci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümlerle, noterlik ücret tarifesinde gerekli görülecek değişikliklerin her yıl Mart ayı yerine her takvim yılı başından geçerli olmak üzere yapılacağı hükme bağlanmaktadır.</p>	
MADDE 9	
<p>Makbuz karşılığında tahsil ve noter hissesi: Madde 118 – Noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar dolayısıyla özel kanunları uyarınca ödenmesi gereken vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedelleri makbuz karşılığında tahsil olunur. Şu kadar ki, noterler tahsil ettikleri vergi, resim ve harç tutarları</p>	<p>Makbuz karşılığında tahsil ve noter hissesi: Madde 118 – Noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar dolayısıyla özel kanunları uyarınca ödenmesi gereken vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedelleri makbuz karşılığında tahsil olunur. Şu kadar ki, noterler tahsil ettikleri vergi, resim ve harç tutarları</p>

<p>üzerinden yüzde üç oranında noter hissesi alırlar. Bu hisselerin noterlere ödenmesi, beyiye aidatlarının ödenmesine ilişkin hükümler dairesinde yapılır.</p>	<p>üzerinden yüzde üç oranında noter hissesi alırlar. Bu hisselerin noterlere ödenmesi, beyiye aidatlarının ödenmesine ilişkin hükümler dairesinde yapılır.</p> <p>Noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar sebebiyle ödenmesi gereken vergi, resim, harç, değerli kâğıt bedelleri, noterlik ücretleri ile diğer işlem giderleri nakit olarak veya ilgili mevzuatta düzenlenmiş ödeme araçları vasıtasıyla tahsil olunur.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 9- 1512 sayılı Kanunun 118 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. “Noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar sebebiyle ödenmesi gereken vergi, resim, harç, değerli kâğıt bedelleri, noterlik ücretleri ile diğer işlem giderleri nakit olarak veya ilgili mevzuatta düzenlenmiş ödeme araçları vasıtasıyla tahsil olunur.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 9- Maddeyle, 1512 sayılı Kanunun 118 inci maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Hükümle, noterliklerde yapılan işlemler sebebiyle ödenmesi gereken vergi, resim, harç ve değerli kâğıt bedelleri, noterlik ücretleri ile diğer işlem giderlerinin nakit olarak tahsil edilebilmesinin yanı sıra, ilgili mevzuatta düzenlenen banka kartı veya kredi kartı gibi her türlü ödeme araçları vasıtasıyla tahsil edilebilmesine imkân tanınmaktadır.</p>	
MADDE 10	
<p>Harç, vergi ve resim bedellerinin yatırılması: Madde 119 – (Değişik birinci fıkra: 16/11/1989 - 3588/11 md.) Noterler 118 inci madde uyarınca tahsil ettikleri vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedellerini aşağıda yazılı süre içinde ilgili vergi dairesine bir beyanname ile bildirmek ve aynı süre içinde yatırmakla yükümlüdürler.</p> <p>Beyannameler her ayın 1 ile 15 inci ve 16 ile sonuncu günlerine ait iki devre için hazırlanır ve her ayın 15 inci ve son gününü takibeden 7 iş günü içinde ilgili dairelere verilir.</p>	<p>Harç, vergi ve resim bedellerinin yatırılması: Madde 119 – (Değişik birinci fıkra: 16/11/1989 - 3588/11 md.) Noterler 118 inci madde uyarınca tahsil ettikleri vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedellerini aşağıda yazılı süre içinde ilgili vergi dairesine bir beyanname ile bildirmek ve aynı süre içinde yatırmakla yükümlüdürler.</p> <p>Bir önceki aya ait beyannameler, her ayın ilk beş iş günü içinde hazırlanır ve aynı süre içinde ilgili dairelere verilir.</p>

(Değişik: 16/11/1989 - 3588/11 md.) Beyannamelerin, ait oldukları döneme ilişkin vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedelleri tahsilatının ayrı ayrı toplamları ile bu dönemde yapılan işlemlerin birinci ve sonuncusunun yevmiye numarası da yazılmak suretiyle toplam sayısını gösterecek şekilde ve üç nüsha olarak düzenlenmesi zorunludur.

Noter, yatırmakla yükümlü olduğu parayı, ikinci fıkradaki süreler içinde posta veya banka havalesi ile ilgili daireye gönderebilir. Bu halde, havale makbuzu da beyanname nüshaları ile birlikte ilgili daireye ibraz edilir.

Noterlerin ilgili dairelere vereceği iki nüsha beyannameden bir nüshası ve eki makbuz nüshaları o dairede kalır. Diğer nüshaya (Kapsadığı para vezneye yatırılmıştır) veya (Kapsadığı paranın posta veya banka havalesi ile gönderildiğine dair makbuz ibraz edilmiştir) şerhleri verilerek, resmi mühür ve imza ile onaylandıktan sonra, notere geri verilir. Noter bu nüshayı 71 inci madde uyarınca vereceği aylık cetvel ile birlikte Türkiye Noterler Birliğine gönderir. Yatırdığı para için ilgili daireden alacağı makbuz noterlikte saklanır.

Beyannamenin şekil ve düzenleme tarzı ile bu maddenin uygulanma şekli Adalet ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

(Değişik: 16/11/1989 - 3588/11 md.) Beyannamelerin, ait oldukları döneme ilişkin vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedelleri tahsilatının ayrı ayrı toplamları ile bu dönemde yapılan işlemlerin birinci ve sonuncusunun yevmiye numarası da yazılmak suretiyle toplam sayısını gösterecek şekilde ve üç nüsha olarak düzenlenmesi zorunludur.

Noter, yatırmakla yükümlü olduğu parayı, ikinci fıkradaki süreler içinde posta veya banka havalesi ile ilgili daireye gönderebilir. Bu halde, havale makbuzu da beyanname nüshaları ile birlikte ilgili daireye ibraz edilir.

Noterlerin ilgili dairelere vereceği iki nüsha beyannameden bir nüshası ve eki makbuz nüshaları o dairede kalır. Diğer nüshaya (Kapsadığı para vezneye yatırılmıştır) veya (Kapsadığı paranın posta veya banka havalesi ile gönderildiğine dair makbuz ibraz edilmiştir) şerhleri verilerek, resmi mühür ve imza ile onaylandıktan sonra, notere geri verilir. Noter bu nüshayı 71 inci madde uyarınca vereceği aylık cetvel ile birlikte Türkiye Noterler Birliğine gönderir. Yatırdığı para için ilgili daireden alacağı makbuz noterlikte saklanır.

Beyannamenin şekil ve düzenleme tarzı ile bu maddenin uygulanma şekli Adalet ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

ÇERÇEVE

MADDE 10- 1512 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir önceki aya ait beyannameler, her ayın ilk beş iş günü içinde hazırlanır ve aynı süre içinde ilgili dairelere verilir.”

GEREKÇE

MADDE 10- Maddeyle, 1512 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, noterlerin vergi, resim ve harçlar ile değerli kağıt bedellerine ilişkin beyanname verme usulü sadeleştirilmektedir. Buna göre bir önceki aya ait beyannameler, her ayın ilk beş iş günü içinde hazırlanacak ve aynı süre içinde ilgili dairelere verilecektir.

MADDE 11

Türkiye Noterler Birliğinin gelirleri:

Madde 189 – Türkiye Noterler Birliğinin gelirleri şunlardır:

1. Her üyenin vereceği giriş parası,
2. Aylık gayrisafı gelirin % 1 inden aşağı olmamak üzere ödenecek aidat,
3. Bağış,
4. Boşalan noterliklerden elde edilen gelir,
5. Noterlerin geçici olarak işten çıkarma cezası almaları halinde 34 üncü madde uyarınca elde edilecek gelir,
6. 117 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca gönderilecek paralar,
7. Noter emanet paralarının faizleri ile bu paralarla ilgili sair gelirler,
8. 120 nci madde uyarınca ödenecek zamlar,
9. 126, 146 ve 148 inci maddelerin (C) bentleri uyarınca tahsil edilecek paralar,
10. Birlik neşriyatının ve taşınmaz mallarının getireceği gelir,
11. Türkiye Noterler Birliğinin bu kanun hükümleri uyarınca girişeceği işlerden sağlanacak diğer gelirler.

Türkiye Noterler Birliğinin gelirleri:

Madde 189 – Türkiye Noterler Birliğinin gelirleri şunlardır:

1. Her üyenin vereceği giriş parası,
2. Aylık gayrisafı gelirin % 1 inden aşağı olmamak üzere ödenecek aidat,
3. Bağış,
4. Boşalan noterliklerden elde edilen gelir,
5. Noterlerin geçici olarak işten çıkarma cezası almaları halinde 34 üncü madde uyarınca elde edilecek gelir,
6. 117 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca gönderilecek paralar,
7. Noter emanet paralarının faizleri ile bu paralarla ilgili sair gelirler,
8. 120 nci madde uyarınca ödenecek zamlar,
9. 126, 146 ve 148 inci maddelerin (C) bentleri uyarınca tahsil edilecek paralar,
10. Birlik neşriyatının ve taşınmaz mallarının getireceği gelir,
11. Türkiye Noterler Birliğinin bu kanun hükümleri uyarınca girişeceği işlerden sağlanacak diğer gelirler.

Noterler, araç tescil işlemi karşılığında tahsil ettiği ücretin yüzde onunu araç sicil ve tescil sistemi veri tabanı giderlerinin karşılanması için Türkiye Noterler Birliğine aktarır.

Araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınır. Katılım payının miktarı, sistemde sunulan servisin niteliği dikkate alınarak sorgu veya dönen kayıt başına elli kuruştan az olmamak üzere Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alındıktan sonra Adalet Bakanlığınca belirlenir. Bu miktar her yıl, bir önceki yıla ilişkin 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden katılım payı

	alınmaz. Katılım payından muaf olan diğer kişi ve kurumlar ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 11- 1512 sayılı Kanununun 189 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.</p> <p>“Noterler, araç tescil işlemi karşılığında tahsil ettiği ücretin yüzde onunu araç sicil ve tescil sistemi veri tabanı giderlerinin karşılanması için Türkiye Noterler Birliğine aktarır.</p> <p>Araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınır. Katılım payının miktarı, sistemde sunulan servisin niteliği dikkate alınarak sorgu veya dönen kayıt başına elli kuruştan az olmamak üzere Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alındıktan sonra Adalet Bakanlığınca belirlenir. Bu miktar her yıl, bir önceki yıla ilişkin 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden katılım payı alınmaz. Katılım payından muaf olan diğer kişi ve kurumlar ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 11- Maddeyle, 1512 sayılı Kanununun 189 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, araç sicil ve tescil sisteminin giderlerinin karşılanması için araç tescil işlemi karşılığında tahsil edilen ücretin yüzde onunun noterlerce Türkiye Noterler Birliğine aktarılacağı düzenlenerek, Türkiye Noterler Birliğinin gelirleri artırılmaktadır. Ayrıca bu sistemde yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınacaktır.</p>	
MADDE 12	
<p>Elektronik işlemler: Madde 198/A- (Ek: 2/12/2014-6572/6 md.) Bu Kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.</p> <p>Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda</p>	<p>Elektronik işlemler: Madde 198/A- (Ek: 2/12/2014-6572/6 md.) Bu Kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.</p> <p>Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri, el yazısıyla imzalanarak hazırlanan ve güvenli elektronik imzayla</p>

tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifede gösterilir.

İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde elektronik ortamda yapılan

Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sistemine kaydedilen noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifede gösterilir.

İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde elektronik ortamda yapılan

<p>başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.</p> <p>Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır.</p> <p>Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.</p> <p>Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.</p> <p>Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.</p>	<p>başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.</p> <p>Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır.</p> <p>Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.</p> <p>Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.</p> <p>Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.</p>
<p>ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 12- 1512 sayılı Kanunun 198/A maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “yapılabilecek noterlik işlemleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, el yazısıyla imzalanarak hazırlanan ve güvenli elektronik imzayla Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sistemine kaydedilen noterlik işlemleri” ibaresi eklenmiştir.</p>	
<p>GEREKÇE</p> <p>MADDE 12- Maddeyle, 1512 sayılı Kanunun 198/A maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümlerle, el yazısıyla imzalanarak hazırlanan noterlik işlemlerinin güvenli elektronik imzayla bilişim sistemine kaydedilebilmesi ve bu işlemlerin kapsamının yönetmelikle belirlenebilmesi hususunda düzenleme yapılmaktadır.</p>	
<p>6/1/1982 TARİHLİ VE 2576 SAYILI BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ, İDARE MAHKEMELERİ VE VERGİ MAHKEMELERİNİN KURULUŞU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN</p>	
<p>MEVCUT METİN</p>	<p>TASLAK METİN</p>
<p>MADDE 13</p>	
<p>Ek Madde 1 – (Ek: 24/2/1988 - 3410/4. md.; Değişik : 8/6/2000 - 4577/4 md.) Bu Kanunun tek hakimle çözümlenecek davalara ilişkin 7</p>	<p>Ek Madde 1 – (Ek: 24/2/1988 - 3410/4. md.; Değişik : 8/6/2000 - 4577/4 md.) Bu Kanunun tek hakimle çözümlenecek davalara ilişkin 7</p>

<p>nci maddesindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p> <p>Yukarıdaki fıkra uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere uygulanan parasal sınırların artışı, artışın yürürlüğe girdiği tarihten önce idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanmış davalar ile Danıştayın bozma kararı üzerine bozulan mahkemece yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.</p>	<p>nci maddesindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p> <p>Tek hâkimle çözümlenecek davaların belirlenmesinde dava tarihindeki, miktar artırımını yapılan hallerde ise artırımın yapıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 13- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>“Tek hâkimle çözümlenecek davaların belirlenmesinde dava tarihindeki, miktar artırımını yapılan hallerde ise artırımın yapıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır.”</p>	
GEREKÇE	
<p>Madde 13 – 2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde tek hâkimle bakılacak davalar düzenlenmektedir. Bu kapsamda idare ve vergi mahkemelerindeki konusu yirmi beş bin (2023 yılı itibarıyla yüz yetmiş bir bin) Türk lirasını aşmayan davalar bu mahkemelerde görev yapan hâkimlerden biri tarafından çözümlenmektedir.</p> <p>Anayasa Mahkemesi 26/7/2023 tarihli ve E.2023/36, K.2023/142 sayılı kararıyla, temyiz edilebilecek kararların belirlenmesinde uygulanan parasal sınırın hangi tarihe göre belirleneceğinin kanunla düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendini iptal etmiştir. Her ne kadar tek hâkimle bakılacak davaların belirlenmesinde uygulanan parasal sınıra ilişkin bir iptal kararı verilmemiş olsa da anılan kararın gerekçesi nazara alınarak, tek hâkim tarafından bakılacak davalar belirlenirken davanın açıldığı tarihteki miktarın esas alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Mevcut durumda heyetle bakılan bir davaya tek hâkimle bakılacak davalara ilişkin parasal sınırın artması sebebiyle tek hâkimle bakılmaya başlanması gibi uygulamalarla karşılaşmaktadır. Düzenlemeyle açıldığı tarihte heyet halinde bakılması gereken davaya, parasal sınırın artmasına rağmen heyet olarak bakılmaya devam edilmesi sağlanmaktadır.</p>	

6/1/1982 TARİHLİ VE 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 14

İstinaf:

Madde 45 – 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

~~**Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.**~~

NOT: Birinci fıkranın ikinci cümlesinin Anayasa mahkemesince iptal edildiği haricen öğrenilmiş olup karar henüz Resmi Gazete’de yayımlanmamıştır.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

İstinaf:

Madde 45 – 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

Ancak, konusu yirmi bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir. **İstinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğu gerekçesiyle, istinaf isteminin reddine ilk kez bölge idare mahkemesince karar verilmesi halinde, bu karara karşı tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilebilir. İtirazı, kararı veren dairenin numara olarak kendisinden sonra gelen daire, son numaralı daire için bir numaralı daire inceler. İtiraz hakkında verilen karar kesindir. İtirazın kabulü halinde istinaf incelemesi, görevli daire tarafından yapılır.**

<p>3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.</p> <p>4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi için esas hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.</p> <p>5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.</p> <p>6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir. (Ek cümle: 20/7/2017-7035/6 md.) Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.</p> <p>7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.</p>	<p>3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.</p> <p>4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi için esas hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.</p> <p>5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.</p> <p>6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir. (Ek cümle: 20/7/2017-7035/6 md.) Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.</p> <p>7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.</p>
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 14- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, konusu yirmi bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.”

“İstinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğu gerekçesiyle, istinaf isteminin reddine ilk kez bölge idare mahkemesince karar verilmesi halinde, bu karara karşı tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilebilir. İtirazı, kararı veren dairenin numara olarak kendisinden sonra gelen daire, son numaralı daire için bir numaralı daire inceler. İtiraz hakkında verilen karar kesindir. İtirazın kabulü halinde istinaf incelemesi, görevli daire tarafından yapılır.”

GEREKÇE

Madde 14- Teklifte, 2577 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinde yapılan düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi değiştirilmektedir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin 17/8/2022 tarihli ve 31926 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 20/07/2022 tarihli ve E. 2022/48, K. 2022/93 sayılı kararıyla 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin ve 48 inci maddesinin 7 nci fıkrasında yer alan “... ve 6 ncı ...” ibaresinin “*istinafın kanuni süre geçtikten sonra yapılması hâli*” yönünden Anayasa’ya aykırı olduklarına ve iptallerine karar verilmiştir. Kararda “*İstinaf başvurusunun kanuni süresinde yapılmadığına ilişkin değerlendirmeyi ilk kez -idari yargı kolundaki en üst dereceli mahkeme olmayan- bölge idare mahkemelerinin yaptığı hâllerde, anılan mahkemelerin bu yöndeki değerlendirmelerinin kişilere ağır bir külfet yükleyecek ve onların mahkemeye erişim haklarını aşırı kısıtlayacak biçimde katı ve şekilci bir yoruma dayandığı ya da sürenin hesaplanmasına ilişkin muğlak veya yorumu gerektiren hukuki meseleler olduğunda bunların bölge idare mahkemelerince öngörülemeyen biçimde yorumlandığı durumlar söz konusu olabilir. Yahut anılan mahkemelerin süreye ilişkin kuralları hatalı olarak da uygulayabilmeleri mümkündür. Kurallar bölge idare mahkemelerinin bu kapsamda verdiği ve mahkemeye erişim hakkına ölçüsüz müdahale teşkil edebilen, bu sebeple anılan hakkın ihlaline yol açabilecek bu tür kararları bakımından kişilerin bu yöndeki iddia ve itirazlarını ileri sürebilmelerine engel olmakta, başka bir anlatımla söz konusu ihlalin gerçekleşmesini engellemeye elverişli yargısal yollara başvuruda bulunulabilmesi imkânını ortadan kaldırmaktadır.*” gerekçesine yer verildiği görülmektedir.

Söz konusu iptal kararı ve gerekçesi doğrultusunda ilk kez bölge idare mahkemesince verilen istinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığından bahisle istinaf isteminin reddine ilişkin kararların kesin olmaması bu kararlara karşı bir başvuru yolunun öngörülmesi gerekmektedir. Yine söz konusu kararın gerekçesi uyarınca istinaf başvurusunun kesin bir karar hakkında olması sebebiyle verilecek istinaf isteminin reddine ilişkin kararlara karşı da bir başvuru yolunun açılması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple maddenin ikinci fıkrasına eklenen hükümlerle, istinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğu gerekçesiyle, istinaf isteminin reddine ilişkin kararın ilk kez bölge idare mahkemesince verilmesi halinde bu kararlara karşı itiraz yolu düzenlenmektedir. Bir başka ifadeyle ilk derece mahkemesinin daha önce herhangi bir karar vermediği ve ilk defa istinaf merciince istinaf isteminin reddine karar verilen hallerde, bu kararlara itiraz edilebilecektir.

Bu kapsamda, anılan kararlara karşı yapılan itirazları kararı veren dairenin numara olarak kendisinden sonra gelen daire, son numaralı daire için bir numaralı daire inceleyecek ve itiraz hakkında kesin olarak karar verecektir. İtirazın reddedilmesi halinde dosya, ilk derece mahkemesine gönderilmek üzere, itirazın kabulü halindeyse istinaf incelemesini yapmak üzere itiraza konu kararı veren daireye gönderilecektir.

Diğer yandan, istinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğu gerekçesiyle, istinaf isteminin reddine ilişkin kararın ilk derece mahkemesince verilmesi üzerine yapılan istinaf başvurusu neticesinde bölge idare mahkemesince aynı kararların verilmesi halinde ise bu kararlar 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca kesin olarak verilecek ve Teklifle bu maddede düzenlenen itiraz usulüne tabi olmayacaktır.

MADDE 15

Temyiz:

Madde 46 – (Değişik: 18/6/2014-6545/20 md.)

Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde temyiz edilebilir:

- a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- b) ~~Konusu yüz bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.~~

- e) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- đ) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.
- ğ) İmar planları, parselasyon işlemlerinden kaynaklanan davalar.
- g) Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunca itiraz üzerine verilen kararlar

Temyiz:

Madde 46 – (Değişik: 18/6/2014-6545/20 md.)

Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde temyiz edilebilir:

- a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- b) **Konusu beş yüz seksen bir bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.**
- c) **Konusu yüz yetmiş bir bin Türk lirasını aşp beş yüz seksen bir bin Türk lirasını aşmayan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan ve istinaf kanun yolu incelemesinde kaldırma kararı üzerine yeniden karar verilen davalar.**

- d) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- e) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- f) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.
- g) İmar planları, parselasyon işlemlerinden kaynaklanan davalar.
- h) Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunca itiraz üzerine verilen kararlar

ile 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

h) Maden, taşocakları, orman, jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ile ilgili mevzuatın uygulanmasına ilişkin işlemlere karşı açılan davalar.

ı) Ülke çapında uygulanan öğrenim ya da bir meslek veya sanatın icrası veyahut kamu hizmetine giriş amacıyla yapılan sınavlar hakkında açılan davalar.

ii) Liman, kruvaziyer limanı, yat limanı, marina, iskele, rıhtım, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı gibi kıyı tesislerine işletme izni verilmesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından doğan davalar.

iii) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun uygulanmasından ve 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan davalar.

iv) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

v) 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

vi) Düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından görevli oldukları piyasa veya sektörle ilgili olarak alınan kararlara karşı açılan davalar.

ile 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

i) Maden, taşocakları, orman, jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ile ilgili mevzuatın uygulanmasına ilişkin işlemlere karşı açılan davalar.

ii) Ülke çapında uygulanan öğrenim ya da bir meslek veya sanatın icrası veyahut kamu hizmetine giriş amacıyla yapılan sınavlar hakkında açılan davalar.

iii) Liman, kruvaziyer limanı, yat limanı, marina, iskele, rıhtım, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı gibi kıyı tesislerine işletme izni verilmesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından doğan davalar.

iv) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun uygulanmasından ve 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan davalar.

v) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

vi) 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

vii) Düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından görevli oldukları piyasa veya sektörle ilgili olarak alınan kararlara karşı açılan davalar.

ÇERÇEVE

MADDE 15- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkra (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“b) Konusu beş yüz seksen bir bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.”

“c) Konusu yüz yetmiş bir bin Türk lirasını aşmayan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan ve istinaf kanun yolu incelemesinde kaldırma kararı üzerine yeniden karar verilen davalar.”

GEREKÇE

Madde 15– 2577 sayılı Kanunun “Temyiz” başlıklı 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, konusu yüz bin (2023 itibarıyla beş yüz seksen bir bin) Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davaların temyiz edilebileceği düzenlenmiştir. Bu bentte belirtilen miktar Ek 1 inci maddede yer alan hüküm uyarınca her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E.2023/36, K.2023/142 sayılı kararıyla söz konusu bent iptal edilmiş ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Karar, 13/10/2023 tarihli ve 32338 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi bu kararda temyize tabi kararların belirlenmesine ilişkin parasal sınırın her yıl güncellenmesinden dolayı hangi tarihteki parasal sınıra göre temyiz kanun yoluna başvurulabileceğinin açık, net ve tereddüde yer vermeyecek şekilde düzenlenmemiş olması nedeniyle (b) bendinde yer alan kuralın kanunilik şartını taşımadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme aynı kararda, konusu beş yüz seksen bir bin Türk lirasının altında kalan ancak davaya konu miktar itibarıyla önemsiz sayılmayacak vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlerden kaynaklanan davalarda bölge idare mahkemesince ilk kez davacılar aleyhine hüküm verilmesi halinde, bölge idare mahkemesi kararına karşı temyiz kanun yoluna başvurulamamasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına orantısız bir sınırlama getirdiğini ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin mezkûr iptal kararı sebebiyle maddenin birinci fıkrasının (b) bendi, Ek 1 inci maddede yapılan düzenleme ve güncel temyiz sınırı dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir.

Öte yandan Anayasa Mahkemesinin, bölge idare mahkemesince ilk kez aleyhe karar verilen hallerde temyize gidilememesi halinde hükmün denetlenmesini talep etme hakkının ihlal edilebileceği yönündeki gerekçesi nazara alınarak, 46 ncı maddenin birinci fıkrasına (c) bendi eklenmektedir. Düzenlemeyle, konusu yüz yetmiş bir bin Türk lirasının üzerinde ancak temyiz sınırının altında olan davalarda bölge idare mahkemesince ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılarak yeniden karar verilmesi durumunda bu kararların da temyiz edilebileceği hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda temyiz sınırının altında kalan istinaf isteminin reddine ilişkin tüm kararlar ile konusu yüz yetmiş bir bin Türk lirasını aşmayan davalarda ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden verilen tüm kararlar kesin olup, temyize tabi olmayacaktır.

Anayasa Mahkemesi mezkûr kararında bazı davaların miktarı itibarıyla önemsiz olarak kabul edilebileceğini ve bu davalarda verilen kararların kesin olmasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına aykırılık oluşturmayacağını ifade etmektedir. 2023 yılı itibarıyla konusu yirmi bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesindir. Bölge idare mahkemesinin kaldırma kararı üzerine yeniden verdiği kararlardaki kesinlik sınırı, bölge idare mahkemesinin istinaf mercii olması dikkate alınarak, tek hâkimle çözümlenecek davaların belirlenmesinde öngörülen parasal sınır olarak belirlenmektedir.

MADDE 16

Ek Madde 1 – (Ek: 5/4/1990-3622/26 md.; Değişik : 8/6/2000-4577/9 md.) Bu Kanunda öngörülen parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için

Ek Madde 1 – (Ek: 5/4/1990-3622/26 md.; Değişik : 8/6/2000-4577/9 md.) Bu Kanunda öngörülen parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için

<p>213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p>	<p>213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.</p> <p>17 nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davaların belirlenmesinde davanın açıldığı; 45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ise ilk derece mahkemesi veya bölge idare mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınır esas alınır. Ancak nihai karar tarihinden sonra parasal sınırlarda meydana gelen artış, bölge idare mahkemesinin kaldırma veya Danıştayın bozma kararı üzerine yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.</p>
---	--

ÇERÇEVE

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“17 nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davaların belirlenmesinde davanın açıldığı; 45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ise ilk derece mahkemesi veya bölge idare mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınır esas alınır. Ancak nihai karar tarihinden sonra parasal sınırlarda meydana gelen artış, bölge idare mahkemesinin kaldırma veya Danıştayın bozma kararı üzerine yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.”

GEREKÇE

Madde 16 – Anayasa Mahkemesi, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin iptaline karar verdiği, 26/7/2023 tarihli ve E.2023/36, K.2023/142 sayılı kararında, temyize tabi kararların belirlenmesine ilişkin parasal sınırın her yıl güncellenmesinden dolayı hangi tarihteki parasal sınıra göre temyiz kanun yoluna başvurulabileceğinin açık, net ve tereddüde yer vermeyecek şekilde düzenlenmemiş olması nedeniyle kuralın kanunilik şartını taşımadığı sonucuna varmıştır.

Maddeyle, söz konusu gerekçe doğrultusunda Ek 1 inci maddeye yeni bir fıkra eklemek suretiyle, Kanunun 17 nci, 45 inci ve 46 ncı maddelerinde yer alan parasal sınırların uygulanmasına ilişkin belirleme yapılmaktadır. Bu doğrultuda, 17 nci maddede yer alan duruşmaya ilişkin parasal sınırın tespitinde dava tarihindeki parasal sınır, 45 inci maddedeki istinaf kanun yoluna ilişkin parasal sınırın tespitinde ilk derece mahkemesince verilen nihai karar tarihindeki parasal sınır ve 46 ncı maddedeki temyiz kanun yoluna ilişkin parasal sınırların tespitinde ise bölge

idare mahkemesinin nihai karar tarihindeki parasal sınır miktarının esas alınacağı düzenlenmektedir. Ancak, bölge idare mahkemesinin kaldırma ve Danıştay'ın bozma kararları üzerine yeniden bakılan davalarda ilk karar tarihindeki parasal sınırlar uygulanmaya devam olunacaktır.

MADDE 17

GEÇİCİ MADDE 12- 1. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen (c) bendi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 17- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- 1. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen (c) bendi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 17- Maddeyle, yeni ihdas edilen 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanacağı düzenlenmektedir. Bu kapsamda, söz konusu bentle getirilen temyiz hakkı sadece bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki verilecek kararlar hakkında kullanılabilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce konusu itibarıyla kesin olarak verilmiş olan kararlar bakımından ise anılan bent hükmü uygulanmayacaktır.

22/11/2001 TARİHLİ VE 4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 18

III. Kadının soyadı

Madde 187- Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ~~ancak~~ evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. ~~Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.~~

III. Kadının soyadı

Madde 187- Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır. **Şu kadar ki; kadın** evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. **Kadının soyadı, kendi soyadı ile önceki kocasının soyadından oluşuyorsa kadın bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabilir.**

(Anayasa Mahkemesinin 22/2/2023 tarihli ve 2022/155 Esas 2023/38 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 187 nci maddesi iptal edilmiş ve iptal kararının 28/4/2023 tarihli ve 32174 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (28/1/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.)

ÇERÇEVE

MADDE 18- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 187 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 187- Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır. Şu kadar ki; kadın evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruya kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Kadının soyadı, kendi soyadı ile önceki kocasının soyadından oluşuyorsa kadın bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabilir.”

GEREKÇE

MADDE 18- Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 187 nci maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 22/2/2023 tarihli ve E: 2022/155; K: 2023/38 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 187 nci maddesi iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 28/4/2023 tarihli ve 32174 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

İptale konu hükümde kadının evlenmekle kocasının soyadını alacağı ancak evlendirme sırasında evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuru üzerine kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabileceği belirtilmektedir. Buna göre evlenen kadın, evlendiği kocasının soyadını almak kaydıyla önceki soyadını da kullanabilmektedir. Anayasamızın 41 inci maddesinde ailenin Türk toplumunun temeli olduğu kabul edilmiştir. Ailenin önemi değerlendirildiğinde, anne ve babanın ayrı ayrı soyadı kullanmaları, çocuk üzerinde olumsuz etkiler doğurabilecek, çocuğun hangi soyadını kullanacağı ayrı bir tartışma konusu haline gelecektir. Bu durum, Türk toplumunun temeli olan aile bütünlüğüne zarar verebilecektir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesince iptal edilen kanun hükmü yeniden düzenlenerek evlenen kadının kocasının soyadını alacağı, ancak dilerse kocasının soyadının önünde önceki soyadını da kullanabileceği, kadının soyadı, kendi soyadı ile daha önceki kocasının soyadından oluşuyorsa bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 19

B. Soybağının reddi

I. Dava hakkı

Madde 286- Koca, soybağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava **ana ve çocuğa** karşı açılır.

B. Soybağının reddi

I. Dava hakkı

<p>Çocuk da dava hakkına sahiptir. Bu dava ana ve kocaya karşı açılır.</p> <p>NOT: Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve 2023/37 Esas 2023/140 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının 20/10/2023 tarihli ve 32345 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (26/7/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.</p>	<p>Madde 286- Koca, ana veya çocuk soybağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava, dava açma hakkına sahip diğer kişilere karşı açılır.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 19- 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “MADDE 286- Koca, ana veya çocuk soybağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava, dava açma hakkına sahip diğer kişilere karşı açılır.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 19- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesi değiştirilmektedir. Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/37; K: 2023/140 sayılı kararıyla, 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 20/10/2023 tarihli ve 32345 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. 4721 sayılı Kanunun babalık karinesinin düzenlendiği 285 inci maddesine göre, evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Babalık karinesi, Kanunun 286 ncı maddesi uyarınca açılan soybağının reddi davasıyla çürütülebilmektedir. Bu davayı, baba ve çocuk açabilmektedir. Değişikle, çocuğun soybağının sıhhatinin sağlanması amacıyla baba ve çocuğun yanı sıra anaya da soybağının reddi davası açma hakkı tanınmaktadır.</p>	
MADDE 20	
<p>III. Hak düşürücü süreler Madde 289- Koca, davayı, doğumu ve baba olmadığını veya ananın gebe kaldığı sırada başka bir erkek ile cinsel ilişkide bulunduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl, (...) içinde açmak zorundadır.</p>	<p>III. Hak düşürücü süreler Madde 289- Koca, davayı, doğumu ve baba olmadığını veya ananın gebe kaldığı sırada başka bir erkek ile cinsel ilişkide bulunduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl, (...) içinde açmak zorundadır.</p>

<p>Çocuk, ergin olduğu tarihten başlayarak en geç bir yıl içinde dava açmak zorundadır.</p> <p>Gecikme haklı bir sebebe dayanıyorsa, bir yıllık süre bu sebebin ortadan kalktığı tarihte işlemeye başlar.</p>	<p>Ana doğumdan, çocuk ise ergin olduğu tarihten başlayarak en geç bir yıl içinde dava açmak zorundadır.</p> <p>Gecikme haklı bir sebebe dayanıyorsa, bir yıllık süre bu sebebin ortadan kalktığı tarihte işlemeye başlar.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 20- 4721 sayılı Kanunun 289 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Çocuk,” ibaresi “Ana doğumdan, çocuk ise” şeklinde değiştirilmiştir.</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 20- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 289 uncu maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/37; K: 2023/140 sayılı kararıyla, 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası iptal edilmiştir. Teklifte, 286 ncı maddede düzenleme yapılarak anaya da soybağının reddi davası açma imkânı tanınmaktadır. Hükümle, ananın bu davayı doğumdan başlayarak en geç bir yıl içinde açabileceği düzenlenmektedir.</p>	
MADDE 21	
<p>C. Hükümleri Madde 314 - Ana ve babaya ait olan haklar ve yükümlülükler evlât edinene geçer. Evlâtlık, evlât edinenin mirasçısı olur. Evlâtlık küçük ise evlât edinenin soyadını alır. Evlât edinen isterse çocuğa yeni bir ad verebilir. Ergin olan evlâtlık, evlât edinilme sırasında dilerse evlât edinenin soyadını alabilir.</p> <p>Eşler tarafından birlikte evlât edinilen ve ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adları yazılır.</p> <p>NOT: Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve 2023/3 Esas 2023/139 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının</p>	<p>C. Hükümleri Madde 314 - Ana ve babaya ait olan haklar ve yükümlülükler evlât edinene geçer. Evlâtlık, evlât edinenin mirasçısı olur. Evlâtlık küçük ise evlât edinenin soyadını alır. Evlât edinen isterse çocuğa yeni bir ad verebilir. Ergin olan evlâtlık, evlât edinilme sırasında dilerse evlât edinenin soyadını alabilir.</p> <p>Ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına, birlikte evlât edinmede ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adları; tek başına evlât edinmede ise ana veya baba adı olarak evlât edinenin adı yazılır. Evlât edinilen diğer kişiler hakkında, talepleri halinde bu hüküm uygulanır.</p>

19/10/2023 tarihli ve 32344 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (19/7/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Evlâtlığın, miras ve başka haklarının zedelenmemesi, aile bağlarının devam etmesi için evlâtlığın naklen geldiği aile kütüğü ile evlât edinenin aile kütüğü arasında her türlü bağ kurulur. Ayrıca evlâtlıkla ilgili kesinleşmiş mahkeme kararı her iki nüfus kütüğüne işlenir. Evlât edinme ile ilgili kayıtlar, belgeler ve bilgiler mahkeme kararı olmadıkça veya evlâtlık istemedikçe hiçbir şekilde açıklanamaz.

Evlâtlığın, miras ve başka haklarının zedelenmemesi, aile bağlarının devam etmesi için evlâtlığın naklen geldiği aile kütüğü ile evlât edinenin aile kütüğü arasında her türlü bağ kurulur. Ayrıca evlâtlıkla ilgili kesinleşmiş mahkeme kararı her iki nüfus kütüğüne işlenir. Evlât edinme ile ilgili kayıtlar, belgeler ve bilgiler mahkeme kararı olmadıkça veya evlâtlık istemedikçe hiçbir şekilde açıklanamaz.

ÇERÇEVE

MADDE 21- 4721 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına, birlikte evlât edinmede ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adları; tek başına evlât edinmede ise ana veya baba adı olarak evlât edinenin adı yazılır. Evlât edinilen diğer kişiler hakkında, talepleri halinde bu hüküm uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 21- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/3; K: 2023/139 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 19/10/2023 tarihli ve 32344 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında; eşlerin birlikte evlât edinmesinde, ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adlarının yazılacağı hükmüne yer verildiği, bu hükmün ayırt etme gücüne sahip küçüğün ya da kısıtlının eşler tarafından birlikte evlât edinilmesi, üvey evladın evlât edinilmesi, ergin kişilerin evlât edinilmesinde ve tek başına evlât edinme hallerinde uygulanma imkânı bulunmadığı, bunun da aile ilişkisinin gizliliği amacını işlevsiz hale getirebileceği gerekçesiyle hükmün Anayasaya aykırı olduğunu belirtmiştir.

Teklifle, ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin birlikte evlât edinilmesi halinin yanında, diğer evlât edinme hallerini de kapsayacak şekilde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, tek başına evlât edinmede veya üvey evladın evlât edinilmesinde ana veya baba adı olarak evlât edinenin; ayırt etme gücüne sahip küçük veya kısıtlının ya da ergin kişilerin birlikte evlât edinilmesi hallerinde ise ana ve baba adı olarak evlât edinenlerin adlarının yazılmasına olanak sağlanmaktadır. Ayrıca hükümle, evlât edinilmeleri rızalarına bağlı olan kimseler açısından, ana veya baba hanesine evlât edinenlerin adlarının yazılması işlemleri evlât edinilenlerin taleplerine bağlı kılınmaktadır.

MADDE 22

III. Özgürlüğü bağlayıcı ceza

~~Madde 407- Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkum olan her ergin kısıtlanır.~~

~~Cezayı yerine getirmekle görevli makam, böyle bir hükümlünün cezasını çekmeye başladığını, kendisine vasi atanmak üzere hemen yetkili vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür.~~

NOT: Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2022/105 Esas 2023/54 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 407 ve 471 inci maddeleri iptal edilmiş ve iptal kararının 23/6/2023 tarihli ve 32230 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra (23/3/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

III. Özgürlüğü bağlayıcı ceza

Madde 407- Kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği üzerine kısıtlanır veya kendisine kayyım atanır.

Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği bulunmasa dahi kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görülmesi hâlinde kısıtlanabilir. Cezayı yerine getirmekle görevli makam hapis cezasının infazına başladığını derhâl vesayet makamına bildirir.

Vesayet makamı karar vermeden önce hükümlüyü dinler.

Bu Kanunun kayyımlığa ilişkin hükümleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde için de uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 22- 4721 sayılı Kanunun 407 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 407- Kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği üzerine kısıtlanır veya kendisine kayyım atanır.

Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği bulunmasa dahi kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görülmesi hâlinde kısıtlanabilir. Cezayı yerine getirmekle görevli makam hapis cezasının infazına başladığını derhâl vesayet makamına bildirir.

Vesayet makamı karar vermeden önce hükümlüyü dinler.

Bu Kanunun kayyımlığa ilişkin hükümleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde için de uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 22- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 407 nci maddesi değiştirilmektedir.

Madde, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105; K: 2023/54 sayılı kararıyla, Anayasanın “Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması” kenar başlıklı 13 üncü, “Özel hayatın gizliliği” kenar başlıklı 20 nci ve “Mülkiyet hakkı” kenar başlıklı 35 inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş ve iptal kararının Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 23/6/2023 tarihli ve 32230 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi iptal kararının gerekçesinde, ayırt etme gücünü haiz ve herhangi bir vasi atanmaksızın kendi işlemlerini yürütebilecek durumda bulunan kişilerin haklarında sadece özgürlüğü bağlayıcı ceza verilmiş olmasını, doğrudan doğruya bir kısıtlama nedeni sayan hükmün, Anayasanın mezkûr maddelerine aykırı olduğunu belirtmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak bu madde yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan düzenlemeyle, özgürlüğü bağlayıcı ceza sebebiyle kısıtlanma kurumu değiştirilerek, ceza infaz kurumunda bulunma hali doğrudan doğruya kısıtlama nedeni olmaktan çıkarılmaktadır. Ergin kişilerin fiil ehliyetinin bulunduğundan hareketle iradeleri ön plana çıkarılarak kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün kısıtlanması esas olarak kendi isteğine bırakılmaktadır. Ancak, toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı bakımından hükümlünün kısıtlanması hususu kişiliğinin veya malvarlığının korunması kriterine bağlanarak, bu konuda vesayet makamına takdir hakkı verilmektedir.

Düzenlemeye göre, kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişinin isteği üzerine hakkında kısıtlama kararı verilebilecek veya kendisine kayyım atanabilecektir.

Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişinin bu durumu, vasi atanmasına ilişkin isteği bulunmasa dahi cezayı yerine getirmekle görevli makam tarafından derhal vesayet makamına bildirilecektir. Vesayet makamı, kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görmesi halinde kişiyi kısıtlayabilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre vesayet makamı, birinci veya ikinci fıkra uyarınca karar vermeden önce hükümlüyü dinleyecektir.

MADDE 23

C. Usul

I. İlgilinin dinlenilmesi ve bilirkişi raporu

Madde 409- Bir kimse dinlenilmeden savurganlığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetimi veya isteği sebebiyle kısıtlanamaz.

Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya ancak resmî sağlık kurulu raporu üzerine karar verilir. ~~(Ek cümle:6/12/2019-7196/52 md.) Bu raporun tanzimi için gerektiğinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.~~ Hâkim, karar vermeden önce, kurul raporunu göz önünde tutarak kısıtlanması istenen kişiyi dinleyebilir.

C. Usul

I. İlgilinin dinlenilmesi ve bilirkişi raporu

Madde 409- Bir kimse dinlenilmeden savurganlığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetimi veya isteği sebebiyle kısıtlanamaz.

Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya ancak resmî sağlık kurulu raporu üzerine karar verilir. **Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.** Hâkim, karar vermeden önce, kurul raporunu göz önünde tutarak kısıtlanması istenen kişiyi dinleyebilir.

<p>NOT: Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve 2020/30 Esas 2023/12 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 409 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 436 ncı maddenin birinci fıkrasının altı numaralı bendinde yer alan “ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.” ibaresi iptal edilmiş ve iptal kararının 27/6/2023 tarihli ve 32234 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (27/3/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.</p>	
ÇERÇEVE MADDE 23- 4721 sayılı Kanunun 409 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır.”	
GEREKÇE MADDE 23- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 409 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30; K: 2023/12 sayılı kararıyla, bağlantılı olması nedeniyle 436 ncı maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendiyle birlikte iptal edilmiştir. Teklifte söz konusu 436 ncı madde, iptal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir. Bu itibarla, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya karar verilebilmesi için aranan resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi açısından gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümlerinin uygulanabileceği belirtilerek maddedeki iptale konu hüküm yeniden düzenlenmektedir. Böylelikle akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya karar verilebilmesi için aranan resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesinin temini amacıyla 436 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen usule başvurulabilecektir.	
MADDE 24	
<p>E. Usul I. Genel olarak Madde 436- Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması, aşağıdaki kurallar saklı kalmak üzere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa tâbidir:</p>	<p>E. Usul I. Genel olarak Madde 436- Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması, aşağıdaki kurallar saklı kalmak üzere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa tâbidir:</p>

1. Karar verilirken ilgilinin bunun sebepleri hakkında bilgilendirilmesi ve karara karşı denetim makamına itiraz edebileceğine yazılı olarak dikkatinin çekilmesi zorunludur.

2. Bir kuruma yerleştirilen kişiye, alıkonulma kararına veya kurumdan çıkarılma isteminin reddine karşı en geç on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği derhal yazılı olarak bildirilir.

3. Mahkeme kararını gerektiren her istem, gecikmeksizin yetkili hâkime ulaştırılır.

4. Yerleştirme kararı veren vesayet makamı veya hâkim durumun özelliklerine göre bu istemin görüşülmesini erteleyebilir.

5. Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında, ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra karar verilebilir. (Mülga cümle:6/12/2019-7196/53md.) (...)

6. (Ek:6/12/2019-7196/53md.) Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.

7. (Ek:6/12/2019-7196/53md.) Bu madde kapsamında alınan kararların icrası için gerektiğinde ilgili kişi hakkında zor kullanılabilir ve sağlık görevlilerinden gerekli tıbbi yardım alınabilir.

NOT: Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve 2020/30 Esas 2023/12 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 409 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 436 ncı maddenin

1. Karar verilirken ilgilinin bunun sebepleri hakkında bilgilendirilmesi ve karara karşı denetim makamına itiraz edebileceğine yazılı olarak dikkatinin çekilmesi zorunludur.

2. Bir kuruma yerleştirilen kişiye, alıkonulma kararına veya kurumdan çıkarılma isteminin reddine karşı en geç on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği derhal yazılı olarak bildirilir.

3. Mahkeme kararını gerektiren her istem, gecikmeksizin yetkili hâkime ulaştırılır.

4. Yerleştirme kararı veren vesayet makamı veya hâkim durumun özelliklerine göre bu istemin görüşülmesini erteleyebilir.

5. Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında, ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra karar verilebilir. (Mülga cümle:6/12/2019-7196/53md.) (...)

6. Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir. **Hekim ön raporu üzerine verilen yerleştirme kararı derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirilir. İlgili veya yakınları, bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebilir, yapılan itiraz kararın icrasını durdurmaz. İtiraz denetim makamınca ivedilikle karara bağlanır.**

7. (Ek:6/12/2019-7196/53md.) Bu madde kapsamında alınan kararların icrası için gerektiğinde ilgili kişi hakkında zor kullanılabilir ve sağlık görevlilerinden gerekli tıbbi yardım alınabilir.

birinci fıkrasının altı numaralı bendinde yer alan “ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.” ibaresi iptal edilmiş ve iptal kararının 27/6/2023 tarihli ve 32234 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (27/3/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

ÇERÇEVE

MADDE 24- 4721 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir. Hekim ön raporu üzerine verilen yerleştirme kararı derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirilir. İlgili veya yakınları, bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebilir, yapılan itiraz kararın icrasını durdurmaz. İtiraz denetim makamınca ivedilikle karara bağlanır.”

GEREKÇE

MADDE 24- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde değişiklik yapılmaktadır.

Söz konusu bentte yer alan “ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30; K: 2023/12 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 27/6/2023 tarihli ve 32234 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı ve ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasına karar verilebileceği düzenlenmiştir. Maddenin aynı fıkrasının (6) numaralı bendinde ise resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla gerektiğinde kişinin hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, hekim ön raporu üzerine sağlık kuruluşuna yerleştirilen kişinin bu yerleştirme kararına karşı başvurulabileceği herhangi bir yol öngörülmediğinden ve bu konuda başvuru imkânı sağlayan başkaca bir yasal düzenleme de bulunmadığından kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı sınırlanan kişiye aşırı külfet yüklediği ve kuralla getirilen sınırlamanın orantılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Teklifte, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen gerekçelere uygun bir şekilde hekim ön raporu üzerine sağlık kuruluşuna yerleştirilen kişinin bu yerleştirme kararına karşı başvurabileceği bir itiraz mekanizması oluşturulmakta ve söz konusu (6) numaralı bent yeniden düzenlenmektedir. Buna göre resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla gerektiğinde kişinin, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebileceği, yerleştirme kararının derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirileceği, ilgili ve

yakınlarının bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği ve nihayetinde itirazın denetim makamınca ivedilikle karara bağlanacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 25

B. Hükümlülerde

Madde 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

NOT: Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2022/105 Esas 2023/54 Karar sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 407 ve 471 inci maddeleri iptal edilmiş ve iptal kararının 23/6/2023 tarihli ve 32230 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra (23/3/2024) yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

B. Hükümlülerde

Madde 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin **hukuka uygun bir şekilde** sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Hapis hâlinin devamı süresince aşağıdaki şartların varlığı hâlinde vesayet sona erdirilebilir:

- 1. Toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması,**
- 2. Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması.**

ÇERÇEVE

MADDE 25- 4721 sayılı Kanunun 471 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Hapis hâlinin devamı süresince aşağıdaki şartların varlığı hâlinde vesayet sona erdirilebilir:

1. Toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması,

2. Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması.”

GEREKÇE

MADDE 25- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 471 inci maddesi değiştirilmektedir.

Madde, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105; K: 2023/54 sayılı kararıyla 407 nci maddeyle birlikte iptal edilmiştir. Teklifte söz konusu 407 nci madde, iptal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir. 407 nci maddede yapılması öngörülen düzenlemelere bağlı olarak hükümlülerde vesayet sona ermesi halleri bu maddeyle yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, hapis hâlinin devamı süresince vesayet sona erdirilebileceği haller düzenlenmiştir. Buna göre, toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması; toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından ise kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması hâlinde vesayet sona erdirilebilecektir.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5235 SAYILI ADLÎ YARGI İLK DERECE MAHKEMELERİ İLE BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİNİN KURULUŞ, GÖREV VE YETKİLERİ HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 26

Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı

Madde 30- Her bölge adliye mahkemesinde bir Cumhuriyet başsavcılığı bulunur. Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, Cumhuriyet başsavcısı ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısından oluşur.

~~En kıdemli Cumhuriyet savcısı, Cumhuriyet başsavcivekili olarak görev yapar.~~

Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı

Madde 30- Her bölge adliye mahkemesinde bir Cumhuriyet başsavcılığı bulunur. Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, Cumhuriyet başsavcısı, **Cumhuriyet başsavcivekili** ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısından oluşur. **İş durumunun gerekli kıldığı yerlere birden fazla Cumhuriyet başsavcivekili atanabilir.**

ÇERÇEVE

MADDE 26- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Cumhuriyet başsavcısı” ibaresi “Cumhuriyet başsavcısı, Cumhuriyet başsavcivekili” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“İş durumunun gerekli kıldığı yerlere birden fazla Cumhuriyet başsavcivekili atanabilir.”

GEREKÇE

MADDE 26- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 30 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hâlihazırda bölge adliye mahkemelerinde Cumhuriyet savcılarında en kıdemlisi başsavcıvekilliği görevini yerine getirmektedir. Bu durum, emeklilik ve atama gibi nedenlerle başsavcıvekillerinin sürekli değişmesine neden olmaktadır. Bu sakıncanın önüne geçilmesi amacıyla Cumhuriyet başsavcıvekillinin Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından atanması yönünde değişiklik yapılmaktadır. Bunun yanında, iş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla Cumhuriyet başsavcıvekili atanabilecektir.

MADDE 27

Hukuk daireleri iş bölümü incelemesi

MADDE 35/A - İstinaf incelemesi için dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez. Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi, iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatine varırsa, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı hukuk daireleri başkanlar kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonunda verilen iş bölümüne ilişkin karar kesindir.

ÇERÇEVE

MADDE 27- 5235 sayılı Kanuna 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hukuk daireleri iş bölümü incelemesi

MADDE 35/A - İstinaf incelemesi için dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez.

Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi, iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatine varırsa, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı hukuk daireleri başkanlar

kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonunda verilen iş bölümüne ilişkin karar kesindir.”

GEREKÇE

MADDE 27- Maddeyle, istinaf kanun yolunda hukuk daireleri arasındaki iş bölümü uyuşmazlıklarının hızlı bir şekilde giderilmesi amacıyla, 5235 sayılı Kanuna 35/A maddesi eklenmektedir.

Birinci fıkraya göre, istinaf incelemesi için dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmemesi halinde, gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğunu değerlendirdiği ilgili hukuk dairesine gönderecektir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemeyeceği açık bir şekilde düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, dosya kendisine gönderilen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatine varırsa, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında karar vermek suretiyle dosyayı hukuk daireleri başkanlar kuruluna göndereceği düzenlenmektedir. Bu iki haftalık sürenin hitamından itibaren gönderme kararı verilemeyeceği ve kurulca yapılan ön inceleme sonunda verilen kararın kesin olacağı düzenlenmektedir.

MADDE 28

Cumhuriyet başsavcısı ve savcılarının nitelikleri ve atanmaları

Madde 44- (Değişik: 18/6/2014–6545/51 md.)

Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcıları birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; Cumhuriyet savcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile bölge adliye mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan adli yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

Cumhuriyet başsavcısı, başsavcivekili ve savcılarının nitelikleri ve atanmaları

Madde 44- (Değişik: 18/6/2014–6545/51 md.)

Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet başsavcivekili birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; Cumhuriyet savcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile bölge adliye mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan adli yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

ÇERÇEVE

MADDE 28- 5235 sayılı Kanununun 44 üncü maddesinin başlığında yer alan “Cumhuriyet başsavcısı” ibaresi “Cumhuriyet başsavcısı, başsavcivekili” şeklinde ve maddenin birinci fıkrasında yer alan “Cumhuriyet başsavcıları” ibaresi “Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet başsavcivekili” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 28- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifle 5235 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde yapılan değişikliğe bağlı olarak Cumhuriyet başsavcivekili olarak atanacakların nitelikleri belirlenmektedir.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 29

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar

Madde 73- (1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.

(2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.

(3) Şikayet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

(4) Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

(5) İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikayetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

(6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

(7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikayetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar

Madde 73- (1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.

(2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar. **Ancak, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından şikayet süresi, her ne suretle olursa olsun suç tarihinden itibaren bir yılı geçemez.**

(3) Şikayet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

(4) Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

(5) İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikayetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

(6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

(7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikayetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi

haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz. (8) (Mülga: 6/12/2006 – 5560/45 md.)	haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz. (8) (Mülga: 6/12/2006 – 5560/45 md.)
ÇERÇEVE	
MADDE 29- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Ancak, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından şikayet süresi, her ne suretle olursa olsun suç tarihinden itibaren bir yılı geçemez.”	
GEREKÇE	
MADDE 29- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından şikayet süresinin, her ne suretle olursa olsun suç tarihinden itibaren bir yılı geçemeyeceği kabul edilmektedir. Böylelikle bu suç bakımından azami şikayet süresi belirlenmektedir. Belirtmek gerekir ki soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı hakaret suçu bakımından 73 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkrası başta olmak üzere ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam edilecektir. Ancak bu suç bakımından şikayet süresi, suç tarihinden itibaren bir yılı geçemeyecektir.	
MADDE 30	
Önödeme Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için otuz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz. Failin on gün içinde talep etmesi koşuluyla bu miktarın birer ay ara ile üç eşit taksit hâlinde ödenmesine Cumhuriyet savcısı	Önödeme Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için yüz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz. Failin on gün içinde talep etmesi koşuluyla bu miktarın birer ay ara ile üç eşit taksit hâlinde ödenmesine Cumhuriyet savcısı

tarafından karar verilir. Taksitlerin süresinde ödenmemesi hâlinde önödeme hükümsüz kalır ve soruşturmaya devam edilir. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.

(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hakim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suçta dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır.

(4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı altı ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir.

(5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.

(6) Bu madde hükümleri;

a) Bu Kanunda yer alan;

1. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (98 inci maddenin birinci fıkrası),

~~2.~~ Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması (madde 171),

~~3.~~ Çevrenin taksirle kirletilmesi (182 nci maddenin birinci fıkrası),

tarafından karar verilir. Taksitlerin süresinde ödenmemesi hâlinde önödeme hükümsüz kalır ve soruşturmaya devam edilir. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.

(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hakim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suçta dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır.

(4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı altı ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir.

(5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.

(6) Bu madde hükümleri;

a) Bu Kanunda yer alan;

1. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (98 inci maddenin birinci fıkrası),

2. Hakaret (125 inci maddenin ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendi ve dördüncü fıkrası),

3. Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması (madde 171),

4. Çevrenin taksirle kirletilmesi (182 nci maddenin birinci fıkrası),

<p>4. Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma (264 üncü maddenin birinci fıkrası),</p> <p>5. Suçu bildirmeme (278 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları), suçları,</p> <p>b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suç,</p> <p>c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan suç,</p> <p>d) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan suç,</p> <p>bakımından da uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı önödeme hükümleri uygulanmaz.</p> <p>(7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.</p>	<p>5. Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma (264 üncü maddenin birinci fıkrası),</p> <p>6. Suçu bildirmeme (278 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları), suçları,</p> <p>b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suç,</p> <p>c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan suç,</p> <p>d) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan suç,</p> <p>bakımından da uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı önödeme hükümleri uygulanmaz.</p> <p>(7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.</p>
--	--

ÇERÇEVE

MADDE 30- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “otuz” ibaresi “yüz” şeklinde değiştirilmiş ve altıncı fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Hakaret (125 inci maddenin ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendi ve dördüncü fıkrası),”

GEREKÇE

MADDE 30- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi, caydırıcılığın sağlanması ve Teklifte Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlanması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

“Kovuşturmanın mecburiliği” ilkesinin istisnası niteliğini taşıyan “önödeme” gibi alternatif yöntemler, belirli bir ceza eşiğinin altında bulunan suçları işleyen kişilerin, ceza infaz kurumlarının etkilerinden uzak tutulması, Devletin infaz külfetinden ve mahkemelerin iş

yoğunluğundan kurtarılması amaçlarının yanı sıra cezanın genel ve özel önleme amaçlarını da gerçekleştirecek etkili birer ceza politikası aracı olarak uygulanmaktadır.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk ceza adalet sisteminin onsekiz yıllık uygulaması sırasında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin sistemin aksayan yönleri düzeltilmiştir. Ancak, uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alındığında, önödeme kurumunun uygulama alanına ilişkin düzenleme yapma gereği ortaya çıkmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendinde ve dördüncü fıkrasında düzenlenen hakaret suçu, önödeme kapsamına alınmakta ve kurumun kapsamı genişletilmektedir. Buna göre, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle hakaret suçunun işlenmesi halinde Kanunun 75 inci maddesine göre önödeme hükümleri uygulanacaktır. Aynı şekilde, Kanunun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki hakaret suçunun aynı maddenin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamında ve/veya alenen işlenmesi halinde de önödeme hükümleri tatbik edilecektir.

Belirtmek gerekir ki, 125 inci maddenin birinci fıkrasındaki hakaret suçunda önödeme hükümleri uygulanamayacaktır. Dolayısıyla birinci fıkrada düzenlenen suçun, üçüncü fıkranın (b) ve (c) bendi kapsamında ve/veya alenen işlenmesi halinde önödeme yoluna gidilemeyecek ve uzlaştırma hükümleri tatbik edilecektir.

MADDE 31

**GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla;
a) 52 nci maddede ve 75 inci maddenin birinci fıkrasında,
b) 5252 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında,
yapılan düzenlemeler 1/4/2024 tarihi ve sonrasında işlenen suçlar bakımından uygulanır.**

ÇERÇEVE

MADDE 31- 5237 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla;

a) 52 nci maddede ve 75 inci maddenin birinci fıkrasında,

b) 5252 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında,

yapılan düzenlemeler 1/4/2024 tarihi ve sonrasında işlenen suçlar bakımından uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 31- Teklifte, 5237 sayılı Kanunun 52 nci maddesi ve 75 inci maddesinin birinci fıkrası ile 5252 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle adli para cezaları artırılmaktadır. Maddeyle, bu değişikliklerin 1/4/2024 tarihi ve sonrasında işlenen suçlar bakımından uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 32

Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması
Madde 231 – (1) Duruşma sonunda, 232 nci maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır.

(2) Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir.

(3) Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir.

(4) Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir.

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;
a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,
b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,
c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması
Madde 231 – (1) Duruşma sonunda, 232 nci maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır.

(2) Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir.

(3) Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir.

(4) Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir.

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, **müsadereye ilişkin hükümler hariç**, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;
a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,
b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,
c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir. ~~Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.~~

(7) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

gerekir.

(7) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülükler aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) ~~Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceleyerek; usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir.~~

(13) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülükler aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir. **Açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebilir. İtiraz mercii ancak bu fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilir.**

(12) **272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümleri uygulanır. 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebilir. İstinaf ve temyiz yolunda karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenir.**

(13) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.

ÇERÇEVE

MADDE 32- 5271 sayılı Kanununun 231 inci maddesinin beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci, onüçüncü ve ondördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, müsadereye ilişkin hükümler hariç, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir.

(7) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımını durur.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine

veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir. Açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebilir. İtiraz mercii ancak bu fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilir.

(12) 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümleri uygulanır. 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebilir. İstinaf ve temyiz yolunda karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenir.

(13) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.”

GEREKÇE

MADDE 32- Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 231 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, 19. yüzyılda onarıcı adalet anlayışının bir sonucu olarak, Anglo-Sakson hukuk sisteminde ortaya çıkmıştır. Bu kurum, Ülkemiz ceza adalet sistemine ise ilk kez 2005 yılında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile yalnızca suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanmak üzere girmiştir. Ardından 2006 yılında Ceza Muhakemesi Kanununda 5560 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle birlikte, yetişkinler bakımından da uygulanma imkânına sahip olmuştur.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, esas itibarıyla bünyesinde iki kararı birden barındıran bir kurumdur. İlk karar teknik anlamda hüküm sayılan ancak açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle hukuken varlık kazanamayan ve bu nedenle hüküm ifade etmeyen, koşullara uyulması hâlinde düşme hükmüne dönüşecek, koşullara uyulmaması hâlinde ise varlık kazanacak olan mahkûmiyet hükmüdür. İkinci karar ise, bu ön hükmün üzerine inşa edilen ve önceki hükmün varlık kazanmasını engelleyen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıdır. Bu ikinci kararın en temel ve belirgin özelliği, varlığı devam ettiği sürece ön hükmün hukuken sonuç doğurma özelliği kazanamamasıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna göre, kanuni koşulları sağlayan kişiler hakkındaki mahkûmiyet hükmü, denetim süresi içinde, kendine yüklenen yükümlülükleri yerine getirmeleri ve kasıtlı yeni bir suç işlememeleri kaydıyla, kişiler hakkında hukuken bir sonuç doğurmaz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu da, 19/2/2008 tarihli ve 346-25 sayılı kararı başta olmak üzere birçok kararında bu tespiti yapmıştır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, yaklaşık onsekiz yıllık uygulaması süresince çocuklar ve yetişkinler bakımından “lekelenmeme hakkı” başta olmak üzere birçok faydalı görev ifa etmiştir. Nitekim kurumun bu işlevi dikkate alınarak, Anayasa normları başta olmak üzere hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesine uygun olarak Devletin cezalandırma politikasını belirleyen kanun koyucu tarafından kurumun

daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla 5560, 5728, 6008, 6545 ve 7445 sayılı kanunlarla 231 inci maddede bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin 1/6/2023 tarihli ve E: 2022/120; K: 2023/107 sayılı kararıyla 231 inci maddenin 5 ilâ 14 üncü fıkralarında düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna ilişkin düzenlemeler iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 1/8/2023 tarihli ve 32266 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından itiraz kanun yolunun etkili bir kanun yolu olarak görev ifa etmediğini, yargılamanın başında sanığa hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını kabul edip etmediğinin sorulmasının sanık üzerinde baskı oluşturduğunu ve bu baskı altında kabul edilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının istinaf kanun yolundan feragat sonucunu taşıyan bir duruma neden olduğunu, ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla birlikte verilen müsadere kararlarının infazına ilişkin bir düzenleme olmadığını belirtmiştir.

Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu yeniden düzenlenmektedir.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için sanık hakkında yapılan yargılama sonunda iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına konu olabilecek hüküm, sadece mahkûmiyet hükmüdür. Dolayısıyla, mahkemece ancak mahkûmiyet hükmü tesis edildiği takdirde, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilecektir. Bu nedenle, hükmün tesisine ilişkin usul kuralları titizlikle uygulanmalı ve 230, 231 ve 232 nci maddelere uygun olarak hüküm kurulmalıdır.

Anayasanın 35 inci maddesinde mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceği ve mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıyla birlikte verilen müsadere kararlarının hukukî sonuç doğuracağı kabul edilmektedir. Buna göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla birlikte verilen müsadere kararları, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının kesinleşmesiyle birlikte yerine getirilecektir. Böylelikle, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamındaki müsadere konusu eşyalar başta olmak üzere halk sağlığını ve güvenliğini etkileyen bu eşyaların müsadere edilebilmesi sağlanmakta ve toplum yararı gözetilmektedir. Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak müsadere kararlarının infazı bakımından belirlilik sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle, sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceğine ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır. Maddenin onikinci fıkrasıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Böylelikle, istinaf kanun yolu güvencesi sağlanmakta ve “lekelenmeme hakkı” başta olmak üzere sanığın lehine bir kurum olma özelliğine sahip bu kurumun uygulanabilirliğinin takdiri tamamen mahkemeye bırakılmaktadır. Buna göre mahkeme, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilecek; ilgili taraflar bu karara karşı 223 üncü

maddede yer alan hükümlerde olduğu gibi istinaf yoluna başvurabilecek; istinaf mercii tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı da bu kararlar gibi incelenecektir.

Maddenin onbirinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddenin onikinci fıkrasıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceğinin düzenlenmesi ve istinaf mercii tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının 223 üncü maddede yer alan hükümler gibi usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecek olması nedeniyle, denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya yükümlülükler aykırı davranılması sebebiyle açıklanan ya da yükümlülükler aykırı davranılması sebebiyle yeniden kurulan hükme itiraz edilebileceği kabul edilmektedir. Böylelikle, usul ekonomisi dikkate alınmak suretiyle daha önce her yönüyle istinaf kanun yolu denetiminden geçen bu kararların açıklanması veya yeniden kurulması üzerine verilen hükme karşı itiraz kanun yoluna başvurulabilmesi imkânı getirilmektedir. İtiraz mercii ancak fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanunla maddenin onikinci fıkrasında değişiklik yapılarak itiraz mercisinin, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararını ve hükmü, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden inceleyeceği kabul edilmiş ve söz konusu değişikliğin uygulamadaki olumlu sonuçları elde edilmeye başlamıştı. Ancak, Anayasa Mahkemesinin söz konusu düzenlemeyle ilgili verdiği iptal kararı sonrasında maddenin onikinci fıkrasında düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Maddenin onikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Buna göre, istinaf yoluna başvurulamayacak hükümler hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hariç olmak üzere diğer hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilecektir. Belirtmek gerekir ki, istinaf yolunda karar ve hüküm, istinaf mercii tarafından 223 üncü maddede yer alan hükümler gibi 272 nci ve devamı maddeler de dikkate alınmak suretiyle usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecektir.

Düzenlemeyle, istinaf incelemesi akabinde bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, bölge adliye mahkemesi tarafından verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından temyiz edilebilirlik değerlendirmesi 286 ncı madde uyarınca yapılacaktır. Temyiz edilemez nitelikteki hükümlere ilişkin verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları temyiz edilemeyecek, temyiz edilebilir nitelikteki hükümlere ilişkin verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları ise ilgililer tarafından temyiz edilebilecektir.

Ayrıca, 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebileceği açıkça düzenlenmektedir. Buna göre, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 47 nci maddesiyle uyumlu olarak temyiz yoluna başvurulamayacak hükümler hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hariç olmak üzere diğer hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, temyiz yolunda da karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecektir.

Maddeyle, 231 inci maddenin uygulanma imkânı kalmadığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesince iptal edilen bağlantılı diğer fıkra hükümleri de yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 33

Kaçığın tanımı

Madde 247 – (1) Hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kendisine ulaşılamayan kişiye kaçak denir.

(2) Hakkında, 248 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olan şüpheli veya sanığın, yetkili Cumhuriyet savcısı veya mahkemece usulüne göre yapılan tebligata uymamasından dolayı verilen zorla getirilme kararı da yerine getirilemez ise, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme;

a) Çağrının bir gazete ile şüpheli veya sanığın bilinen konutunun kapısına asılmak suretiyle ilânına karar verir; yapılacak ilânlarda, onbeş gün içinde gelmediği takdirde 248 inci maddede gösterilen tedbirlere hükmedilebileceğini ayrıca açıklar,

b) Bu işlemlerin yerine getirildiğinin bir tutanak ile saptanmasından itibaren onbeş gün içinde başvurmayan şüpheli veya sanığın kaçak olduğuna karar verir.

(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet kararı verilemez.

(4) Duruşma yapılan hâllerde kaçak sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir avukat görevlendirilmesini ister.

Kaçığın tanımı

Madde 247 – (1) Hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kendisine ulaşılamayan kişiye kaçak denir.

(2) Hakkında, 248 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olan şüpheli veya sanığın, yetkili Cumhuriyet savcısı veya mahkemece usulüne göre yapılan tebligata uymamasından dolayı verilen zorla getirilme kararı da yerine getirilemez ise, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme;

a) Çağrının bir gazete ile şüpheli veya sanığın bilinen konutunun kapısına asılmak suretiyle ilânına karar verir; yapılacak ilânlarda, onbeş gün içinde gelmediği takdirde 248 inci maddede gösterilen tedbirlere hükmedilebileceğini ayrıca açıklar,

b) Bu işlemlerin yerine getirildiğinin bir tutanak ile saptanmasından itibaren onbeş gün içinde başvurmayan şüpheli veya sanığın kaçak olduğuna karar verir.

(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet **ve ceza verilmesine yer olmadığı** kararı verilemez.

(4) Duruşma yapılan hâllerde kaçak sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir avukat görevlendirilmesini ister.

ÇERÇEVE

MADDE 33- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 247 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet ve ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez.”

GEREKÇE

MADDE 33- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 247 nci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/145; K: 2023/59 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 10/5/2023 tarihli ve 32186 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi söz konusu fıkranın iptaline ilişkin kararında, sorgusu yapılmayan kaçak sanık hakkında suçun işlendiğinin sabit görüldüğü ancak ceza verilmesine yer olmadığına hükmedildiği durumlarda sanığın Anayasanın 38 inci maddesinde öngörülen masumiyetinin ortadan kalktığına değinerek, sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilebilmesine imkân tanınmasının adil yargılanma hakkına ölçsüz bir sınırlama getirdiğine karar vermiştir.

Düzenlemeyle, mahkûmiyet kararının yanı sıra ceza verilmesine yer olmadığı kararı bakımından da kaçak sanığın sorgusu yapılmaksızın karar verilemeyeceği hüküm altına alınarak, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve adil yargılanma hakkının daha etkin korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 34

Basit yargılama usulünde itiraz

Madde 252 – (1) 251 inci madde uyarınca verilen hükümlere karşı itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen hükümler kesinleşir.

(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

Basit yargılama usulünde itiraz

Madde 252 – (1) 251 inci madde uyarınca verilen hükümlere karşı itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen hükümler kesinleşir.

(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece **dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece** duruşma **açılarak** genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. **Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi halde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur.** Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre **verdiği** hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca **yapılan indirim korunur**.

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre **verilen** hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca **indirim uygulanır**.

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

(7) Birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

ÇERÇEVE

MADDE 34- 5271 sayılı Kanununun 252 nci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi halde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur.

Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verilen hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca indirim uygulanır.

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.”

“(7) Birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.”

GEREKÇE

MADDE 34- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 252 nci maddesinde değişiklik yapılmakta ve maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir.

Basit yargılama usulü, belirli bir yaptırım ağırlığına kadar olan suçlar bakımından kovuşturma evresinde duruşma açmaksızın dosya üzerinden yargılamanın tamamlanabilmesine, ancak hâkimin gerek görmesi halinde her aşamada ya da bu usule göre karar verildikten sonra itiraz üzerine duruşma açmak suretiyle genel usule göre yargılamaya devam edilmesine imkân tanıyan bir usul olarak ceza muhakemesi sistemimize girmiştir. Böylelikle, önemli veya daha ağır suçların kovuşturulması için yargılama makamlarına yeterli zaman ve imkân sağlanmak suretiyle adalete erişimin de hızlandırılması amaçlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 tarihli ve E: 2020/79; K: 2023/113 sayılı kararıyla maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 11/10/2023 tarihli ve 32336 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, basit yargılama usulünde verilmiş karara yapılan itiraz üzerine hüküm veren mahkemece genel usule göre yargılamaya devam edilerek karar verilmesinin tarafsız mahkemede yargılanma hakkına aykırılık oluşturduğunu ve sanığın; vekâlet ücreti, yargılama giderinin yanlış hesaplanması gibi usule yönelik basit nedenlerle karara itiraz etmesi durumunda dahi indirim oranının korunmamasına ilişkin düzenlemenin beraat eden sanığın cezalandırılması ya da önceki cezaya göre daha ağır cezaya hükmedilmesi gibi aleyhe sonuçlar doğurabildiğini belirtmiştir. Ayrıca Mahkeme, suçluluk tespiti yapılmayan kararlar (beraat kararı) bakımından, itirazın sanık dışındaki yargılama süjeleri tarafından ileri sürüldüğü hâllerde ilk aşamada verilen hükümde dörtte bir oranındaki indirim uygulanmadığı için itiraz üzerine verilen mahkûmiyet kararında da anılan indirimin uygulanamamasının hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturduğunu ifade etmiştir.

Basit yargılama usulüne ilişkin karşılaştırmalı hukuk örnekleri arasında en detaylı düzenlemelere sahip ülke Almanya’dır. Alman Ceza Muhakemesi Kanununa göre basit yargılama usulüne karar verip yargılamayı yapan hâkim ile itiraz üzerine genel usulde yargılamayı yapan

hâkim aynı hâkimdir. Anayasa Mahkemesince iptal edilen 252 nci madde hükümleri de diğer ülke örnekleriyle uyumlu olarak düzenlenmişti. Bu düzenleme, basit yargılama usulüne itiraz üzerine genel usule dönülmesi halinde dosyadaki delil durumunun değişiklik gösterecek olması ve bu usule göre verilen hükümlerle hâkimin bağlı olmayacağına ilişkin açık hüküm olması nedeniyle her iki usulde görev alan hâkimin aynı olmasının hâkimin tarafsızlığını olumsuz etkilemeyeceği öngörülmüştü. Ancak söz konusu düzenlemelerle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin iptal kararı vermesi nedeniyle basit yargılama usulüne itiraz usulünde kapsamlı değişikliklerin yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, basit yargılama usulüne göre verilen karara itiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosyanın, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre karar veren mahkeme dışında belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderileceği ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunacağı kabul edilmektedir. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hâkim varsa, bu hâkim tarafından; yetkili hâkimin bulunmaması halinde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hâkim tarafından duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunacaktır. Böylelikle basit yargılama usulüne göre karar veren hakim ile genel usule göre yargılama yaparak karar verecek hakim farklı olması sağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, basit yargılama usulü uygulanarak verilen hükümlere itiraz edilmesi üzerine, mahkemenin itirazdan önce verilen kararlarla bağlı olmaksızın genel hükümlere göre karar verebileceği hükme bağlanmaktadır. Buna göre mahkeme, sanık hakkında daha hafif ceza verebileceği gibi daha ağır ceza da verebilecek ve sanığın itiraz etmesi halinde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan dörtte bir oranındaki indirim uygulamayacaktır. Ancak, itirazın mağdur, müşteki veya Cumhuriyet savcısı tarafından yapıldığı hallerde dörtte bir oranındaki bu indirim uygulanacaktır. Böylelikle, basit yargılama usulünün uygulanması suretiyle verilen ve beraat kararı gibi suçluluk tespiti yapılmadığı için dörtte bir oranındaki indirimin uygulanmadığı kararlar bakımından da sanık dışındaki kişilerin itirazı üzerine genel usule geçilmesi halinde verilebilecek mahkûmiyet kararlarında sanığın dörtte bir oranındaki indirimden yararlanması sağlanmaktadır.

Maddeye eklenen yedinci fıkrayla, birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir. Bu hükme göre mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltecek; yerinde görmezse dosyayı itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderecektir. İtiraz mercii işin esasına girmeksizin sadece bu sebepler yönünden incelemesini yaparak kararını gereği için mahkemesine gönderecektir.

Belirtmek gerekir ki, itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması durumunda itiraz merci tarafından yapılacak inceleme, genel usule dönülmeden basit yargılama usulü kapsamında gerçekleştirilecek ve inceleme sonucunda duruşma açılmaksızın dosya üzerinden karar verilecektir. Dolayısıyla yedinci fıkraya göre yapılan birinci fıkradaki itirazın, sanık veya diğer kişiler tarafından yapılması bakımından herhangi bir farklı sonuç ortaya çıkmayacak ve sanığın dörtte bir oranındaki indirim hakkı her zaman korunacaktır.

Maddeyle, 252 nci maddenin uygulanma imkânı kalmadığı gerekçesiyle iptal edilen bağlantılı diğer fıkra hükümleri de yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 35

Uzlaştırma

Uzlaştırma

Madde 253 – (1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişininin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.
b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
2. Taksirle yaralama (madde 89),
3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
5. İş ve çalışma hürriyetinin ihlali (madde 117, birinci fıkra; madde 119, birinci fıkra (c) bendi),
6. Hırsızlık (madde 141),
7. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
8. Dolandırıcılık (madde 157),
9. Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi (madde 165),
10. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
11. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.

c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda **ve** ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), uzlaştırma yoluna gidilemez. Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu

Madde 253 – (1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişininin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.
b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
2. Taksirle yaralama (madde 89),
3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
5. İş ve çalışma hürriyetinin ihlali (madde 117, birinci fıkra; madde 119, birinci fıkra (c) bendi),
6. Hırsızlık (madde 141),
7. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
8. Dolandırıcılık (madde 157),
9. Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi (madde 165),
10. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
11. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.

c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, ısrarlı takip suçunda (madde 123/A) **ve hakaret suçunda (125 inci maddenin ikinci fıkrası)**, uzlaştırma yoluna gidilemez. Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama

kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.

(4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırıcı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırıcı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren **üç** gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

(5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

(6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.

(7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.

(8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

(9) (Mülga: 24/11/2016-6763/34 md.)

(10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırıcı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.

girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.

(4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırıcı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırıcı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren **yedi** gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

(5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

(6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.

(7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.

(8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

(9) (Mülga: 24/11/2016-6763/34 md.)

(10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırıcı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.

(11) Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görölen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır.

(12) Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Uzlaştırma bürosu bu süreyi her defasında yirmi günü geçmemek üzere en fazla iki kez daha uzatabilir.

(13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütölür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

(14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.

(15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.

(16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

(17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.

(18) Uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.

(11) Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görölen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır.

(12) Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Uzlaştırma bürosu bu süreyi her defasında yirmi günü geçmemek üzere en fazla iki kez daha uzatabilir.

(13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütölür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

(14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.

(15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.

(16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

(17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.

(18) Uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.

(19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arzemesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. (...) açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.

(20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek uzlaştırma bürosuna verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(22) Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.

(19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arzemesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. **Uzlaşmanın sağlanması halinde, uzlaşma anında tespit edilemeyen veya uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlar hariç, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz;** açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.

(20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek uzlaştırma bürosuna verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(22) Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.

(24) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.

(25) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(24) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.

(25) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

ÇERÇEVE

MADDE 35- 5271 sayılı Kanununun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), uzlaştırma” ibaresi “suçlarda, ısrarlı takip suçunda (madde 123/A) ve hakaret suçunda (125 inci maddenin ikinci fıkrası), uzlaştırma” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “üç gün” ibaresi “yedi gün” şeklinde değiştirilmiş, ondokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinin başına “Uzlaşmanın sağlanması halinde, uzlaşma anında tespit edilemeyen veya uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlar hariç, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz;” ibaresi eklenmiştir.

GEREKÇE

MADDE 35- Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 253 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçu bakımından uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Başka bir ifadeyle, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilemeyecektir. Dolayısıyla, ikinci fıkrada düzenlenen bu suçun dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı veya kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi hali ile alenen işlenmesi halinde de uzlaştırma yoluna gidilemeyecektir.

Bununla birlikte, günümüz çağdaş ceza adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak Teklifte, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçu önödeme kapsamına alınmakta ve böylelikle bu suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren kararını bildirmesi gereken üç günlük süre, yedi güne çıkarılmaktadır. Böylelikle, uygulamada yaşanabilecek mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/43; K: 2023/141 sayılı kararıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinin ondokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinde yer alan “Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz;” ibaresi iptal edilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 18/10/2023 tarihli ve 32343 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, uzlaşma görüşmeleri sırasında sağlıklı şekilde belirlenmesi güç veya öngörülmesi mümkün olmayan zararlara ilişkin açılacak davalar yönünden herhangi bir ayırım yapılmaksızın uzlaşmanın sağlanması durumunda tazminat davası açılmayacağını öngören düzenlemeyle ilgililere katlanamayacakları bir külfet yüklendiğini ve iptale konu düzenlemede yargının iş yükünün azaltılması amacı ile mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlama arasında makul bir denge kurulmadığını belirtmiştir.

Maddenin ondokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı dikkate alınarak uzlaşmanın sağlanması halinde, uzlaşma anında tespit edilemeyen veya uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlar hariç, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, uzlaşma görüşmeleri sırasında tespit edilemeyen ya da uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlara ilişkin tazminat davası açabilme imkânı tanınmak suretiyle hak arama hürriyeti kapsamındaki mahkemeye erişim hakkı güvence altına alınmaktadır.

MADDE 36

Mahkeme tarafından uzlaştırma

Madde 254 – (1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.

(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def’aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, **231-inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri**

Mahkeme tarafından uzlaştırma

Madde 254 – (1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.

(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def’aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, **durma kararı** verilir. **Durma** süresince zamanaşımı işlemez. **Uzlaşmanın**

<p> bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.</p>	<p>gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkemece yargılamaya kaldığı yerden devam olunur.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 36- 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>“(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def’aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, durma kararı verilir. Durma süresince zamanaşımı işlemez. Uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkemece yargılamaya kaldığı yerden devam olunur.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 36- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, uzlaşma gerçekleştiği takdirde, edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında durma kararı verileceği ve uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkemece yargılamaya kaldığı yerden devam olunacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, mevcut düzenlemeye göre sanık hakkında daha aleyhe sonuçlar doğurabilecek nitelikte olan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi uygulamasından vazgeçilerek uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilebilmesi bakımından durma kararı verilmesi sağlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, durma süresince zamanaşımı işlemeyecektir.</p>	
MADDE 37	
<p>İstinaf istemi ve süresi</p> <p>Madde 273 – (1) İstinaf istemi, hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.</p> <p>(2) Hüküm, istinaf yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.</p>	<p>İstinaf istemi ve süresi</p> <p>Madde 273 – (1) İstinaf istemi, hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.</p>

<p>(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi-gün içinde istinaf yoluna başvurabilirler.</p> <p>(4) Sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanların dilekçe veya beyanında, başvuruya ilişkin nedenlerin gösterilmemesi inceleme yapılmasına engel olmaz.</p> <p>(5) Cumhuriyet savcısı, istinaf yoluna başvurma nedenlerini gerekçeleriyle birlikte yazılı isteminde açıkça gösterir. Bu istem ilgililere tebliğ edilir. İlgililer, tebliğ tarihinden itibaren yedi-gün içinde bu husustaki cevaplarını bildirebilirler.</p>	<p>(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilirler.</p> <p>(4) Sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanların dilekçe veya beyanında, başvuruya ilişkin nedenlerin gösterilmemesi inceleme yapılmasına engel olmaz.</p> <p>(5) Cumhuriyet savcısı, istinaf yoluna başvurma nedenlerini gerekçeleriyle birlikte yazılı isteminde açıkça gösterir. Bu istem ilgililere tebliğ edilir. İlgililer, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde bu husustaki cevaplarını bildirebilirler.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 37- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün” ibaresi “hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta” şeklinde, üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan “yedi gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 37- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Muhakeme hukuku, düzenlediği alan itibarıyla birçok farklı süreyi bünyesinde barındırmaktadır. Soyut bir kavram olan zamanın somut bir kesimini ifade eden süre, hukuki bir olayın meydana gelmesi veya işlemin tesis edilmesi üzerine yapılacak adli işlemler dolayısıyla muhakeme hukuku bakımından önemli bir niteliğe sahiptir.</p> <p>Ceza ve hukuk yargılamasında, kanun yollarına başvuruda farklı sürelerle yer verilmesi, muhakeme sùjelerinin adaletle erişimini güçleştirebilmekte, hak arama yollarının kullanılmasında karışıklığa sebebiyet verebilmekte ve hak kayıplarına neden olabilmektedir.</p> <p>1/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunuyla, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süresi “iki hafta” olarak belirlenmiştir.</p>	

Teklifle, hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun ilgili maddelerinde yapılan düzenlemelerle, kanun yoluna ilişkin olup “gün” olarak belirlenen sürelerin “hafta” ve “ay” şeklinde değiştirilmesi suretiyle 6100 sayılı Kanunla uyum sağlanmaktadır. Sürelerin bu şekilde yeknesaklaştırılması, ceza ve hukuk yargılamaları bakımından muhakeme süjelerinin olası hak kayıplarının önlenmesine katkıda bulunacaktır.

Öte yandan, 5271 sayılı Kanuna göre, istinaf veya temyiz kanun yoluna başvuru süresi, hükmün ilgilinin hazır bulunduğu duruşmada açıklanması, bir başka ifadeyle tefhim edilmesi durumunda bu tarihten, yokluğunda açıklanması durumunda ise ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren başlamaktadır.

Ceza muhakemesi uygulamasında hükmün gerekçesi, hüküm açıklandığında değil, gerekçeli kararın yazılmasından sonra taraflara tebliğ edilmektedir. Hükmün açıklandığı duruşmada hazır bulunan taraf bakımından kanun yoluna başvuru süresi, hükmün açıklandığı tarih itibarıyla başlamaktadır. Kanun yoluna başvurmayı düşünen taraf, hükmün gerekçesini öğrenmek suretiyle iddia ve savunmalarını ileri sürebilmek için süre tutum dilekçesi vermekte, bilahare gerekçeli kararın tebliği üzerine de ayrıntılı istinaf veya temyiz dilekçesini vermektedir. Bu uygulama, muhakeme süjeleri bakımından külfet oluşturduğu gibi emek ve zaman israfına da neden olmaktadır.

6100 sayılı Kanunla, kanun yollarına başvuru sürelerinin, kararın tebliğinden itibaren başlayacağı kabul edilmiştir. Teklifle, hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla 2004 sayılı Kanun ile 5271 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde yapılan düzenlemelerle, 6100 sayılı Kanunda olduğu gibi istinaf veya temyiz kanun yoluna başvuru sürelerinin hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren başlayacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, hüküm ilgiliye tefhim edilmiş olsa bile, istinaf veya temyiz süresinin tefhim tarihinden değil, hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren başlaması sağlanmaktadır.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi de 26/7/2023 tarihli ve E: 2022/144; K: 2023/137 sayılı kararıyla 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...hükmün açıklanmasından itibaren...” ibaresini iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu iptal kararında, kanun yoluna başvuru süresinin hükmün tefhimiyle başladığı durumlarda, hükmün gerekçesini bilmeyen tarafın istinaf kanun yoluna başvuru hakkını gereği gibi kullanamayacağını, kanun yoluna başvuru hakkının kullanılabilmesi için gerekçenin taraflara bildirilmesi gerektiğini vurgulayarak mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlamayla ulaşılmak istenen meşru amaç ve kişilerin mahkemeye erişim hakkından yararlanmasındaki bireysel yarar arasında makul bir orantının kurulamadığına karar vermiştir.

Maddeyle, bu kapsamda 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 38

Temyiz istemi ve süresi

Madde 291 – (1) Temyiz istemi, hükmün **açıklanmasından** itibaren **on beş gün** içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylatılır. Tutuklu bulunan sanık

Temyiz istemi ve süresi

Madde 291 – (1) Temyiz istemi, hükmün **gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten** itibaren **iki hafta** içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime

hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır. (2) Hüküm, temyiz yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.	onaylatılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.
ÇERÇEVE	
MADDE 38- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmün açıklanmasından itibaren on beş gün” ibaresi “hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.	
GEREKÇE	
MADDE 38- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte ceza muhakemesinde istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri, “iki hafta” olarak belirlenmekte ve sürelerin kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmektedir. Bu husus 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin değişiklik gerekçesinde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Aynı gerekçelerle 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.	
MADDE 39	
Temyiz başvurusunun içeriği Madde 294 – (1) Temyiz eden, hükmün neden dolayı bozulmasını istediğini temyiz başvurusunda göstermek zorundadır. (2) Temyiz sebebi, ancak hükmün hukukî yönüne ilişkin olabilir.	Temyiz başvurusunun içeriği Madde 294 – (1) Temyiz eden, hükmün neden dolayı bozulmasını istediğini temyiz başvurusunda göstermek zorundadır. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir. (2) Temyiz sebebi, ancak hükmün hukukî yönüne ilişkin olabilir.
ÇERÇEVE	
MADDE 39- 5271 sayılı Kanunun 294 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.”	
GEREKÇE	
MADDE 39- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 294 üncü maddesinin birinci fıkrasına cümle eklenmektedir. Teklifte istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süresinin, kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmekte ve bunun için gerekli düzenlemeler yapılmaktadır. Bu	

çerçeve de Kanunun 295 inci maddesi de yürürlükten kaldırılmaktadır. Ancak 295 inci maddede yer alan, Cumhuriyet savcısının temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtmesi gerektiğine ilişkin hüküm, ihtiyaç ve bağlantı nedeniyle 294 üncü maddeye taşınmaktadır. Böylelikle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 40

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunda yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girmesi bakımından aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Eski hale getirme kurumuna ilişkin olarak 41 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında kalkan engeller bakımından uygulanır. Bu tarihten önce kalkan engeller bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

b) Kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara itiraz süresine ilişkin olarak 173 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

c) Kanun yollarına başvuru şekli ve süreleri ile bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına ve cevap sürelerine ilişkin 268, 273, 276, 277, 291, 294, 296, 297, 308, 308/A, 319 ve 320 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

ç) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan; 275 inci maddenin ikinci fıkrası, 293 üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi hükümlerinin, 1/4/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından uygulanmasına devam olunur.

	<p>d) Temyiz süresi ile bu sürenin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlamasına ve cevap süresine ilişkin 291, 296 ve 297 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında da uygulanır.</p> <p>(2) a) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişiklikler, 1/4/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanır.</p> <p>b) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz kanun yolunun uygulanmasına devam olunur. Bu itirazlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.</p> <p>c) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince hükmün açıklanması veya yeniden kurulması halinde, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanır.</p> <p>ç) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartı aranmaya devam olunur.</p> <p>(3) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 251 inci ve 252 nci maddelerde yapılan düzenlemeler 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.</p>
--	---

	<p>(4) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.</p> <p>(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 254 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 254 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 254 üncü maddenin ikinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.</p> <p>(6) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla soruşturma veya kovuşturma evresine geçilmiş dosyalar bakımından uygulanmaz.</p> <p>(7) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 272 nci maddede yapılan düzenleme 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.</p>
--	---

ÇERÇEVE

MADDE 40- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunda yapılan düzenlemelerin yürürlüğe girmesi bakımından aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Eski hale getirme kurumuna ilişkin olarak 41 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında kalkan engeller bakımından uygulanır. Bu tarihten önce kalkan engeller bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

b) Kuvuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz süresine ilişkin olarak 173 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

c) Kanun yollarına başvuru şekli ve süreleri ile bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına ve cevap sürelerine ilişkin 268, 273, 276, 277, 291, 294, 296, 297, 308, 308/A, 319 ve 320 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

ç) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan; 275 inci maddenin ikinci fıkrası, 293 üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi hükümlerinin, 1/4/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından uygulanmasına devam olunur.

d) Temyiz süresi ile bu sürenin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlamasına ve cevap süresine ilişkin 291, 296 ve 297 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında da uygulanır.

(2) a) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişiklikler, 1/4/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanır.

b) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz kanun yolunun uygulanmasına devam olunur. Bu itirazlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

c) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince hükmün açıklanması veya yeniden kurulması halinde, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanır.

ç) 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartı aranmaya devam olunur.

(3) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 251 inci ve 252 nci maddelerde yapılan düzenlemeler 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

(4) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 254 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 254 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 254 üncü maddenin ikinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(6) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla soruşturma veya kovuşturma evresine geçilmiş dosyalar bakımından uygulanmaz.

(7) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 272 nci maddede yapılan düzenleme 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.”

GEREKÇE

MADDE 40- Maddenin birinci fıkrasıyla, Teklifte 5271 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelerin yürürlüğe gireceği zamanın belirlenmesi bakımından uygulamada tereddüt yaşanmaması için geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Birinci fıkranın (a) bendiyle, eski hale getirme kurumuna ilişkin olarak 41 inci maddenin birinci fıkrasında süreye ilişkin yapılan değişikliğin, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında kalkan engeller bakımından uygulanacağı, bu tarihten önce kalkan engeller bakımından Teklifte yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Böylelikle 1/4/2024 tarihinden önce engelin kalktığı eski hale getirme talepleri bakımından eski hale getirme dilekçesinin mahkemeye verilme süresi, mevcut düzenlemeye göre yedi gün olarak uygulanmaya devam edecektir.

Birinci fıkranın (b) bendiyle, kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara itiraz süresine ilişkin 173 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğin, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağı, bu tarihten önce verilen kararlar hakkında Teklifte yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Böylelikle 1/4/2024 tarihinden önce verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar hakkında itiraz süresi, mevcut düzenlemeye göre onbeş gün olarak uygulanmaya devam edecektir.

Birinci fıkranın (c) bendiyle, kanun yollarına başvuru şekli ve süreleri ile bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına ve cevap sürelerine ilişkin 268, 273, 276, 277, 291, 294, 296, 297, 308, 308/A, 319 ve 320 nci maddelerde yapılan değişikliklerin, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağı, 1/4/2024 tarihinden önce verilen kararlar hakkında Teklifte bu maddelerde yapılan değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam edileceği kabul edilmektedir. Buna göre örneğin, 1/4/2024 tarihinden önce verilen ve istinaf yoluna başvurma hakkı olanların huzurunda açıklanan kararlar bakımından istinaf süresi, yedi gün olarak uygulanacak ve bu süre hükmün tefhiminden itibaren başlayacaktır.

Birinci fıkranın (ç) bendiyle, Teklifte yürürlükten kaldırılan; 275 inci maddenin ikinci fıkrası, 293 üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi hükümlerinin, 1/4/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Teklifte kanun yollarına başvuru sürelerinin gerekçeli kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren başlamasına dair yapılan değişikliklerin, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağının kabul edilmesi nedeniyle uygulamada tereddüt yaşanmaması için 1/4/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından 275, 293 ve 295 inci maddelerin yürürlükten kaldırılan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi sağlanmaktadır.

Birinci fıkranın (d) bendiyle, temyiz süresi ile bu sürenin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlamasına ve cevap süresine ilişkin 291, 296 ve 297 nci maddelerde yapılan değişikliklerin, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında da uygulanacağı kabul edilmektedir.

5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, bu kararlar kesinleşinceye kadar mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 322 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı

fıkraları hariç olmak üzere, 305 ilâ 326 ncı maddelerinde yer alan temyiz kanun yoluna ilişkin hükümler ve süreler uygulanmaktadır. Teklifte, temyiz kanun yoluyla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 291, 296 ve 297 nci maddelerinde değişiklik yapmak suretiyle süreler yeknesak hale getirilmektedir. Düzenlemeyle, 5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olan kararlar bakımından da belirlenen yeni sürelerin uygulanması sağlanmaktadır. Böylelikle, 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında yeni süreler uygulanacaktır. Ayrıca temyiz süresi, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlayacaktır. Bu tarihe kadar verilen kararlar bakımından ise mevcut uygulamaya aynen devam olunacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasının (a) bendiyle, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişikliklerin, 1/4/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabileceğine ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebileceğine ilişkin düzenlemeler ancak 1/4/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından uygulanabilecektir. Dolayısıyla, 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince açıklanan veya yeni kurulan hüküm bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

İkinci fıkranın (b) bendiyle, 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz kanun yolunun uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Dolayısıyla, 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz yoluna başvurulabilecek ve bu itirazlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılacaktır.

İkinci fıkranın (c) bendiyle, 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince hükmün açıklanması veya yeniden kurulması halinde, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, istinaf kanun yolu incelemesinden geçmemiş hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranılması nedeniyle hükmün açıklanması ya da yeniden kurulması halinde açıklanan veya yeni kurulan hükmün tabi olduğu kanun yolu korunmaktadır.

İkinci fıkranın (ç) bendiyle, 1/4/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartının aranmaya devam olunacağı kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle “Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.” hükmü yürürlükten kaldırılmaktadır. Dolayısıyla mahkeme, sanığın kabul etmemesi halinde de koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilecektir. Bununla birlikte, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişikliklerin, 1/4/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında

uygulanacağı kabul edilmesi nedeniyle bu tarihten önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartı aranmaya devam edecek ve sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, 251 inci ve 252 nci maddelerde yapılan değişikliklerin yürürlük tarihi 1/4/2024 olarak belirlenmektedir. Böylelikle, uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla 251 inci maddede süreye ilişkin yapılan değişiklik ile 252 nci maddede itiraz usulüne ilişkin yapılan düzenlemenin 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girmesi sağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişikliğin uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Dolayısıyla uzlaşmanın sağlandığı Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçuna ilişkin dosyalar, bu suçun uzlaştırma kapsamında çıkarıldığı gerekçesiyle önödeme kapsamında değerlendirilemeyecek ve 253 üncü madde hükümlerine göre sonuçlandırılacaktır. Bununla birlikte, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmadığı dosyalar bakımından önödeme hükümleri uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, uzlaşmanın gerçekleştiği ancak edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arz etmesi nedeniyle sanık hakkında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 254 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin uygulanmayacağı ve bu dosyaların 254 üncü maddenin ikinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılacağı kabul edilmektedir. Dolayısıyla, maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 254 üncü maddenin ikinci fıkrası gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen dosyalarda geri bırakma süresince zamanaşımı işlemeyecek ve uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın hüküm açıklanacaktır. Bu dosyalarda, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı kaldırılarak durma kararı verilemeyecektir.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemenin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla soruşturma veya kovuşturma evresine geçilmiş dosyalar bakımından uygulanmayacağı ve bu soruşturma ve kovuşturmanın genel hükümlere göre sonuçlandırılacağı kabul edilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, 272 nci maddede yapılan kesinlik sınırına ilişkin değişikliğin yürürlük tarihi 1/4/2024 olarak belirlenmektedir.

Düzenlemeyle, hak kayıpların önlenmesi ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

13/12/2004 TARİHLİ VE 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 41

Öğretimden yararlanma

MADDE 76- (1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin ~~örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden~~ yararlanmaları sağlanır.

Öğretimden yararlanma

MADDE 76- (1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin **tüm öğretim türlerinden; diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından** yararlanmaları sağlanır.

(2) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan iyi hâlli hükümlüler, kurum içinde açılan örgün öğretim programlarına kurum disiplin, düzen ve güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, kurumsal kapasite ve imkânların uygunluğu ölçüsünde devam edebilir. Yaş, eğitim düzeyi, sosyal ve ekonomik durum ile benzeri ölçütlere göre ihtiyacı olan hükümlülere öncelik verilir.

(3) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin sınavları, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınarak aşağıda belirtilen usule göre ceza infaz kurumu içinde yapılır:

a) Kayıtlı oldukları ortaöğretim, ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve benzeri öğretim programları kapsamındaki sınavlar ile tez savunması ve mesleki yeterlilik gibi yazılı veya sözlü sınavlar, ilgili kurum ile koordinasyon sağlanarak öncelikle çevrim içi, bunun mümkün olmaması halinde ise ilgili eğitim kurumu görevlisinin gözetiminde yüz yüze yapılır.

b) Hükümlüler, merkezi sınavlar ile açık öğretim kurumları sınavlarına, sınav merkezi olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında katılır.

(4) Kurum ve kuruluşlar ile üniversiteler, sınavlara ilişkin olarak üçüncü fıkrada belirtilen konularda gerekli düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almakla yükümlüdür.

<p>(2) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.</p>	<p>(5) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanması veya sınavlara katılması, hükümlünün; başarısız olması, devamsızlık göstermesi, eğitim ve sınav alanlarında bu Kanunda yazılı disiplin cezasını gerektiren eylemlerden birini gerçekleştirmesi veya öğretim programının ceza infaz kurumunun işleyişine yer ve zaman itibarıyla uygun olmaması halleri dışında engellenemez.</p> <p>(6) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.</p>
--	--

ÇERÇEVE

MADDE 41- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 76 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 76- (1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin tüm öğretim türlerinden; diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından yararlanmaları sağlanır.

(2) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan iyi hâlli hükümlüler, kurum içinde açılan örgün öğretim programlarına kurum disiplin, düzen ve güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, kurumsal kapasite ve imkânların uygunluğu ölçüsünde devam edebilir. Yaş, eğitim düzeyi, sosyal ve ekonomik durum ile benzeri ölçütlere göre ihtiyacı olan hükümlülere öncelik verilir.

(3) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin sınavları, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınarak aşağıda belirtilen usule göre ceza infaz kurumu içinde yapılır:

a) Kayıtlı oldukları ortaöğretim, ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve benzeri öğretim programları kapsamındaki sınavlar ile tez savunması ve mesleki yeterlilik gibi yazılı veya sözlü sınavlar, ilgili kurum ile koordinasyon sağlanarak öncelikle çevrim içi, bunun mümkün olmaması halinde ise ilgili eğitim kurumu görevlisinin gözetiminde yüz yüze yapılır.

b) Hükümlüler, merkezi sınavlar ile açık öğretim kurumları sınavlarına, sınav merkezi olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında katılır.

(4) Kurum ve kuruluşlar ile üniversiteler, sınavlara ilişkin olarak üçüncü fıkrada belirtilen konularda gerekli düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almakla yükümlüdür.

(5) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanması veya sınavlara katılması, hükümlünün; başarısız olması, devamsızlık göstermesi, eğitim ve sınav alanlarında bu Kanunda yazılı disiplin cezasını gerektiren eylemlerden birini gerçekleştirmesi veya öğretim programının ceza infaz kurumunun işleyişine yer ve zaman itibarıyla uygun olmaması halleri dışında engellenemez.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

GEREKÇE

MADDE 41- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 76 ncı maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesi 22/9/2021 tarihli ve E: 2017/17; K: 2021/59 sayılı kararıyla, 5275 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesini iptal etmiştir. İptal edilen cümlede yer alan hükümlü ve tutukluların kurum dışına çıkmasına ilişkin Cumhuriyet başsavcılığına verilen sınırlama yetkisi, kapsam bakımından belirsiz görülmüştür. Değişikle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak, kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların öğretimden yararlanma hakkı yeniden düzenlenmekte ve bu hakkın kapsamı genişletilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin tüm öğretim türlerinden; diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından yararlanmaları sağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan iyi hâlli hükümlülerin, belirli şartların bulunması halinde kurum içinde açılan örgün öğretim programlarından yararlanabilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin katılacakları sınavların, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınmak suretiyle ceza infaz kurumu içinde yapılacağı düzenlenmektedir. Ayrıca fıkrayla, bu sınavların yapılma usulü de belirlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, kurum ve kuruluşlar ile üniversitelere, ceza infaz kurumu içinde yapılacak sınavlara ilişkin gerekli düzenlemeleri yapma ve tedbirleri alma yükümlüğü getirilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanma veya sınavlara katılma hakkının bazı hâller dışında engellenemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 42

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı

Madde 105/A – (1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ~~ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan~~ iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı

Madde 105/A – (1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, **koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte dördünü ceza infaz kurumunda geçiren ve** açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri

<p>(2) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.</p> <p>(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden; a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler, b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir.</p> <p>(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.</p> <p>(5) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlünün, koşullu salıverilme tarihine kadar; a) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması, b) Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması, c) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi, d) Belirlenen programlara katılması,</p>	<p>yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi üç yılı geçemez.</p> <p>(2) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.</p> <p>(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden; a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın ve yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler, b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler, koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi dört yılı geçemez.</p> <p>(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.</p> <p>(5) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlünün, koşullu salıverilme tarihine kadar; a) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması, b) Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması, c) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi, d) Belirlenen programlara katılması,</p>
---	--

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına, denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir. Hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak yükümlülükleri değiştirilebilir. Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur.

(6) Hükümlünün;

- a) Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde müracaat etmemesi,
 - b) Hakkında belirlenen yükümlülüklerle, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,
 - c) Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi,
- hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezasının infazı için açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine, denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(7) Hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(8) Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile (...) ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına, denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir. Hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak yükümlülükleri değiştirilebilir. Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur.

(6) Hükümlünün;

- a) Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde müracaat etmemesi,
 - b) Hakkında belirlenen yükümlülüklerle, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,
 - c) Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi,
- hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezasının infazı için açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine, denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(7) Hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(8) Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile (...) ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine

<p>rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292 nci ve 293 üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.</p> <p>(9) Yükümlülüklerin gereklerine ve denetim planına uygun davranan hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, 107 nci ve 108 inci maddeler uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilir.</p> <p>(10) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.</p>	<p>rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292 nci ve 293 üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.</p> <p>(9) Yükümlülüklerin gereklerine ve denetim planına uygun davranan hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, 107 nci ve 108 inci maddeler uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilir.</p> <p>(10) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.</p>
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 42- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan” ibaresi “koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte dördünü ceza infaz kurumunda geçiren ve açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi üç yılı geçemez.”

“(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın ve yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler,

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler,

koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi dört yılı geçemez.”

GEREKÇE

MADDE 42- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, hükümlülere uygulanacak denetimli serbestlik süresi yeniden belirlenmektedir. Mevcut düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmaya hak kazanan her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit miktarda yararlanmakta, bu durum ceza miktarının fazla olduğu hükümlüler bakımından adaletsiz bir sonucun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, her hükümlünün eşit süreyle denetimli serbestlikten yararlanması uygulamasından vazgeçilerek, koşullu salıverilme miktarına göre oransal olarak denetimli serbestlikten faydalanması ve ceza infaz kurumunda kalacağı sürenin de yine oransal olarak belirlenmesi sağlanmakta, bu suretle ceza infaz adaletinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Buna göre, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu

salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin beşte dördünü açık veya kapalı ceza infaz kurumunda geçiren hükümlü, cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmını toplum içinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edecektir. Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezaları bakımından denetimli serbestlik süresinin çok uzun olmaması amacıyla azami üç yıllık denetimli serbestlik süresi getirilmektedir.

Yapılan düzenlemeyle, her hükümlünün belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak cezasızlık algısının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu maddede yapılan düzenlemeye göre öncelikli olarak koşullu salıverilme süresi belirlenecek, bu sürenin beşte dördü ceza infaz kurumlarında ve kalan beşte birlik kısmı ise denetimli serbestlik rejimi altında toplum içinde infaz edilecektir.

Maddede yapılan diğer bir düzenlemeyle, sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler bakımından denetimli serbestlikten yararlanılacak oran, maddede yapılan düzenlemelere uygun olarak yeniden belirlenmektedir. Ayrıca, yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler bakımından da bu kişilerle aynı oranın uygulanması sağlanmaktadır. Bu hükümlüler koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri halinde denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir. Bu fıkra uyarınca faydalanılacak denetimli serbestlik süresi bakımından da azami bir sınır getirilmektedir.

MADDE 43

Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri

Madde 108- (1) Tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının otuzdokuz yılının,
- b) Müebbet hapis cezasının otuzüç yılının,
- c) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının,
- d) Süreli hapis cezasının üçte ikisinin,

İnfaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilir. Ancak, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.

(2) Tekerrür nedeniyle koşullu salıverme süresine eklenecek miktar, tekerrüre esas alınan cezanın en ağırından fazla olamaz.

Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri

Madde 108- (1) Tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının otuzdokuz yılının,
- b) Müebbet hapis cezasının otuzüç yılının,
- c) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının,
- d) Süreli hapis cezasının üçte ikisinin,

İnfaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilir. Ancak, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.

(2) Tekerrür nedeniyle koşullu salıverme süresine eklenecek miktar, tekerrüre esas alınan cezanın en ağırından fazla olamaz. **İkinci defa**

(3) İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda, ~~hükümlü—koşullu—salıverilmez.~~ Hükümlü hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir.

(4) İnfaz hâkimi, mükerrir hakkında cezanın infazının tamamlanmasından sonra başlamak ve bir yıldan az olmamak üzere denetim süresi belirler.

(5) Tekerrür dolayısıyla belirlenen denetim süresinde, koşullu salıverilmeye ilişkin hükümler uygulanır.

(6) İnfaz hâkimi, mükerrir hakkında denetim süresinin uzatılmasına karar verebilir. Denetim süresi en fazla beş yıla kadar uzatılabilir.

(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülüklerle ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi on beş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu

tekerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda **birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır. Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır.** Hükümlü hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir.

(4) İnfaz hâkimi, mükerrir hakkında cezanın infazının tamamlanmasından sonra başlamak ve bir yıldan az olmamak üzere denetim süresi belirler.

(5) Tekerrür dolayısıyla belirlenen denetim süresinde, koşullu salıverilmeye ilişkin hükümler uygulanır.

(6) İnfaz hâkimi, mükerrir hakkında denetim süresinin uzatılmasına karar verebilir. Denetim süresi en fazla beş yıla kadar uzatılabilir.

(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülüklerle ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi on beş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu

<p>suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:</p> <p>a) Tıbbi tedaviye tabi tutulmak b) Tedavi amaçlı programlara katılmak c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak (10) Dokuzuncu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz. (11) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.</p>	<p>suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:</p> <p>a) Tıbbi tedaviye tabi tutulmak b) Tedavi amaçlı programlara katılmak c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak (10) Dokuzuncu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz. (11) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.</p>
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 43- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez.” ibaresi “durumunda birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.
“İkinci defa tekerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.”
“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 43- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.
Dünyanın birçok ülkesinde hükümlülerin mahkûm oldukları hapis cezalarının bir kısmı ceza infaz kurumlarında, kalan kısmı ise topluma uyum sağlamları amacıyla ceza infaz kurumları dışında infaz edilmektedir. Şartlı tahliye ya da koşullu salıverilme olarak nitelendirilen bu müessese, ülkelerin ceza ve infaz politikalarına göre farklı koşul ve sürelerle uygulanmaktadır. Örneğin, İngiltere, Finlandiya, İtalya ve Polonya’da kural olarak hapis cezalarının yarısı ceza infaz kurumlarında infaz edilmekte iken, bu oran Belçika’da üçte bire kadar düşmektedir.

Ülkemizde kural olarak hapis cezalarının yarısı, bazı suçlar bakımından ise üçte ikisi veya dörtte üçü ceza infaz kurumunda infaz edilmektedir. Bununla birlikte, ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda hükümlü, cezasının tamamını ceza infaz kurumunda infaz etmekte ve koşullu salıverilmemektedir. Bu durum, verilen cezanın neticeleri bakımından adaletsiz bir sonuç doğurduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddenin üçüncü fıkrasıyla ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanmasına karar verilen hükümlülere koşullu salıverilme imkânı tanınması nedeniyle infaz adaletinin sağlanması ve hakkaniyete uygun bir sonucun ortaya çıkması amacıyla ikinci defa mükerrirler hakkında ikinci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Böylelikle ikinci defa tekerrür halinde koşullu salıverilme süresinin hesaplanması bakımından ikinci fıkra hükümleri dikkate alınmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanmasına karar verilen hükümlülerin dış dünyaya uyum sağlamaları ve rehabilite edilerek yeniden suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla koşullu salıverilebilmelerine imkân tanınmaktadır. Değişiklikle, bu hükümlülerin koşullu salıverilmesi bakımından birinci fıkradaki koşullu salıverilme sürelerinin esas alınacağı ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranının dörtte üç olarak uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, ikinci defa tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının otuzdokuz yılının, müebbet hapis cezasının otuzüç yılının, birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının, süreli hapis cezasının ise dörtte üçünü infaz kurumunda iyi hâlli olarak infaz edilmesi durumunda koşullu salıverilmeden yararlanılabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, koşullu salıverilme süresi geldiğinde hükümlünün tutum ve davranışları değerlendirilecek ve olumlu ise hükümlü koşullu salıverilmeden faydalanabilecek, aksi halde hapis cezasının infazına devam edilecektir. Hükümlünün tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi ise 89 uncu maddeye göre yapılacaktır.

Yapılan değişiklikle, ikinci defa tekerrür hükümleri uygulanan hükümlülere koşullu salıverilebilme imkânı tanındığı için bu hükümlüler bakımından 108 inci maddenin ilgili diğer hükümlerinin uygulanabilmesi söz konusu olacaktır.

Düzenlemeyle, hapis cezalarının infazında adaletli bir sonuca ulaşılması hedeflenmektedir.

MADDE 44

GEÇİCİ MADDE 11- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar nedeniyle verilen mahkûmiyet kararları bakımından 105/A maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak, bu maddeyi ihdas eden Kanunla söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki (geçici 6 ncı madde dahil) ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilir ve hükümlünün lehine olan düzenleme uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 44- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar nedeniyle verilen mahkûmiyet kararları bakımından 105/A maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak, bu maddeyi ihdas eden Kanunla söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki (geçici 6 ncı madde dahil) ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilir ve hükümlünün lehine olan düzenleme uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 44- 5275 sayılı Kanuna geçici madde eklemek suretiyle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Maddeyle, 5275 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddeyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda, denetimli serbestliğe ilişkin 105/A maddesinin bu Kanunla değiştirilen hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak geçiş hükmü sağlayan bir düzenleme yapılmaktadır. Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümlerin derhal uygulanacağı belirtilmiştir. Denetimli serbestlik altında cezaların infazına ilişkin 105/A maddesinde yapılan yeni düzenlemelerin infaz rejimine ilişkin olduğu, bu nedenle derhal uygulanması gerektiği yönünde görüşler bulunduğu gibi koşullu salıverilme olarak kabul edilmesi ve lehe uygulama yapılması gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır. Maddeyle, 105/A maddesinde yapılan yeni düzenlemeler, belirli bir miktara kadar olan cezalar bakımından aleyhe sonuçlar doğurmakta olup, maddenin mevcut düzenlemesi, bu cezalar bakımından çok daha lehe hükümler içermektedir. Bu nedenle, uygulama birliğini sağlamak amacıyla denetimli serbestlik süresi ve koşulları bakımından geçici bir düzenleme yapmak suretiyle, 105/A maddesinin mevcut düzenlemesinin lehe hükümlerinin bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda uygulanabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda, 105/A maddesinin lehe hükmünün belirlenmesine ilişkin izlenecek yöntem bu maddede düzenlenmektedir. Bu Kanun ile söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilecek, hükümlünün lehine olan düzenleme tespit edilecek ve uygulanacaktır. Değişiklikten önceki düzenlemeler bakımından 105/A maddesinin mevcut hükmü ile geçici 6 ncı maddenin birlikte dikkate alınması gerekmektedir. Değişiklikten sonraki düzenlemeler bakımından ise sadece 105/A maddesinin yeni hükümleri dikkate alınacaktır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra işlenen suçlarda ise sadece 105/A maddesinin yeni düzenlemeleri uygulanacaktır.

Belirtmek gerekir ki, hükümlü hakkında lehe olan denetimli serbestlik süresi yukarıda açıklandığı gibi belirlendikten sonra koşullarının bulunması halinde geçici 10 uncu madde hükümleri ilave olarak uygulanabilecektir.

3/7/2005 TARİHLİ VE 5395 SAYILI ÇOCUK KORUMA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 45

Sosyal çalışma görevlileri

Sosyal çalışma görevlileri

Madde 33- (1) Adalet Bakanlığınca en az lisans öğrenimi görmüş olanlar arasından yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi mahkemelere görevlendirilmek üzere adliyelere atanır. Atamada; çocuk ve aile sorunları ile çocuk hukuku ve çocuk suçluluğunun önlenmesi alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olanlar tercih edilir.

(2) **M**ahkemelere görevlendirilen veya bu Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıklarının brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödenek verilir.

(3) Bu görevlilerin bulunmaması, görevin bunlar tarafından yapılmasında fiilî veya hukukî bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması gibi durumlarda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ile serbest meslek icra eden birinci fıkrada öngörülen nitelikleri haiz kimseler de sosyal çalışma görevlisi olarak görevlendirilebilirler.

(4) Hakkında sosyal inceleme yapılacak çocuğun, incelemeye tâbi tutulacak çevresi mahkemenin yetki alanı dışında ise, davayı gören mahkemenin talimatına bağlı olarak çocuğun bulunduğu yerdeki mahkemece inceleme yaptırılır. Büyükşehir belediye sınırları içinde kalan yerlerde bu inceleme, davayı gören mahkemeye bağlı olarak çalışan sosyal çalışma görevlilerince yapılabilir.

Madde 33- (1) Adalet Bakanlığınca en az lisans öğrenimi görmüş olanlar arasından yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi mahkemelere görevlendirilmek üzere adliyelere atanır. Atamada; çocuk ve aile sorunları ile çocuk hukuku ve çocuk suçluluğunun önlenmesi alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olanlar tercih edilir.

(2) **Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da** mahkemelere görevlendirilen veya bu Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıklarının brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödenek verilir. **Bu ödenek aynı birimde aynı unvanlı kadroda çalışan ve hizmet yılı aynı olan emsali personel esas alınarak sözleşmeli personele de verilir. Bu fıkra kapsamında verilecek ödenek, sosyal çalışma görevlisinin bağlı olduğu kurum tarafından ödenir.**

(3) Bu görevlilerin bulunmaması, görevin bunlar tarafından yapılmasında fiilî veya hukukî bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması gibi durumlarda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ile serbest meslek icra eden birinci fıkrada öngörülen nitelikleri haiz kimseler de sosyal çalışma görevlisi olarak görevlendirilebilirler.

(4) Hakkında sosyal inceleme yapılacak çocuğun, incelemeye tâbi tutulacak çevresi mahkemenin yetki alanı dışında ise, davayı gören mahkemenin talimatına bağlı olarak çocuğun bulunduğu yerdeki mahkemece inceleme yaptırılır. Büyükşehir belediye sınırları içinde kalan yerlerde bu inceleme, davayı gören mahkemeye bağlı olarak çalışan sosyal çalışma görevlilerince yapılabilir.

ÇERÇEVE

MADDE 45- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Mahkemelere” ibaresi “Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu ödenek aynı birimde aynı unvanlı kadroda çalışan ve hizmet yılı aynı olan emsali personel esas alınarak sözleşmeli personele de verilir. Bu fıkra kapsamında verilecek ödenek, sosyal çalışma görevlisinin bağlı olduğu kurum tarafından ödenir.”

GEREKÇE

MADDE 45- Maddeyle, 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanunla 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle sosyal çalışma görevlilerinin, mahkemeler bünyesine atanma usulünden vazgeçilerek bu hizmetlerin daha iyi verilebilmesi için adliyelerde kurulacak müdürlüklere atanması sağlanmıştır. Ayrıca değişiklikle 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan ve aynı Kanunun 45 inci maddesinde yer verilen kurumlarda çalışan sosyal çalışma görevlileri için ödenek ödenmesine imkân tanınmıştır.

Yapılan değişiklik sonrasında uygulamada 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer verilen ödeneğin, hangi kurum tarafından ödeneceği ile bu ödenekten sözleşmeli personelin yararlanıp yararlanamayacağı hususunda tereddütler olduğu gözlemlenmiştir. Yine, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen “mahkemelere görevlendirilen” ibaresinin aynı maddenin üçüncü fıkrasındaki görevlendirmeden farklı olduğunun netleştirilmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Düzenlemeyle, “mahkemelere görevlendirilen” ibaresinden kastedilenin adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan sosyal çalışma görevlileri olduğu hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu sosyal çalışma görevlilerinin 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirlerin yerine getirilmesinde herhangi bir görevi bulunmamaktadır.

Düzenlemeyle ayrıca 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlilerine sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın ikinci fıkra uyarınca ödeme yapılması sağlanmakta ve bu ödeneğin ne şekilde hesaplanacağı düzenlenmektedir. Değişiklik uyarınca, sözleşmeli personel için yapılacak bu ödenek aynı birimde aynı unvanlı kadroda çalışan ve hizmet yılı aynı olan emsali personel esas alınarak belirlenecektir. Diğer yandan, bu ödeneğin sosyal çalışma görevlisinin bağlı olduğu kurum tarafından ödeneceği hüküm altına alınmak suretiyle hangi kurumun ödeme yapacağı hususunda uygulamada yaşanan tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

11/12/2010 TARİHLİ VE 6087 SAYILI HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 46

EK MADDE 3- (1) Ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadrolar ihdas edilerek bu Kanuna eklenmiştir.

(2) Bu Kanuna ekli cetvellerde gösterilen dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda unvan ve derece değişikliği Genel Kurul tarafından yapılır.

ÇERÇEVE

MADDE 46- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- (1) Ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadrolar ihdas edilerek bu Kanuna eklenmiştir.

(2) Bu Kanuna ekli cetvellerde gösterilen dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda unvan ve derece değişikliği Genel Kurul tarafından yapılır.”

(I) SAYILI CETVEL

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Kurul Baőmüfettiői	1	60
Kurul Baőmüfettiői	2	43
Kurul Müfettiői	3	45
Kurul Müfettiői	4	45
Tetkik Hâkimi	1	26
Tetkik Hâkimi	2	20
Tetkik Hâkimi	3	14
TOPLAM		253

GEREKÇE

MADDE 46- 91 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Kadro İhdas Edilmesine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 1 inci maddesiyle Hâkimler ve Savcılar Kuruluna ihdas edilen kadrolar, Anayasa Mahkemesinin 4/5/2023 tarihli ve E: 2022/36; K: 2023/84 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 29/9/2023 tarihli ve 32324 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçeleri ve güncel kadro ihtiyacı dikkate alınarak, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununa yeni bir madde eklemek suretiyle kadro ihdas edilmekte ve Kanuna eklenen cetvellerde gösterilen dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda unvan ve derece değişikliğinin Genel Kurul tarafından yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

12/1/2011 TARİHLİ VE 6100 SAYILI HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 47

Parasal sınırların artırılması

EK MADDE 1- (Ek: 24/11/2016-6763/44 md.)

(1) 200 üncü, 201 inci, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların ~~on~~ Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.

Parasal sınırların artırılması

EK MADDE 1- (Ek: 24/11/2016-6763/44 md.)

(1) 200 üncü, 201 inci, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların **bin** Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.

(3) İstinaf ve temyiz yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdan yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine

	yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 47- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“(3) İstinaf ve temyiz yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdaki yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.”</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 47- Maddeyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, parasal sınırlarda yeniden değerlendirme oranında artırma yapılması sonucunda belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımlarının dikkate alınmayacağı hükmü, bin Türk lirasını aşmayan kısımların dikkate alınmayacağı şeklinde değiştirilmektedir. Bu şekilde yeniden değerlendirme sonucu belirlenen parasal rakamın bin lirayı geçmeyen küsuratı nazarı itibara alınmayacaktır.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, istinaf ve temyiz yolu başvurularında hükmün verildiği tarihteki parasal sınırlar uygulanmaktadır. İlk karar tarihinde kanun yoluna başvuru imkânı olan dosyada, kaldırma veya bozma kararı üzerine verilen yeni karar sonrasında parasal sınırdaki yeniden değerlendirme oranında meydana gelen artış nedeniyle istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulamamasının yaratacağı sakıncaları ortadan kaldırmak, doğabilecek hak kayıplarının önüne geçebilmek ve verilen yeni kararların kaldırma ve bozmaya uygun olup olmadığının denetimini sağlayabilmek amacıyla maddeye yeni bir fıkra eklemek suretiyle düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilen kararlar ile Yargıtay bozma kararı üzerine yeniden verilen kararlara karşı, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlara göre istinaf ve temyiz yoluna başvurulabileceği açıkça hükme bağlanmakta, böylelikle hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesine imkân tanınmaktadır.</p>	
8/3/2012 TARİHLİ VE 6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 48	
İtiraz	İtiraz

<p>MADDE 9 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.</p> <p>(2) Hâkim tarafından verilen tedbir kararlarına itiraz üzerine dosya, o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gecikmeksizin gönderilir.</p> <p>(3) İtiraz mercii kararını bir hafta içinde verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.</p>	<p>MADDE 9 – (1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.</p> <p>(2) Hâkim tarafından verilen kararlara yapılan itiraz üzerine dosya, o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye hukuk mahkemesine gecikmeksizin gönderilir.</p> <p>(3) İtiraz mercii kararını bir hafta içinde verir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.</p>
--	---

ÇERÇEVE

MADDE 48- 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “tedbir kararlarına” ibaresi “kararlara yapılan” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 48- Maddeyle, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Danıştay Onuncu Dairesinin 27/04/2023 tarihli ve E: 2020/1521; K: 2023/2252 sayılı ilamıyla, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliğinin “Hâkim tarafından verilen tedbir kararlarına ve zorlama hapsi kararına itiraz” kenar başlıklı 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tedbir kararlarına aykırılık dolayısıyla verilen zorlama hapsi kararlarına karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.” ibaresi, 6284 sayılı Kanunda zorlama hapsi kararlarına itiraz edilebileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığı gerekçesiyle iptal edilmiştir.

6284 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebileceği hüküm altına alınmış ve kararlar bakımından herhangi bir ayırım gözetilmemiştir. Diğer yandan, itiraz usulünün düzenlendiği maddenin ikinci fıkrasında yer alan “tedbir kararlarına” ibaresinin maddenin kapsamıyla ilgili bazı tereddütlere yer verdiği gözlemlenmiştir.

Düzenlemeyle, 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararları ile hâkim tarafından verilen teknik yöntemlerle takip, zorlama hapsi dahil tüm kararlara karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebileceği hususu açıklığa kavuşturularak uygulamada oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

7/6/2012 TARİHLİ VE 6325 SAYILI HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 49

Arabulucular siciline kayıt şartları

MADDE 20 – (1) Sicile kayıt, ilgilinin Daire Başkanlığına yazılı olarak başvurması üzerine yapılır.

(2) Arabulucular siciline kaydedilebilmek için;

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Mesleğinde en az beş yıllık kıdeme sahip hukuk fakültesi mezunu olmak,
- c) Tam ehliyetli olmak,
- ç) (Değişik: 12/10/2017-7036/25 md.) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak,
- d) (Ek: 5/6/2017-KHK-691/9 md.; Aynen kabul: 31/1/2018-7069/9 md.) Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak,
- e) Arabuluculuk eğitimini tamamlamak ve Bakanlıkça yapılan yazılı (...) sınavda başarılı olmak, gerekir.

Arabulucular siciline kayıt şartları

MADDE 20 – (1) Sicile kayıt, ilgilinin Daire Başkanlığına yazılı olarak başvurması üzerine yapılır.

(2) Arabulucular siciline kaydedilebilmek için;

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Mesleğinde en az beş yıllık kıdeme sahip hukuk fakültesi mezunu olmak,
- c) Tam ehliyetli olmak,
- ç) (Değişik: 12/10/2017-7036/25 md.) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak,
- d) (Ek: 5/6/2017-KHK-691/9 md.; Aynen kabul: 31/1/2018-7069/9 md.) Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak,
- e) Arabuluculuk eğitimini tamamlamak ve **yirmi yıl kıdeme sahip olanlar hariç** Bakanlıkça yapılan yazılı (...) sınavda başarılı olmak, gerekir.

<p>(3) Arabulucu, sicile kayıt tarihinden itibaren faaliyetine başlayabilir.</p> <p>(4) (Ek: 12/10/2017-7036/25 md.) Daire Başkanlığı, sicile kayıtlı arabulucuları, görev yapmak istedikleri adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına göre listeler ve listeleri ilgili komisyon başkanlıklarına gönderir. Bir arabulucu, en fazla üç komisyon listesine kaydolabilir.</p>	<p>(3) Arabulucu, sicile kayıt tarihinden itibaren faaliyetine başlayabilir.</p> <p>(4) (Ek: 12/10/2017-7036/25 md.) Daire Başkanlığı, sicile kayıtlı arabulucuları, görev yapmak istedikleri adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına göre listeler ve listeleri ilgili komisyon başkanlıklarına gönderir. Bir arabulucu, en fazla üç komisyon listesine kaydolabilir.</p>
<p>ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 49- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine “tamamlamak ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “yirmi yıl kıdeme sahip olanlar hariç” ibaresi eklenmiştir.</p>	
<p>GEREKÇE</p> <p>MADDE 49- Maddeyle, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, arabulucular siciline kaydedilebilmek için arabuluculuk eğitimini tamamlamaları ve gerekli diğer şartları taşımaları durumunda mesleğinde yirmi yıl kıdeme sahip olanların yazılı sınava tabi tutulmayacakları hüküm altına alınmaktadır.</p>	
<p>9/6/1932 TARİHLİ VE 2004 SAYILI İCRA VE İFLAS KANUNU</p>	
<p>MEVCUT METİN</p>	<p>TASLAK METİN</p>
<p>MADDE 50/1-a</p>	
<p>Kanun yollarına başvurma Madde 164- (Değişik: 2/3/2005-5311/12 md.) Ticaret mahkemesince verilen nihaî kararlar, 160 ıncı maddenin son fıkrasına göre alınan masraftan karşılanmak suretiyle mahkemece re’sen taraflara tebliğ olunur.</p> <p>Bu kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı da tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p>	<p>Kanun yollarına başvurma Madde 164- (Değişik: 2/3/2005-5311/12 md.) Ticaret mahkemesince verilen nihaî kararlar, 160 ıncı maddenin son fıkrasına göre alınan masraftan karşılanmak suretiyle mahkemece re’sen taraflara tebliğ olunur.</p> <p>Bu kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p>

<p>İflâs kararına karşı kanun yoluna başvurulması, iflâsın ilânına ve masanın teşkiline mâni değildir. Yalnız ikinci alacaklılar toplantısı, iflâs kararı kesinleşmedikçe yapılamaz.</p> <p>Bölge adliye mahkemesince iflâs kararı kaldırılırsa, borçlunun malları üzerindeki tedbirler devam eder. Şu kadar ki, ticaret mahkemesi davanın seyrine göre bu tedbirleri değiştirmeye veya kaldırmaya yetkilidir.</p>	<p>İflâs kararına karşı kanun yoluna başvurulması, iflâsın ilânına ve masanın teşkiline mâni değildir. Yalnız ikinci alacaklılar toplantısı, iflâs kararı kesinleşmedikçe yapılamaz.</p> <p>Bölge adliye mahkemesince iflâs kararı kaldırılırsa, borçlunun malları üzerindeki tedbirler devam eder. Şu kadar ki, ticaret mahkemesi davanın seyrine göre bu tedbirleri değiştirmeye veya kaldırmaya yetkilidir.</p>
MADDE 50/1-b	
<p>V. İFLASIN KALDIRILMASI İflasın kaldırılması: Madde 182 – Borçlu bütün alacaklılarının taleplerinin geri aldıklarına dair bir beyanname veya tekmil alacakların itfa olduğu hakkında bir vesika gösterir veya akdolunun konkordato tasdik edilirse mahkeme, iflasın kalkmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu için mallarının kendisine iadesine karar verir.</p> <p>(Değişik ikinci fıkra: 2/3/2005-5311/14 md.) İflâsın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflâsın kapanmasına kadar karar verilir. İflâsın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p> <p>İflasın kaldırıldığı ilan olunur.</p>	<p>V. İFLASIN KALDIRILMASI İflasın kaldırılması: Madde 182 – Borçlu bütün alacaklılarının taleplerinin geri aldıklarına dair bir beyanname veya tekmil alacakların itfa olduğu hakkında bir vesika gösterir veya akdolunun konkordato tasdik edilirse mahkeme, iflasın kalkmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu için mallarının kendisine iadesine karar verir.</p> <p>(Değişik ikinci fıkra: 2/3/2005-5311/14 md.) İflâsın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflâsın kapanmasına kadar karar verilir. İflâsın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p> <p>İflasın kaldırıldığı ilan olunur.</p>
MADDE 50/1-c	
<p>VII. İFLASIN KAPANMASI Nihai rapor ve kapanma kararı :</p>	<p>VII. İFLASIN KAPANMASI Nihai rapor ve kapanma kararı:</p>

<p>Madde 254 – Paralar dağıtıldıktan sonra idare iflasa hükmeden mahkemeye son bir rapor verir.</p> <p>Mahkeme iflasın idaresinde hata ve noksan görürse icra mahkemesine bundan haber verir.</p> <p>Mahkeme, tasfiyenin bittiğini anladıktan sonra kapanma kararı verir.</p> <p>(Ek fıkra: 2/3/2005-5311/15 md.) İflâsın kapanması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p> <p>İflas dairesi kapanmayı ilan eder.</p>	<p>Madde 254 – Paralar dağıtıldıktan sonra idare iflasa hükmeden mahkemeye son bir rapor verir.</p> <p>Mahkeme iflasın idaresinde hata ve noksan görürse icra mahkemesine bundan haber verir.</p> <p>Mahkeme, tasfiyenin bittiğini anladıktan sonra kapanma kararı verir.</p> <p>(Ek fıkra: 2/3/2005-5311/15 md.) İflâsın kapanması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.</p> <p>İflas dairesi kapanmayı ilan eder.</p>
MADDE 50/1-ç	
<p>Kanun yolları Madde 293- (Değişik: 28/2/2018-7101/21 md.) Kesin mühlet talebinin kabulü ile mühletin kaldırılması talebinin reddine ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz.</p> <p>Kesin mühlet talebinin değerlendirilmesi sonucunda, hakkında iflâs kararı verilmeyen borçlunun konkordato talebinin reddine karar verilirse, borçlu veya varsa konkordato talep eden alacaklı bu kararın tebliğinden itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir. Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak mühlet kararı verildiği hâllerde dosya, komiserin görevlendirilmesi de dahil olmak üzere müteakip işlemlerin yürütülmesi için ilk derece mahkemesine gönderilir.</p>	<p>Kanun yolları Madde 293- (Değişik: 28/2/2018-7101/21 md.) Kesin mühlet talebinin kabulü ile mühletin kaldırılması talebinin reddine ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz.</p> <p>Kesin mühlet talebinin değerlendirilmesi sonucunda, hakkında iflâs kararı verilmeyen borçlunun konkordato talebinin reddine karar verilirse, borçlu veya varsa konkordato talep eden alacaklı bu kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesinin kararı kesindir. Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak mühlet kararı verildiği hâllerde dosya, komiserin görevlendirilmesi de dahil olmak üzere müteakip işlemlerin yürütülmesi için ilk derece mahkemesine gönderilir.</p>

Mahkemenin veya bölge adliye mahkemesinin konkordato talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflâsına da karar verdiği hâllerde 164 üncü madde hükmü uygulanır.	Mahkemenin veya bölge adliye mahkemesinin konkordato talebinin reddiyle birlikte borçlunun iflâsına da karar verdiği hâllerde 164 üncü madde hükmü uygulanır.
MADDE 50/1-d	
Kanun yolları: Madde 308/a- (Ek: 28/2/2018-7101/37 md.) Konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilânından itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı on-gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.	Kanun yolları: Madde 308/a- (Ek: 28/2/2018-7101/37 md.) Konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilânından itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.
MADDE 50/1-e	
Konkordatonun kısmen feshi: Madde 308/e- (Ek: 28/2/2018-7101/37 md.) Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmayan her alacaklı konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir. Fesih talebi üzerine verilecek hükmün tebliğinden itibaren on-gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.	Konkordatonun kısmen feshi: Madde 308/e- (Ek: 28/2/2018-7101/37 md.) Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmayan her alacaklı konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir. Fesih talebi üzerine verilecek hükmün tebliğinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir.
MADDE 50/1-f	
İstinaf yoluna başvurma Madde 320- (Değişik: 2/3/2005-5311/20 md.)	İstinaf yoluna başvurma Madde 320- (Değişik: 2/3/2005-5311/20 md.)

<p>Karar hakkında tebliğ tarihinden itibaren on-gün içinde borçlu ile alacaklılardan her biri istinaf yoluna başvurabilir.</p> <p>İcra mahkemesi tarafından verilmiş olan fevkalâde mühletin hükmü, bölge adliye mahkemesinin kesin kararına kadar geçerlidir.</p>	<p>Karar hakkında tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde borçlu ile alacaklılardan her biri istinaf yoluna başvurabilir.</p> <p>İcra mahkemesi tarafından verilmiş olan fevkalâde mühletin hükmü, bölge adliye mahkemesinin kesin kararına kadar geçerlidir.</p>
MADDE 50/1-g	
<p>İtiraz Madde 353 – (Değişik: 31/5/2005-5358/21 md.) (Değişik birinci fıkra: 31/3/2011-6217/5 md.) İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim-veya tebliğ tarihinden itibaren yedi-gün içinde itiraz edilebilir. Mahkeme itirazı incelemesi için dosyayı o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye ceza mahkemesine, icra mahkemesi hâkimi ile asliye ceza mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir.</p> <p>İcra mahkemesinin bu Bapta yer alan suçlardan dolayı verdiği hükümlerle ilgili olarak 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.</p>	<p>İtiraz Madde 353 – (Değişik: 31/5/2005-5358/21 md.) (Değişik birinci fıkra: 31/3/2011-6217/5 md.) İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme itirazı incelemesi için dosyayı o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye ceza mahkemesine, icra mahkemesi hâkimi ile asliye ceza mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir.</p> <p>İcra mahkemesinin bu Bapta yer alan suçlardan dolayı verdiği hükümlerle ilgili olarak 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.</p>
MADDE 50/1-ğ	
<p>İstinaf yoluna başvurma ve incelenmesi Madde 363- (Değişik: 2/3/2005-5311/24 md.) İcra mahkemesince 85 inci maddenin uygulanma biçimi, icra dairesi tarafından hesaplanan vekâlet ücreti, 103 üncü maddenin uygulanma biçimi ve bu maddede düzenlenen davetiyenin içeriği, yediemin ücreti, yediemin değiştirilmesi, hacizli taşınır malların muhafaza şekli, kıymet takdirine ilişkin şikâyet, ihaleye katılabilmek için teminat yatırılması ve teminatın miktarı, satışın durdurulması, satış ilânının iptali,</p>	<p>İstinaf yoluna başvurma ve incelenmesi Madde 363- (Değişik: 2/3/2005-5311/24 md.) İcra mahkemesince 85 inci maddenin uygulanma biçimi, icra dairesi tarafından hesaplanan vekâlet ücreti, 103 üncü maddenin uygulanma biçimi ve bu maddede düzenlenen davetiyenin içeriği, yediemin ücreti, yediemin değiştirilmesi, hacizli taşınır malların muhafaza şekli, kıymet takdirine ilişkin şikâyet, ihaleye katılabilmek için teminat yatırılması ve teminatın miktarı, satışın durdurulması, satış ilânının iptali,</p>

<p>süresinde satış istenmemesi nedeniyle satışın düşürülmesi, 263 üncü maddenin uygulanma biçimi, iflâs idaresinin oluşturulması, icra mahkemesinin iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine verdiği kararlara karşı, iflâs idare memurunun ücret ve masrafları hakkındaki hesap pusulası ve 36 ncı maddeye göre icranın geri bırakılmasına ilişkin kararları dışındaki kararlarına karşı, ait olduğu alacak, hak veya malın değer veya miktarının yedi bin Türk lirasını geçmesi şartıyla istinaf yoluna başvurulabilir. İstinaf yoluna başvuru süresi tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gündür.</p> <p>İcra mahkemesi kararları aleyhine işlemleri uzatmak gibi kötüniyetle istinaf yoluna başvurulduğu anlaşılırsa Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 422 nci maddesi hükmü uygulanır.</p> <p>Kesin bir karara karşı kötüniyetle istinaf yoluna başvuranlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.</p> <p>İstinaf yoluna başvuru satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. İcra devamı için gereken evrak alıkonularak bunların birer örneği bölge adliye mahkemesine gönderilecek dosyaya konulur.</p>	<p>süresinde satış istenmemesi nedeniyle satışın düşürülmesi, 263 üncü maddenin uygulanma biçimi, iflâs idaresinin oluşturulması, icra mahkemesinin iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine verdiği kararlara karşı, iflâs idare memurunun ücret ve masrafları hakkındaki hesap pusulası ve 36 ncı maddeye göre icranın geri bırakılmasına ilişkin kararları dışındaki kararlarına karşı, ait olduğu alacak, hak veya malın değer veya miktarının yedi bin Türk lirasını geçmesi şartıyla istinaf yoluna başvurulabilir. İstinaf yoluna başvuru süresi tebliğ tarihinden itibaren iki haftadır.</p> <p>İcra mahkemesi kararları aleyhine işlemleri uzatmak gibi kötüniyetle istinaf yoluna başvurulduğu anlaşılırsa Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 422 nci maddesi hükmü uygulanır.</p> <p>Kesin bir karara karşı kötüniyetle istinaf yoluna başvuranlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.</p> <p>İstinaf yoluna başvuru satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. İcra devamı için gereken evrak alıkonularak bunların birer örneği bölge adliye mahkemesine gönderilecek dosyaya konulur.</p>
16/5/2001 TARİHLİ VE 4675 SAYILI İNFAZ HÂKİMLİĞİ KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/2	
<p>İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar Madde 6 – Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.</p> <p>Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar</p>	<p>İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar Madde 6 – Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.</p> <p>Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar</p>

<p>vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.</p> <p>İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.</p> <p>İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.</p> <p>(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi-gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.</p> <p>İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.</p>	<p>vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.</p> <p>İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.</p> <p>İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.</p> <p>(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.</p> <p>İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.</p>
26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/3-a	

<p>Adli para cezası Madde 52- (1) Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.</p> <p>(2) En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.</p> <p>(3) Kararda, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.</p> <p>(4) Hakim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.</p>	<p>Adli para cezası Madde 52- (1) Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.</p> <p>(2) En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.</p> <p>(3) Kararda, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.</p> <p>(4) Hakim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.</p>
MADDE 50/3-b	
<p>Mahsup Madde 63- (1) Hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsi hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran bütün haller nedeniyle geçirilmiş süreler, hükmolunan hapis cezasından indirilir. Adli para cezasına hükmedilmesi durumunda, bir gün yüz Türk Lirası sayılmak üzere, bu cezadan indirim yapılır.</p>	<p>Mahsup Madde 63- (1) Hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsi hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran bütün haller nedeniyle geçirilmiş süreler, hükmolunan hapis cezasından indirilir. Adli para cezasına hükmedilmesi durumunda, bir gün beşyüz Türk Lirası sayılmak üzere, bu cezadan indirim yapılır.</p>
4/11/2004 TARİHLİ VE 5252 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNUN YÜRÜRLÜK VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN	

MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/4	
<p>Ağır para cezasının dönüştürülmesi Madde 5- (1) (...) kanunlarda öngörülen "ağır para" cezaları, "adli para" cezasına dönüştürülmüştür. (2) Bu kanunlarda Türk Ceza Kanununda belirlenen cezalar sistemine uygun değişiklik yapılmıncaya kadar, (...) alt veya üst sınırlar arasında uygulama yapılmasını gerektirir nitelikteki adli para cezalarında cezanın alt sınırı dörtüzellimilyon, üst sınırı yüzmilyar Türk Lirası olarak uygulanır. Bu fıkra hükümleri, nispî nitelikteki adli para cezaları hakkında uygulanmaz. (3) Ağır para cezasından dönüştürülen adli para cezasının ödenmemesi halinde, 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 106 ncı maddesi hükümlerine göre hapis süresinin belirlenmesinde bir gün karşılığı olarak yüzmilyon Türk Lirası esas alınır.</p>	<p>Ağır para cezasının dönüştürülmesi Madde 5- (1) (...) kanunlarda öngörülen "ağır para" cezaları, "adli para" cezasına dönüştürülmüştür. (2) Bu kanunlarda Türk Ceza Kanununda belirlenen cezalar sistemine uygun değişiklik yapılmıncaya kadar, (...) alt veya üst sınırlar arasında uygulama yapılmasını gerektirir nitelikteki adli para cezalarında cezanın alt sınırı ikibinbeşyüz, üst sınırı beşyüzbin Türk Lirası olarak uygulanır. Bu fıkra hükümleri, nispî nitelikteki adli para cezaları hakkında uygulanmaz. (3) Ağır para cezasından dönüştürülen adli para cezasının ödenmemesi halinde, 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 106 ncı maddesi hükümlerine göre hapis süresinin belirlenmesinde bir gün karşılığı olarak beşyüz Türk Lirası esas alınır.</p>
4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/5-a	
<p>Eski hâle getirme dilekçesi Madde 41 – (1) Eski hâle getirme dilekçesi, engelin kalkmasından itibaren yedi-gün içinde, süreye uyulduğunda usule ilişkin işlemleri yapacak olan mahkemeye verilir. (2) Dilekçe sahibi, sürenin geçmesinde kusuru olmadığına ilişkin olguları, varsa belgelerini de ekleyerek açıklar. Dilekçe verildiği anda usule ilişkin yapılamayan işlemler de yerine getirilir.</p>	<p>Eski hâle getirme dilekçesi Madde 41 – (1) Eski hâle getirme dilekçesi, engelin kalkmasından itibaren iki hafta içinde, süreye uyulduğunda usule ilişkin işlemleri yapacak olan mahkemeye verilir. (2) Dilekçe sahibi, sürenin geçmesinde kusuru olmadığına ilişkin olguları, varsa belgelerini de ekleyerek açıklar. Dilekçe verildiği anda usule ilişkin yapılamayan işlemler de yerine getirilir.</p>
MADDE 50/5-b	

<p>Cumhuriyet savcısının kararına itiraz Madde 173 – (1) Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebilir.</p> <p>(2) İtiraz dilekçesinde, kamu davasının açılmasını gerektirebilecek olaylar ve deliller belirtilir.</p> <p>(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.</p> <p>(4) Sulh ceza hâkimliği istemi yerinde bulursa, Cumhuriyet savcısı iddianame düzenleyerek mahkemeye verir.</p> <p>(5) Cumhuriyet savcısının kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullandığı hâllerde bu madde hükmü uygulanmaz.</p> <p>(6) İtirazın reddedilmesi halinde aynı fiilden dolayı kamu davası açılabilmesi için 172 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.</p>	<p>Cumhuriyet savcısının kararına itiraz Madde 173 – (1) Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebilir.</p> <p>(2) İtiraz dilekçesinde, kamu davasının açılmasını gerektirebilecek olaylar ve deliller belirtilir.</p> <p>(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.</p> <p>(4) Sulh ceza hâkimliği istemi yerinde bulursa, Cumhuriyet savcısı iddianame düzenleyerek mahkemeye verir.</p> <p>(5) Cumhuriyet savcısının kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullandığı hâllerde bu madde hükmü uygulanmaz.</p> <p>(6) İtirazın reddedilmesi halinde aynı fiilden dolayı kamu davası açılabilmesi için 172 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.</p>
MADDE 50/5-c	
<p>Basit yargılama usulü Madde 251– (1) Asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilir. 175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanmaz.</p> <p>(2) Basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verildiği takdirde mahkemece iddianame; sanık, mağdur ve şikâyetçiye tebliğ edilerek,</p>	<p>Basit yargılama usulü Madde 251– (1) Asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilir. 175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanmaz.</p> <p>(2) Basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verildiği takdirde mahkemece iddianame; sanık, mağdur ve şikâyetçiye tebliğ edilerek,</p>

<p>beyan ve savunmalarını on-beş-gün içinde yazılı olarak bildirmeleri istenir. Tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceği hususu da belirtilir. Ayrıca, toplanması gereken belgeler, ilgili kurum ve kuruluşlardan talep edilir.</p> <p>(3) Beyan ve savunma için verilen süre dolduktan sonra mahkemece duruşma yapılmaksızın ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaksızın, Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesi dikkate alınmak suretiyle, 223 üncü maddede belirtilen kararlardan birine hükmedilebilir. Mahkûmiyet kararı verildiği takdirde sonuç ceza dörtte bir oranında indirilir.</p> <p>(4) Mahkemece, koşulları bulunması hâlinde; kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya hapis cezası ertelenebilir ya da uygulanmasına sanık tarafından yazılı olarak karşı çıkılmaması kaydıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir.</p> <p>(5) Hükümde itiraz usulü ile itirazın sonuçları belirtilir.</p> <p>(6) Mahkemece gerekli görülmesi hâlinde bu madde uyarınca hüküm verilinceye kadar her aşamada duruşma açmak suretiyle genel hükümler uyarınca yargılamaya devam edilebilir.</p> <p>(7) Basit yargılama usulü, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâlleri ile soruşturma veya kovuşturma yapılması izne ya da talebe bağlı olan suçlar hakkında uygulanmaz.</p> <p>(8) Basit yargılama usulü, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmaz.</p>	<p>beyan ve savunmalarını iki hafta içinde yazılı olarak bildirmeleri istenir. Tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceği hususu da belirtilir. Ayrıca, toplanması gereken belgeler, ilgili kurum ve kuruluşlardan talep edilir.</p> <p>(3) Beyan ve savunma için verilen süre dolduktan sonra mahkemece duruşma yapılmaksızın ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaksızın, Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesi dikkate alınmak suretiyle, 223 üncü maddede belirtilen kararlardan birine hükmedilebilir. Mahkûmiyet kararı verildiği takdirde sonuç ceza dörtte bir oranında indirilir.</p> <p>(4) Mahkemece, koşulları bulunması hâlinde; kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya hapis cezası ertelenebilir ya da uygulanmasına sanık tarafından yazılı olarak karşı çıkılmaması kaydıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir.</p> <p>(5) Hükümde itiraz usulü ile itirazın sonuçları belirtilir.</p> <p>(6) Mahkemece gerekli görülmesi hâlinde bu madde uyarınca hüküm verilinceye kadar her aşamada duruşma açmak suretiyle genel hükümler uyarınca yargılamaya devam edilebilir.</p> <p>(7) Basit yargılama usulü, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâlleri ile soruşturma veya kovuşturma yapılması izne ya da talebe bağlı olan suçlar hakkında uygulanmaz.</p> <p>(8) Basit yargılama usulü, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmaz.</p>
--	---

MADDE 50/5-ç

<p>İtiraz usulü ve inceleme mercileri Madde 268 – (1) Hâkim veya mahkeme kararına karşı itiraz, kanunun ayrıca hüküm koymadığı hâllerde 35 inci maddeye göre ilgililerin kararı öğrendiği günden itibaren yedi-gün içinde kararı veren mercie verilecek bir dilekçe veya tutanağa geçirilmek koşulu ile zabıt kâtibine beyanda bulunmak suretiyle yapılır. Tutanakla tespit edilen beyanı ve imzayı mahkeme başkanı veya hâkim onaylar. 263 üncü madde hükmü</p>	<p>İtiraz usulü ve inceleme mercileri Madde 268 – (1) Hâkim veya mahkeme kararına karşı itiraz, kanunun ayrıca hüküm koymadığı hâllerde 35 inci maddeye göre ilgililerin kararı öğrendiği günden itibaren iki hafta içinde kararı veren mercie verilecek bir dilekçe veya tutanağa geçirilmek koşulu ile zabıt kâtibine beyanda bulunmak suretiyle yapılır. Tutanakla tespit edilen beyanı ve imzayı mahkeme başkanı veya hâkim onaylar. 263 üncü madde hükmü</p>
--	---

saklıdır.

(2) Kararına itiraz edilen hâkim veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok üç gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.

(3) İtirazı incelemeye yetkili merciler aşağıda gösterilmiştir:

a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) Sulh ceza hâkimliğinin tutuklama ve adli kontrole ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulunduğu asliye ceza mahkemesi hâkimine aittir. İtirazı incelemeye yetkili mercilerin farklı olduğu hâllerde, itirazların gecikmeksizin incelenmesi amacıyla, kararına itiraz edilen sulh ceza hâkimliği tarafından gerekli tedbirler alınır. Sulh ceza hâkimliği işleri, asliye ceza hâkimi tarafından görülüyorsa itirazı inceleme yetkisi ağır ceza mahkemesi başkanına aittir.

c) Asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları ağır ceza mahkemesine ve bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye; o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir.

d) Naip hâkim kararlarına yapılacak itirazların incelenmesi, mensup oldukları ağır ceza mahkemesi başkanına, istinabe olunan mahkeme

saklıdır.

(2) Kararına itiraz edilen hâkim veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok üç gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.

(3) İtirazı incelemeye yetkili merciler aşağıda gösterilmiştir:

a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) Sulh ceza hâkimliğinin tutuklama ve adli kontrole ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde bulunduğu asliye ceza mahkemesi hâkimine aittir. İtirazı incelemeye yetkili mercilerin farklı olduğu hâllerde, itirazların gecikmeksizin incelenmesi amacıyla, kararına itiraz edilen sulh ceza hâkimliği tarafından gerekli tedbirler alınır. Sulh ceza hâkimliği işleri, asliye ceza hâkimi tarafından görülüyorsa itirazı inceleme yetkisi ağır ceza mahkemesi başkanına aittir.

c) Asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları ağır ceza mahkemesine ve bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye; o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir.

d) Naip hâkim kararlarına yapılacak itirazların incelenmesi, mensup oldukları ağır ceza mahkemesi başkanına, istinabe olunan mahkeme

<p>kararlarına karşı yukarıdaki bentlerde belirtilen esaslara göre buldukları yerdeki mahkeme başkanı veya mahkemeye aittir.</p> <p>e) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları ile Yargıtay ceza dairelerinin esas mahkeme olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara yapılan itirazlarda; üyenin kararını görevli olduğu dairenin başkanı, daire başkanı ile ceza dairesinin kararını numara itibarıyla izleyen ceza dairesi; son numaralı daire söz konusu ise birinci ceza dairesi inceler.</p>	<p>kararlarına karşı yukarıdaki bentlerde belirtilen esaslara göre buldukları yerdeki mahkeme başkanı veya mahkemeye aittir.</p> <p>e) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları ile Yargıtay ceza dairelerinin esas mahkeme olarak baktıkları davalarda verdikleri kararlara yapılan itirazlarda; üyenin kararını görevli olduğu dairenin başkanı, daire başkanı ile ceza dairesinin kararını numara itibarıyla izleyen ceza dairesi; son numaralı daire söz konusu ise birinci ceza dairesi inceler.</p>
MADDE 50/5-d	
<p>İstinaf Madde 272 – (1) İlk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, onbeş yıl ve daha fazla hapis cezalarına ilişkin hükümler, bölge adliye mahkemesince re'sen incelenir.</p> <p>(2) Hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmemiş olan mahkeme kararlarına karşı da hükümlerle birlikte istinaf yoluna başvurulabilir.</p> <p>(3) Ancak;</p> <p>a) Hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,</p> <p>b) Üst sınırı beşyüz günü geçmeyen adli para cezasını gerektiren suçlardan beraat hükümlerine,</p> <p>c) Kanunlarda kesin olduğu yazılı bulunan hükümlere, Karşı istinaf yoluna başvurulamaz. Bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.</p>	<p>İstinaf Madde 272 – (1) İlk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, onbeş yıl ve daha fazla hapis cezalarına ilişkin hükümler, bölge adliye mahkemesince re'sen incelenir.</p> <p>(2) Hükümden önce verilip hükme esas teşkil eden veya başkaca kanun yolu öngörülmemiş olan mahkeme kararlarına karşı da hükümlerle birlikte istinaf yoluna başvurulabilir.</p> <p>(3) Ancak;</p> <p>a) Hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen onbeşbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,</p> <p>b) Üst sınırı beşyüz günü geçmeyen adli para cezasını gerektiren suçlardan beraat hükümlerine,</p> <p>c) Kanunlarda kesin olduğu yazılı bulunan hükümlere, Karşı istinaf yoluna başvurulamaz. Bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.</p>
MADDE 50/5-e	
İstinaf isteminin hükmü veren mahkemece reddi	İstinaf isteminin hükmü veren mahkemece reddi

<p>Madde 276 – (1) İstinaf istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra veya aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir hükme karşı yapılmışsa ya da istinaf yoluna başvuranın buna hakkı yoksa, hükmü veren mahkeme bir kararla dilekçeyi reddeder.</p> <p>(2) İstinaf başvurusunda bulunan Cumhuriyet savcısı veya ilgililer, ret kararının kendilerine tebliğinden itibaren yedi-gün içinde bölge adliye mahkemesinden bu hususta bir karar vermesini isteyebilirler. Bu takdirde dosya bölge adliye mahkemesine gönderilir. Ancak, bu nedenle hükmün infazı ertelenemez.</p>	<p>Madde 276 – (1) İstinaf istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra veya aleyhine istinaf yoluna başvurulamayacak bir hükme karşı yapılmışsa ya da istinaf yoluna başvuranın buna hakkı yoksa, hükmü veren mahkeme bir kararla dilekçeyi reddeder.</p> <p>(2) İstinaf başvurusunda bulunan Cumhuriyet savcısı veya ilgililer, ret kararının kendilerine tebliğinden itibaren iki hafta içinde bölge adliye mahkemesinden bu hususta bir karar vermesini isteyebilirler. Bu takdirde dosya bölge adliye mahkemesine gönderilir. Ancak, bu nedenle hükmün infazı ertelenemez.</p>
MADDE 50/5-f	
<p>İstinaf isteminin tebliği ve cevabı Madde 277 – (1) 276 ncı maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen istinaf dilekçesi veya beyana ilişkin tutanağın bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi-gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Karşı taraf sanık ise, bir tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesine (...) gönderilir.</p> <p>(3) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>	<p>İstinaf isteminin tebliği ve cevabı Madde 277 – (1) 276 ncı maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen istinaf dilekçesi veya beyana ilişkin tutanağın bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Karşı taraf sanık ise, bir tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesine (...) gönderilir.</p> <p>(3) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>
MADDE 50/5-g	
<p>Temyiz isteminin kabule değer sayılmamasından dolayı hükmü veren mahkemece reddi Madde 296 – (1) Temyiz istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan bölge adliye veya ilk derece mahkemesi bir karar ile temyiz istemini reddeder.</p>	<p>Temyiz isteminin kabule değer sayılmamasından dolayı hükmü veren mahkemece reddi Madde 296 – (1) Temyiz istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan bölge adliye veya ilk derece mahkemesi bir karar ile temyiz istemini reddeder.</p>

<p>(2) Temyiz eden, ret kararının kendisine tebliğinden itibaren yedi-gün içinde Yargıtaydan bu hususta bir karar vermesini isteyebilir. Bu takdirde dosya Yargıtaya gönderilir. Ancak, bu nedenden dolayı hükmün infazı ertelenemez.</p>	<p>(2) Temyiz eden, ret kararının kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde Yargıtaydan bu hususta bir karar vermesini isteyebilir. Bu takdirde dosya Yargıtaya gönderilir. Ancak, bu nedenden dolayı hükmün infazı ertelenemez.</p>
MADDE 50/5-ğ	
<p>Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi</p> <p>Madde 297 – (1) 296 ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi-gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi (...) tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p> <p>(3) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.</p> <p>(4) Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.</p> <p>(5) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>	<p>Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi</p> <p>Madde 297 – (1) 296 ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi (...) tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p> <p>(3) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.</p> <p>(4) Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.</p> <p>(5) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>
MADDE 50/5-h	
Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi

<p>Madde 308 – (1) Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, re'sen veya istem üzerine, ilâmın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz-gün içinde Ceza Genel Kuruluna itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz.</p> <p>(2) İtiraz üzerine dosya, kararına itiraz edilen daireye gönderilir.</p> <p>(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.</p>	<p>Madde 308 – (1) Yargıtay ceza dairelerinden birinin kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, re'sen veya istem üzerine, ilâmın kendisine verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Ceza Genel Kuruluna itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz.</p> <p>(2) İtiraz üzerine dosya, kararına itiraz edilen daireye gönderilir.</p> <p>(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.</p>
MADDE 50/5-1	
<p>Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi Madde 308/A- (1) (Değişik cümle: 28/3/2023-7445/22 md.) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz-gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. (Ek cümleler: 28/3/2023-7445/22 md.) Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafine daire tarafından tebliğ olunur. Tebligat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir. (Değişik cümleler: 17/10/2019-7188/30 md.) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı itirazı incelemek üzere ceza daireleri başkanlar kuruluna gönderir. Kurula gönderilen itiraz hakkında, kararına itiraz edilen dairenin başkanı veya görevlendireceği üye tarafından kurula sunulmak üzere bir rapor hazırlanır. (Ek cümleler: 17/10/2019-7188/30 md.) Kurulun itirazın kabulüne ilişkin kararları, gereği için dairesine gönderilir. Kurulun verdiği kararlar kesindir. Dörtten fazla ceza dairesi olan bölge adliye mahkemelerinde Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından daire</p>	<p>Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi Madde 308/A- (1) (Değişik cümle: 28/3/2023-7445/22 md.) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren bir ay içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. (Ek cümleler: 28/3/2023-7445/22 md.) Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafine daire tarafından tebliğ olunur. Tebligat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren iki hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. (Değişik cümleler: 17/10/2019-7188/30 md.) Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı itirazı incelemek üzere ceza daireleri başkanlar kuruluna gönderir. Kurula gönderilen itiraz hakkında, kararına itiraz edilen dairenin başkanı veya görevlendireceği üye tarafından kurula sunulmak üzere bir rapor hazırlanır. (Ek cümleler: 17/10/2019-7188/30 md.) Kurulun itirazın kabulüne ilişkin kararları, gereği için dairesine gönderilir. Kurulun verdiği kararlar kesindir. Dörtten fazla ceza dairesi olan bölge adliye mahkemelerinde Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından daire başkanları arasından</p>

başkanları arasından belirlenen ve dört üyeden oluşan başkanlar kurulu bu incelemeyi yapar. Başkanlar kurulunun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.	belirlenen ve dört üyeden oluşan başkanlar kurulu bu incelemeyi yapar. Başkanlar kurulunun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.
MADDE 50/5-i	
Yenileme isteminin kabule değer görülmemesi nedenleri ve kabulü hâlinde yapılacak işlem Madde 319 – (1) Yargılamanın yenilenmesi istemi, kanunda belirlenen şekilde yapılmamış veya yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamış ise, bu istem kabule değer görülmeyerek reddedilir. (2) Aksi hâlde yargılamanın yenilenmesi istemi, bir diyeceği varsa yedi gün içinde bildirmek üzere Cumhuriyet savcısı ve ilgili tarafa tebliğ olunur. (3) Bu madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir.	Yenileme isteminin kabule değer görülmemesi nedenleri ve kabulü hâlinde yapılacak işlem Madde 319 – (1) Yargılamanın yenilenmesi istemi, kanunda belirlenen şekilde yapılmamış veya yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamış ise, bu istem kabule değer görülmeyerek reddedilir. (2) Aksi hâlde yargılamanın yenilenmesi istemi, bir diyeceği varsa iki hafta içinde bildirmek üzere Cumhuriyet savcısı ve ilgili tarafa tebliğ olunur. (3) Bu madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir.
MADDE 50/5-j	
Delillerin toplanması Madde 320 – (1) Mahkeme, yargılamanın yenilenmesi istemini yerinde bulursa delillerin toplanması için bir naip hâkimi veya istinabe olunan mahkemeyi görevlendirebileceği gibi; kendisi de bu hususları yerine getirebilir. (2) Delillerin mahkemece veya naip hâkim tarafından veya istinabe suretiyle toplanması sırasında, soruşturmaya ilişkin hükümler uygulanır.	Delillerin toplanması Madde 320 – (1) Mahkeme, yargılamanın yenilenmesi istemini yerinde bulursa delillerin toplanması için bir naip hâkimi veya istinabe olunan mahkemeyi görevlendirebileceği gibi; kendisi de bu hususları yerine getirebilir. (2) Delillerin mahkemece veya naip hâkim tarafından veya istinabe suretiyle toplanması sırasında, soruşturmaya ilişkin hükümler uygulanır.

(3) Delillerin toplanması bittikten sonra Cumhuriyet savcısı ve hakkında hüküm kurulmuş olan kişiden yedi-günlük süre içinde görüş ve düşüncelerini bildirmeleri istenir.	(3) Delillerin toplanması bittikten sonra Cumhuriyet savcısı ve hakkında hüküm kurulmuş olan kişiden iki haftalık süre içinde görüş ve düşüncelerini bildirmeleri istenir.
13/12/2004 TARİHLİ VE 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/6	
Geçici Madde 1- (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu dışındaki diğer kanunlarda yer alan adli para cezasının ödenmemesi hâlinde, hükümlüler bir gün yüz Türk Lirası hesabı ile hapsedilirler.	Geçici Madde 1- (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu dışındaki diğer kanunlarda yer alan adli para cezasının ödenmemesi hâlinde, hükümlüler bir gün beşyüz Türk Lirası hesabı ile hapsedilirler.
23/3/2005 TARİHLİ VE 5320 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNUN YÜRÜRLÜK VE UYGULAMA ŞEKLİ HAKKINDA KANUN	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/7	
Geçici Madde 2- (1) Bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilenler hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamaz.	Geçici Madde 2- (1) Bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilenler hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen onbeşbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamaz.
30/3/2005 TARİHLİ VE 5326 SAYILI KABAHAATLER KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/8-a	
Başvurunun incelenmesi Madde 28- (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;	Başvurunun incelenmesi Madde 28- (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;

a) Yetkili olmadığına anlaşılması halinde dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,
b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığının, başvuru konusu idarî yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığına veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,
c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne,
Karar verilir.
(2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.
(3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.
(4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.
(5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.
(6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.
(7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son

a) Yetkili olmadığına anlaşılması halinde dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,
b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığının, başvuru konusu idarî yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığına veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,
c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne,
Karar verilir.
(2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.
(3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.
(4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.
(5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.
(6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.
(7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son

<p>sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.</p> <p>(8) Mahkeme, son karar olarak idarî yaptırım kararının;</p> <p>a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine",</p> <p>b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idarî yaptırım kararının kaldırılmasına",</p> <p>Karar verir.</p> <p>(9) İdarî para cezasının alt ve üst sınırının kanunda gösterildiği kabahatler dolayısıyla verilmiş idarî para cezasına karşı başvuruda bulunulması halinde, mahkeme idarî para cezasının miktarında değişiklik yaparak da başvurunun kabulüne karar verebilir.</p> <p>(10) Üçbin Türk Lirası dahil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.</p>	<p>sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.</p> <p>(8) Mahkeme, son karar olarak idarî yaptırım kararının;</p> <p>a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine",</p> <p>b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idarî yaptırım kararının kaldırılmasına",</p> <p>Karar verir.</p> <p>(9) İdarî para cezasının alt ve üst sınırının kanunda gösterildiği kabahatler dolayısıyla verilmiş idarî para cezasına karşı başvuruda bulunulması halinde, mahkeme idarî para cezasının miktarında değişiklik yaparak da başvurunun kabulüne karar verebilir.</p> <p>(10) Onbeşbin Türk Lirası dahil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.</p>
MADDE 50/8-b	
<p>İtiraz yolu</p> <p>Madde 29- (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.</p> <p>(2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.</p> <p>(3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir.</p> <p>(4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.</p> <p>(5) (Değişik: 31/3/2011-6217/27 md.) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir.</p>	<p>İtiraz yolu</p> <p>Madde 29- (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç iki hafta içinde yapılır.</p> <p>(2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.</p> <p>(3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir.</p> <p>(4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.</p> <p>(5) (Değişik: 31/3/2011-6217/27 md.) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir.</p>

3/7/2005 TARİHLİ VE 5395 SAYILI ÇOCUK KORUMA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 50/9

Şikâyet ve itiraz

MADDE 41/E- (Ek:24/11/2021-7343/43 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabilir.

(2) Mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

(3) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren **bir** hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderir. İtiraz mercii, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

Şikâyet ve itiraz

MADDE 41/E- (Ek:24/11/2021-7343/43 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabilir.

(2) Mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

(3) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren **iki** hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderir. İtiraz mercii, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

12/1/2011 TARİHLİ VE 6100 SAYILI HUKUK MUHAHEMELERİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 50/10-a

Ret talebine ilişkin kararlara karşı istinaf

MADDE 43- (1) Esas hüküm bakımından istinaf yolu kapalı bulunan dava ve işlerde, hâkimin reddi talebiyle ilgili merci kararları kesindir.

(2) Esas hüküm bakımından istinaf yolu açık bulunan dava ve işlerde ise ret talebi hakkındaki merci kararlarına karşı **tefhim veya** tebliği tarihinden itibaren **bir** hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir; bu hâlde 347 nci madde hükmü uygulanmaz. Bölge adliye mahkemesinin bu husustaki kararları kesindir.

(3) Ret talebinin reddine ilişkin merci kararının bölge adliye mahkemesince uygun bulunmayarak kaldırılması veya ret talebinin kabulüne ilişkin merci kararının bölge adliye mahkemesince uygun bulunması hâlinde, ret sebebinin doğduğu tarihten itibaren reddedilen hâkimce yapılmış olan ve ret talebinde bulunan tarafça itiraz edilen esasa etkili işlemler, davaya daha sonra bakacak hâkim tarafından iptal olunur.

Ret talebine ilişkin kararlara karşı istinaf

MADDE 43- (1) Esas hüküm bakımından istinaf yolu kapalı bulunan dava ve işlerde, hâkimin reddi talebiyle ilgili merci kararları kesindir.

(2) Esas hüküm bakımından istinaf yolu açık bulunan dava ve işlerde ise ret talebi hakkındaki merci kararlarına karşı tebliği tarihinden itibaren **iki** hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir; bu hâlde 347 nci madde hükmü uygulanmaz. Bölge adliye mahkemesinin bu husustaki kararları kesindir.

(3) Ret talebinin reddine ilişkin merci kararının bölge adliye mahkemesince uygun bulunmayarak kaldırılması veya ret talebinin kabulüne ilişkin merci kararının bölge adliye mahkemesince uygun bulunması hâlinde, ret sebebinin doğduğu tarihten itibaren reddedilen hâkimce yapılmış olan ve ret talebinde bulunan tarafça itiraz edilen esasa etkili işlemler, davaya daha sonra bakacak hâkim tarafından iptal olunur.

MADDE 50/10-b

Ret talebine ilişkin kararların temyizi

MADDE 44- (1) Esas hüküm bakımından temyiz yolu kapalı bulunan dava ve işlerde, bölge adliye mahkemesi başkan ve üyelerinin reddine ilişkin bölge adliye mahkemesi kararları kesindir.

(2) Esas hüküm bakımından temyiz yolu açık bulunan dava ve işlerde ise ret talebi hakkındaki karar, **tefhim veya** tebliği tarihinden itibaren **bir** hafta içinde temyiz edilebilir. Bu hâlde 347 nci madde hükmü uygulanmaz. Yargıtayın bu husustaki kararı kesindir.

(3) Bölge adliye mahkemesi hâkiminin reddine ilişkin talebin reddi konusundaki kararın temyizi üzerine Yargıtayca bozulması veya ret

Ret talebine ilişkin kararların temyizi

MADDE 44- (1) Esas hüküm bakımından temyiz yolu kapalı bulunan dava ve işlerde, bölge adliye mahkemesi başkan ve üyelerinin reddine ilişkin bölge adliye mahkemesi kararları kesindir.

(2) Esas hüküm bakımından temyiz yolu açık bulunan dava ve işlerde ise ret talebi hakkındaki karar, tebliği tarihinden itibaren **iki** hafta içinde temyiz edilebilir. Bu hâlde 347 nci madde hükmü uygulanmaz. Yargıtayın bu husustaki kararı kesindir.

(3) Bölge adliye mahkemesi hâkiminin reddine ilişkin talebin reddi konusundaki kararın temyizi üzerine Yargıtayca bozulması veya ret

<p>talebinin kabulüne ilişkin kararın Yargıtayca onanması hâlinde, ret sebebinin doğduğu tarihten itibaren reddedilen hâkimce yapılmış olan ve ret talebinde bulunan tarafça itiraz edilen esasa ilişkin işlemler, davaya daha sonra bakacak olan bölge adliye mahkemesi tarafından iptal olunur.</p>	<p>talebinin kabulüne ilişkin kararın Yargıtayca onanması hâlinde, ret sebebinin doğduğu tarihten itibaren reddedilen hâkimce yapılmış olan ve ret talebinde bulunan tarafça itiraz edilen esasa ilişkin işlemler, davaya daha sonra bakacak olan bölge adliye mahkemesi tarafından iptal olunur.</p>
MADDE 50/10-c	
<p>Adli yardım talebinin incelenmesi MADDE 337- (1) Mahkeme, adli yardım talebi hakkında duruşma yapmaksızın karar verebilir.(Ek cümle : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Ancak, talep hâlinde inceleme duruşmalı olarak yapılır.(Ek cümle : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Adli yardım taleplerinin reddine ilişkin mahkeme kararlarında sunulan bilgi ve belgelerin kabul edilmeme sebebi açıkça belirtilir.</p> <p>(2) (Değişik : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlara karşı, tebliğinden itibaren bir hafta içinde kararı veren mahkemeye dilekçe vermek suretiyle itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde ise aynı işlere bakmakla görevli en yakın mahkemeye gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir. Adli yardım talebi reddedilirse, ödeme gücünde sonradan gerçekleşen ciddi bir azalmaya dayanılarak tekrar talepte bulunulabilir.</p> <p>(3) Adli yardım, daha önce yapılan yargılama giderlerini kapsamaz.</p>	<p>Adli yardım talebinin incelenmesi MADDE 337- (1) Mahkeme, adli yardım talebi hakkında duruşma yapmaksızın karar verebilir.(Ek cümle : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Ancak, talep hâlinde inceleme duruşmalı olarak yapılır.(Ek cümle : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Adli yardım taleplerinin reddine ilişkin mahkeme kararlarında sunulan bilgi ve belgelerin kabul edilmeme sebebi açıkça belirtilir.</p> <p>(2) (Değişik : 11/4/2013-6459/ 23 md.) Adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlara karşı, tebliğinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye dilekçe vermek suretiyle itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde adli yardım talebi yapılan hukuk mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde ise aynı işlere bakmakla görevli en yakın mahkemeye gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir. Adli yardım talebi reddedilirse, ödeme gücünde sonradan gerçekleşen ciddi bir azalmaya dayanılarak tekrar talepte bulunulabilir.</p> <p>(3) Adli yardım, daha önce yapılan yargılama giderlerini kapsamaz.</p>
MADDE 50/10-ç	
<p>İstinaf dilekçesinin reddi</p>	<p>İstinaf dilekçesinin reddi</p>

<p>MADDE 346- (1) İstinaf dilekçesi, kanuni süre geçtikten sonra verilir veya kesin olan bir karara ilişkin olursa, kararı veren mahkeme istinaf dilekçesinin reddine karar verir ve 344 üncü maddeye göre yatırılan giderden karşılanmak suretiyle ret kararını kendiliğinden ilgiliye tebliğ eder.</p> <p>(2) Bu ret kararına karşı tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. İstinaf yoluna başvurulduğu ve gerekli giderler de yatırıldığı takdirde dosya, kararı veren mahkemece yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilir. Bölge adliye mahkemesi ilgili dairesi istinaf dilekçesinin reddine ilişkin kararı yerinde görmezse, ilk istinaf dilekçesine göre gerekli incelemeyi yapar.</p>	<p>MADDE 346- (1) İstinaf dilekçesi, kanuni süre geçtikten sonra verilir veya kesin olan bir karara ilişkin olursa, kararı veren mahkeme istinaf dilekçesinin reddine karar verir ve 344 üncü maddeye göre yatırılan giderden karşılanmak suretiyle ret kararını kendiliğinden ilgiliye tebliğ eder.</p> <p>(2) Bu ret kararına karşı tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir. İstinaf yoluna başvurulduğu ve gerekli giderler de yatırıldığı takdirde dosya, kararı veren mahkemece yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilir. Bölge adliye mahkemesi ilgili dairesi istinaf dilekçesinin reddine ilişkin kararı yerinde görmezse, ilk istinaf dilekçesine göre gerekli incelemeyi yapar.</p>
MADDE 50/10-d	
<p>Tedbire muhalefetin cezası MADDE 398- (Değişik:22/7/2020-7251/43 md.) (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.</p> <p>(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.</p> <p>(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.</p>	<p>Tedbire muhalefetin cezası MADDE 398- (Değişik:22/7/2020-7251/43 md.) (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.</p> <p>(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.</p> <p>(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.</p>

<p>(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkra uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.</p> <p>(5) Taraflar, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.</p> <p>(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.</p> <p>(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.</p> <p>(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.</p> <p>(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.</p>	<p>(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkra uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.</p> <p>(5) Taraflar, kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.</p> <p>(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.</p> <p>(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.</p> <p>(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.</p> <p>(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.</p>
7/11/2013 TARİHLİ VE 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 50/11	
Karar ve karara itiraz	Karar ve karara itiraz

MADDE 70- (1) (Değişik cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Tüketici hakem heyeti kararları tarafları bağlar. (Ek cümle:10/9/2014-6552/140 md.) Tüketici hakem heyetlerince vekâlet ücreti ödenmesine karar verilemez.

(2) (Değişik cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrakın taraflara veya vekillerine 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliği yapılır, bu kapsamda elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır. Tüketici hakem heyetinin kararları, İcra ve İflâs Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir.

(3) Taraflar, tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren **on beş gün** içinde tüketici hakem heyetinin veya tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak talep edilmesi şartıyla hâkim, tüketici hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir.

(4) İtiraz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı itirazın kabul edilmesi gerektiği veya kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılamayı gerektirmediği takdirde tüketici mahkemesi evrak üzerinde, kararı değiştirerek veya düzelterek onama kararı verebilir. Tarafların kimliklerine, ticari unvanlarına ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır. Karar, usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçe değiştirilerek veya düzeltilerek onanır.

(5) Tüketici hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

MADDE 70- (1) (Değişik cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Tüketici hakem heyeti kararları tarafları bağlar. (Ek cümle:10/9/2014-6552/140 md.) Tüketici hakem heyetlerince vekâlet ücreti ödenmesine karar verilemez.

(2) (Değişik cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrakın taraflara veya vekillerine 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliği yapılır, bu kapsamda elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır. Tüketici hakem heyetinin kararları, İcra ve İflâs Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir.

(3) Taraflar, tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren **iki hafta** içinde tüketici hakem heyetinin veya tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak talep edilmesi şartıyla hâkim, tüketici hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir.

(4) İtiraz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı itirazın kabul edilmesi gerektiği veya kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılamayı gerektirmediği takdirde tüketici mahkemesi evrak üzerinde, kararı değiştirerek veya düzelterek onama kararı verebilir. Tarafların kimliklerine, ticari unvanlarına ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır. Karar, usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçe değiştirilerek veya düzeltilerek onanır.

(5) Tüketici hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

<p>(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir. (Ek cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Ancak, mevcut olduğu hâlde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali hâlinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekâlet ücretine hükmedilemez.</p> <p>(7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça karşılanır. Uyuşmazlığın tüketicinin lehine sonuçlanması durumunda ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.</p>	<p>(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir. (Ek cümle:24/3/2022-7392/14 md.) Ancak, mevcut olduğu hâlde tüketici hakem heyetine sunulmayan bir bilgi veya belgenin tüketici mahkemesine sunulması nedeniyle kararın iptali hâlinde tüketici aleyhine yargılama giderine ve vekâlet ücretine hükmedilemez.</p> <p>(7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça karşılanır. Uyuşmazlığın tüketicinin lehine sonuçlanması durumunda ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.</p>
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 50- (1) 2004 sayılı Kanunun;

a) 164 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “on gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 182 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “on gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 254 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “on gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 293 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “on gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 308/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 308/e maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “on gün” ibareleri “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 320 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tefhim veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tefhim veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “on gündür.” ibaresi “iki haftadır.” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 5237 sayılı Kanunun;

- a) 52 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası” ibaresi “En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.
- b) 63 üncü maddesinde yer alan “yüz” ibaresi “beşyüz” şeklinde değiştirilmiştir.
- (4) 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “alt sınırı dörtüzellimilyon, üst sınırı yüz milyar Türk Lirası” ibaresi “alt sınırı ikibinbeşyüz, üst sınırı beşyüzbin Türk Lirası” ve üçüncü fıkrasında yer alan “yüz milyon” ibaresi “beşyüz” şeklinde değiştirilmiştir.
- (5) 5271 sayılı Kanunun;
- a) 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- b) 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onbeş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- c) 251 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “on beş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- ç) 268 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- d) 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “üçbin” ibaresi “onbeşbin” şeklinde değiştirilmiştir.
- e) 276 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- f) 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- g) 296 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- ğ) 297 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” ve üçüncü fıkrasında yer alan “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- h) 308 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “otuz gün” ibaresi “bir ay” şeklinde değiştirilmiştir.
- ı) 308/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “otuz gün” ibaresi “bir ay” ve “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- i) 319 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- j) 320 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yedi günlük” ibaresi “iki haftalık” şeklinde değiştirilmiştir.
- (6) 5275 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde yer alan “yüz” ibaresi “beşyüz” şeklinde değiştirilmiştir.
- (7) 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesinde yer alan “üçbin” ibaresi “onbeşbin” şeklinde değiştirilmiştir.
- (8) 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun;
- a) 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “Üçbin” ibaresi “Onbeşbin” şeklinde değiştirilmiştir.
- b) 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- (9) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/E maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- (10) 6100 sayılı Kanunun;
- a) 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “tefhim veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

- b) 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “tefhim veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- c) 337 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- ç) 346 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- d) 398 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “tefhim veya” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “bir hafta” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.
- (11) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 70 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “on beş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 50- Teklifte kanun yollarına başvuru süreleri, hafta veya ay olarak belirlenmekte ve bu sürelerin kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmektedir. Bu kapsamda 2004, 4675, 5271, 5326, 5395, 6100 ve 6502 sayılı Kanunların muhtelif maddelerinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun adli para cezalarının düzenlendiği 52 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Ceza adalet sistemimizde adli para cezasının belirlenmesinde gün para cezası sistemi kabul edilmiştir. Bu sistem uyarınca kanunlarda belirtilen sınırlar çerçevesinde adli para cezasının gün karşılığı belirlendikten sonra bir güne karşılık gelen adli para cezası miktarına göre hesaplama yapılmaktadır. Düzenlemeyle, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bir güne karşılık gelen adli para cezasının alt ve üst miktarında artış yapılmaktadır. Bu kapsamda ayrıca 5237 sayılı Kanununun 63 üncü ve 75 inci maddeleri ile 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun 5 inci maddesinde ve 5275 sayılı Kanununun geçici 1 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 272 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, hapis cezalarından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerince verilen adli para cezasına mahkûmiyet hükümleri bakımından belirlenen kesinlik sınırı yükseltilmektedir. Ayrıca, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılarak bu maddedeki kesinlik sınırı da yükseltilmektedir. Böylelikle, Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde yapılan bir gün karşılığı adli para cezası miktarının artırılmasına ilişkin değişikliğe uyum sağlanmaktadır.

Diğer yandan, 5326 sayılı Kanununun 28 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine sulh ceza hakimliklerince verilen kararların kesinlik sınırı, üçbin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına çıkarılmaktadır.

4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 51

İstinaf başvurusunun etkisi

Madde 275 – (1) Süresi içinde yapılan istinaf başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

~~(2) Hüküm, istinaf yoluna başvuran Cumhuriyet saveısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükme karşı istinaf yoluna başvurulduğunun mahkemece öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.~~

İstinaf başvurusunun etkisi

Madde 275 – (1) Süresi içinde yapılan istinaf başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

MADDE 51

Temyiz başvurusunun etkisi

Madde 293 – (1) Süresi içinde yapılan temyiz başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

~~(2) Hüküm, temyiz eden Cumhuriyet saveısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükmün temyiz edildiğinin bölge adliye mahkemesince öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.~~

Temyiz başvurusunun etkisi

Madde 293 – (1) Süresi içinde yapılan temyiz başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

MADDE 51

Temyiz gerekçesi

~~**Madde 295 – (1)** Temyiz başvurusunda temyiz nedenleri gösterilmemişse temyiz başvurusu için belirlenen sürenin bitmesinden veya gerekçeli kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde hükmü temyiz olunan bölge adliye mahkemesine bu nedenleri içeren bir ek dilekçe verilir. Cumhuriyet saveısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.~~

~~(2) Temyiz, sanık tarafından yapılmış ise, ek dilekçe kendisi veya müdafii tarafından imza edilerek verilir.~~

<p>(3) Müdafii yoksa sanık, tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapacağı bir beyanla gerekçesini açıklayabilir; tutanak hâkime onaylatılır. Sanığın yasal temsilcisi ve eşi hakkında 262-ni madde, tutuklu sanık hakkında ise 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>	
13/12/2004 TARİHLİ VE 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 51	
<p>Geçici Madde 10- (Ek: 14/7/2023-7456/15 md.) (1) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlüler, izin bitimini takip eden onbeş gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorundadır. (2) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hakimi tarafından karar verilebilir. (3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur. (4) 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere tabi olmadan geçirirler.</p>	<p>Geçici Madde 10- (Ek: 14/7/2023-7456/15 md.) (1) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlüler, izin bitimini takip eden onbeş gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorundadır. (2) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hakimi tarafından karar verilebilir. (3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur. (4) 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere tabi olmadan geçirirler.</p>

(5) Geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31/7/2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılır.

(6) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.

(7) Altıncı fıkra hükümleri 31/7/2023 tarihi itibarıyla;

- a) Hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17 nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan,
- b) Hapis cezasının infazı durdurulmuş olan, hükümlüler hakkında da uygulanır.

(8) Koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen **veya ikinci defa mükerrir olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan** hükümlülerin bu cezalarının infazı bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu hükümlülerin 31/7/2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31/7/2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılır.

(6) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.

(7) Altıncı fıkra hükümleri 31/7/2023 tarihi itibarıyla;

- a) Hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17 nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan,
- b) Hapis cezasının infazı durdurulmuş olan, hükümlüler hakkında da uygulanır.

(8) Koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen hükümlülerin bu cezalarının infazı bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu hükümlülerin 31/7/2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 51- 5271 sayılı Kanunun 275 inci maddesinin ikinci fıkrası, 293 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi yürürlükten kaldırılmış ve 5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “veya ikinci defa mükerrir olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

GEREKÇE

MADDE 51- Teklifte, kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğle başlamasına dair düzenlemelere uyum sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Kanunun 275 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 293 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 295 maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Ayrıca Teklifte, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla;
a) 2004 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğ veya ilandan itibaren başlamasına,
b) 4675 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,
c) 5326 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,
ç) 5395 sayılı Kanunun 41/E maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,
d) 6100 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına,
e) 6502 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,
ilişkin yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu Kanunla yapılan değişikliklerden önceki

	<p>hükümlerin uygulanmasına devam olunur.</p> <p>(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 5326 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan düzenleme 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.</p>
ÇERÇEVE	
<p>GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla;</p> <p>a) 2004 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğ veya ilandan itibaren başlamasına,</p> <p>b) 4675 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>c) 5326 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>ç) 5395 sayılı Kanunun 41/E maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>d) 6100 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına,</p> <p>e) 6502 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>ilişkin yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu Kanunla yapılan değişikliklerden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.</p> <p>(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 5326 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan düzenleme 1/4/2024 tarihinde yürürlüğe girer.</p>	
GEREKÇE	
<p>GEÇİCİ MADDE 1- Teklifte kanun yollarına başvuru sürelerinin yeknesaklaştırılmasına ve bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına dair değişiklikler yapılmakta olup maddenin birinci fıkrasıyla, bu değişiklikler bakımından uygulamada tereddüt yaşanmaması için geçiş hükmü getirilmekte ve sayılan kanunlarda yapılan değişikliklerin 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar bakımından geçerli olacağı kabul edilmektedir.</p> <p>Diğer yandan maddenin ikinci fıkrasıyla, 5326 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan kesinlik sınırına ilişkin değişikliklerin yürürlük tarihi 1/4/2024 olarak belirlenmektedir.</p> <p>Düzenlemeyle, hak kayıpların önlenmesi ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.</p>	
4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 52	

Tazminat istemi

Madde 141- (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

- a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,
- b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,
- c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,
- d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,
- e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,
- f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu ceza ile cezalandırılan,
- g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,
- h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,
- i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,
- j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,
- k) Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

Tazminat istemi

Madde 141- (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

- a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,
- b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,
- c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,
- d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,
- e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,
- f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu ceza ile cezalandırılan,
- g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,
- h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,
- i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,
- j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,
- k) Yakalama, **adli kontrol** veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

<p>Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.</p> <p>(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.</p> <p>(3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.</p> <p>(4) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder.</p>	<p>1) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığında arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,</p> <p>Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.</p> <p>(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (1) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.</p> <p>(3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.</p> <p>(4) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder.</p>
<p style="text-align: center;">ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 52- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan “Yakalama” ibaresi “Yakalama, adli kontrol” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına (k) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “(e) ve (f) bentlerinde” ibaresi “(e), (f) ve (1) bentlerinde” şeklinde değiştirilmiştir.</p> <p>“1) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığında arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,”</p> <p style="text-align: center;">GEREKÇE</p>	

MADDE 52- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemlerinin kapsamı genişletilmektedir. Düzenlemeyle, temel hak ve özgürlüklerin daha güçlü bir şekilde korunması ve muhtemel hak ihlallerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan düzenlemeyle, yakalama ve tutuklama işlemlerinin yanında “adli kontrol” işlemlerine karşı da kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan kişilerin tazminat isteminde bulunabilecekleri kabul edilmektedir. Böylelikle, adli kontrol işlemlerinin de başvuru imkânlarından yararlandırılma bakımından yakalama ve tutuklama işlemleriyle aynı güvenceye kavuşturulması öngörülmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen “özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığında arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek” adli kontrol yükümlülüğü ile (j) bendinde belirtilen “konutunu terk etmemek” adli kontrol yükümlülüğü altında geçen sürelerin, şahsî hürriyeti sınırlama sebebi sayılarak cezadan mahsup edileceği öngörülmüştür.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (l) bendiyle, konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığında arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen kişilerin, tazminat isteminde bulunabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddeye eklenen (l) bendinde sayılan adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen kişilere, ilgili merciler tarafından tazminat haklarının bulunduğu bildirileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 53

Tazminat isteminin koşulları

Madde 142- (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

Tazminat isteminin koşulları

Madde 142- (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. **Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri**

<p>(3) Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.</p> <p>(4) Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda mahkeme, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksikliği tamamlanmayan dilekçe, mahkemece, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.</p> <p>(5) Mahkeme, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını onbeş gün içinde yazılı olarak bildirmesini ister.</p> <p>(6) İstem ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında mahkeme gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya hâkimlerinden birine yaptırmaya yetkilidir.</p> <p>(7) Mahkeme, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.</p>	<p>ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hallerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.</p> <p>(3) Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.</p> <p>(4) Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda mahkeme, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksikliği tamamlanmayan dilekçe, mahkemece, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.</p> <p>(5) Mahkeme, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını iki hafta içinde yazılı olarak bildirmesini ister.</p> <p>(6) İstem ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında mahkeme gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya hâkimlerinden birine yaptırmaya yetkilidir.</p> <p>(7) Mahkeme, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.</p>
---	--

(8) Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, istinaf yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır.

(9) Tazminat davaları nedeniyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan nisbî avukatlık ücreti ödenir. Ancak, ödenecek miktar Tarifede sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için belirlenen maktu ücretten az, ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için belirlenen maktu ücretten fazla olamaz.

(10) Tazminata ilişkin mahkeme kararları, kesinleşmeden ve idari başvuru süreci tamamlanmadan icra takibine konulamaz. Kesinleşen mahkeme kararında hükmedilen tazminat ile vekâlet ücreti, davacı veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, karar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

(8) Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, istinaf yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır. **Karar yerinde görülmezse bölge adliye mahkemesince işin esası hakkında karar verilir. Bölge adliye mahkemelerince bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.**

(9) Tazminat davaları nedeniyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan nisbî avukatlık ücreti ödenir. Ancak, ödenecek miktar Tarifede sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için belirlenen maktu ücretten az, ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için belirlenen maktu ücretten fazla olamaz.

(10) Tazminata ilişkin mahkeme kararları, kesinleşmeden ve idari başvuru süreci tamamlanmadan icra takibine konulamaz. Kesinleşen mahkeme kararında hükmedilen tazminat ile vekâlet ücreti, davacı veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, karar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

ÇERÇEVE

MADDE 53- 5271 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin ikinci ve sekizinci fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler eklenmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “onbeş gün” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hallerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.”

“Karar yerinde görülmezse bölge adliye mahkemesince işin esası hakkında karar verilir. Bölge adliye mahkemelerince bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.”

GEREKÇE

MADDE 53- Maddeyle 5271 sayılı Kanununun 142 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 6384 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir.

Değişiklikle, koruma tedbirleri nedeniyle yapılacak bu tazminat istemlerinin 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonuna yapılması öngörülmekte ve bu istemlerin idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Böylelikle, tespiti herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen tazminat istemleri hakkında kısa sürede karar verilmesi sağlanmış olacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, ağır ceza mahkemesi tarafından Komisyona gönderilecektir. Ayrıca, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi, görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderecek, görev alanına giren istemlere yönelik ise yargılama faaliyetine devam edecektir. Bu gibi durumlarda başvuru süresi bakımından, ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Teklifte yer alan sürelerin yeknesaklaştırılmasına ilişkin düzenlemelere uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca maddenin sekizinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, ağır ceza mahkemesinin kararına karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine karar bölge adliye mahkemesince yerinde görülmezse, bölge adliye mahkemesinin işin esası hakkında karar vereceği ve verilen bu kararın kesin olacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 54

Tazminat isteyemeyecek kişiler

Madde 144- (1) Kanuna uygun olarak yakalanan veya tutuklanan kişilerden aşağıda belirtilenler tazminat isteyemezler:

- (Mülga: 11/4/2013-6459/18 md.)
- Tazminata hak kazanmadığı hâlde, sonradan yürürlüğe giren ve lehte düzenlemeler getiren kanun gereği, durumları tazminat istemeye uygun hâle dönüşenler.
- Genel veya özel af, şikâyetten vazgeçme, uzlaşma gibi nedenlerle hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına veya davanın düşmesine karar verilen veya kamu davası geçici olarak durdurulan veya kamu davası ertelenen veya düşürülenler.
- Kusur yeteneğinin bulunmaması nedeniyle hakkında ceza

Tazminat isteyemeyecek kişiler

Madde 144- (1) Kanuna uygun olarak yakalanan, **adli kontrol altına alınan** veya tutuklanan kişilerden aşağıda belirtilenler tazminat isteyemezler:

- (Mülga: 11/4/2013-6459/18 md.)
- Tazminata hak kazanmadığı hâlde, sonradan yürürlüğe giren ve lehte düzenlemeler getiren kanun gereği, durumları tazminat istemeye uygun hâle dönüşenler.
- Genel veya özel af, şikâyetten vazgeçme, uzlaşma gibi nedenlerle hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına veya davanın düşmesine karar verilen veya kamu davası geçici olarak durdurulan veya kamu davası ertelenen veya düşürülenler.
- Kusur yeteneğinin bulunmaması nedeniyle hakkında ceza

verilmesine yer olmadığına karar verilenler. e) Adli makamlar huzurunda gerçek dışı beyanla suç işlediğini veya suça katıldığını bildirerek gözaltına alınmasına veya tutuklanmasına neden olanlar.	verilmesine yer olmadığına karar verilenler. e) Adli makamlar huzurunda gerçek dışı beyanla suç işlediğini veya suça katıldığını bildirerek gözaltına alınmasına, adli kontrol altına alınmasına veya tutuklanmasına neden olanlar.
ÇERÇEVE	
MADDE 54- 5271 sayılı Kanununun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yakalanan” ibaresi “yakalanan, adli kontrol altına alınan” şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “gözaltına alınmasına” ibaresi “gözaltına alınmasına, adli kontrol altına alınmasına” şeklinde değiştirilmiştir.	
GEREKÇE	
MADDE 54- Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 144 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte 141 inci maddede adli kontrol yükümlülüklerine ilişkin yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlanmaktadır.	
MADDE 55	
	GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında yapılan istemler bakımından uygulanır. Bu tarihten önce yapılan istemler yargı mercilerince kesinleşinceye kadar bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır. (2) Bu maddede ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinde yapılan değişiklikler, 7/5/1964 tarihli ve 466 sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan veya yapılacak olan istemler hakkında da kıyasen uygulanır.
ÇERÇEVE	
MADDE 55- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.	

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikler, 1/4/2024 tarihinde ve sonrasında yapılan istemler bakımından uygulanır. Bu tarihten önce yapılan istemler yargı mercilerince kesinleşinceye kadar bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

(2) Bu maddede ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinde yapılan değişiklikler, 7/5/1964 tarihli ve 466 sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan veya yapılacak olan istemler hakkında da kıyasen uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 55- Maddeyle, 5271 sayılı Kanuna geçici madde eklenmekte ve bu Kanunun 142 nci maddede yapılan değişikliklerin yürürlüğe girme tarihi ve uygulama koşulları belirlenmektedir.

9/1/2013 TARİHLİ VE 6384 SAYILI AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE YAPILMIŞ BAZI BAŞVURULARIN TAZMİNAT ÖDENMEK SURETİYLE ÇÖZÜMÜNE DAİR KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 56

~~AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE YAPILMIŞ BAZI BAŞVURULARIN TAZMİNAT ÖDENMEK SURETİYLE ÇÖZÜMÜNE DAİR KANUN~~

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, ~~Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine~~ ~~yapılmış bazı başvuruların tazminat ödenmek suretiyle çözümüne dair esas ve usullerin belirlenmesidir.~~

TAZMİNAT KOMİSYONUNUN GÖREVLERİ İLE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA KANUN

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, **Tazminat Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.**

ÇERÇEVE

MADDE 56- 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun adı “Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun” şeklinde ve 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, Tazminat Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.”

GEREKÇE

MADDE 56- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun adı ile “Amaç” başlıklı 1 inci maddesi değiştirilmektedir. Teklifte, 6384 sayılı Kanunun kapsamı ve buna bağlı olarak Komisyonun görev tanımının genişletilmesi sebebiyle Kanunun adı ile amacında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 57

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun;

- a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı,
b) Mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği,
iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvuruları kapsar.

(2) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokoller kapsamında korunan haklara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda Ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarının yoğunluğu dikkate alınmak suretiyle, diğer ihlal alanları bakımından da Cumhurbaşkanı kararıyla bu Kanun hükümleri uygulanabilir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun;

- a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı,
b) Mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği,
iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvuruları kapsar.

(2) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokoller kapsamında korunan haklara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda Ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarının yoğunluğu dikkate alınmak suretiyle, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin** diğer ihlal alanları bakımından da Cumhurbaşkanı kararıyla bu Kanun hükümleri uygulanabilir.

(3) Bu Kanun;

- a) **Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat,**
b) **4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca koruma tedbirleri**

<p>(3) İdari nitelikteki soruşturmalardan kaynaklanan başvurular hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.</p>	<p>nedeniyle maddi ve manevi tazminat, istemiyle Komisyona yapılan müracaatları da kapsar.</p> <p>(4) İdari nitelikteki soruşturmalardan kaynaklanan başvurular hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.</p>
--	--

ÇERÇEVE

MADDE 57- 6384 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına “suretiyle,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Bu Kanun;

- a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat,
- b) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca koruma tedbirleri nedeniyle maddi ve manevi tazminat, istemiyle Komisyona yapılan müracaatları da kapsar.”

GEREKÇE

MADDE 57- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle Komisyonun görev alanı genişletilmektedir.

Anayasanın 148 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 45 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının bir başka ifadeyle kanunda öngörülmuş idarî ve adli başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekmektedir. Bu düzenlemeler bireysel başvurunun ikincil olma niteliğinin bir gereğidir. Ancak, makul sürede sonuçlandırılmayan yargısal süreçler sebebiyle oluşan manevi zararların tazminine yönelik özel nitelikli idarî veya adli herhangi bir başvuru yolu bulunmadığından bu tür zararların tazmini için doğrudan Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi 5/7/2022 tarihli Nevriye Kuruç (Başvuru Numarası: 2021/58970) kararında; yapılan düzenlemelere rağmen makul sürede yargılanma hakkına ilişkin olarak yapısal bir sorun bulunduğunu vurgulamış ve bu yapısal sorunun giderilmesi amacıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için Anayasanın 40 ıncı maddesi gereğince bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun kurulması gerektiğini belirtmiştir.

28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanunla 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılarak, 31/7/2018 tarihinden sonra Anayasa Mahkemesine yapılmış ve 9/3/2023 tarihi itibarıyla, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilmesi ve mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edilmesi ya da hiç icra edilmemesine yönelik bireysel başvuruların Komisyon tarafından sonuçlandırılmasına imkân tanınmıştır.

Anayasa Mahkemesi 25/7/2023 tarihli Keser Altıntaş kararıyla (Başvuru Numarası: 2023/18536) 9/3/2023 tarihinden sonra yapılan başvurular yönünden herhangi bir mekanizma getirilmediğini, dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin pilot karar olarak verdiği Nevriye Kuruç kararının gereği tam olarak yerine getirilmediğini, yalnızca belli bir tarihe kadar derdest başvurular yönünden Tazminat Komisyonuna başvuru imkânı getirildiğini ifade etmiştir. Öte yandan yapılan değişiklikle Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmadan önce müracaat edilebilecek idari veya yargısal bir mekanizma kurulmadığını, makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiası kapsamındaki başvuruların doğrudan Anayasa Mahkemesine yapılmasına devam edildiğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulardaki inceleme yöntemi, verilen ihlal kararının sayısı ve pilot kararda belirtilen ilkeler dikkate alındığında anılan ihlal iddiasıyla yapılan başvuruların Anayasa Mahkemesince incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden kalmadığından, Nevriye Kuruç pilot kararının gereği olarak makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra anılan başvuruların incelenebileceğine karar vermiştir.

Düzenlemeyle uzun yargılamadan kaynaklı ihlal iddiaları bakımından daha kolay erişilebilir, hızlı işleyen ve birincil nitelikte bir başvuru yolu oluşturulmakta ve ilgiliye Komisyona müracaat imkânı tanınmaktadır.

Ayrıca hâlihazırda ağır ceza mahkemelerinin görev alanında bulunan ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde yer alan koruma tedbirleri ile Teklifle aynı kapsama dâhil edilen (l) bendindeki koruma tedbirlerinden kaynaklı maddi ve manevi tazminat istemleri bakımından da Komisyona müracaat imkânı getirilmektedir. Böylelikle tespiti herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen bazı tazminat istemlerinin hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasına imkân sağlanmaktadır.

MADDE 58

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Başvuran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanları,
- Başvuru: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış olan başvuruyu,
- Komisyon: Tazminat talebi hakkında karar vermek amacıyla kurulan Komisyonu,
- Müracaat: Komisyona iletilen talebi,
- Müracaat eden: Komisyondan tazminat talebinde bulunanları,

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Başvuran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanları,
- Başvuru: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış olan başvuruyu,
- Komisyon: Tazminat talebi hakkında karar vermek amacıyla kurulan **Tazminat Komisyonunu**,
- Müracaat: Komisyona iletilen talebi,
- Müracaat eden: Komisyondan tazminat talebinde bulunanları,

ifade eder.	ifade eder.
ÇERÇEVE	
MADDE 58- 6384 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “Komisyonu,” ibaresi “Tazminat Komisyonunu,” şeklinde değiştirilmiştir.	
GEREKÇE	
MADDE 58- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte Kanunun adı, kapsamı ve amacının değiştirilmesine bağlı olarak uyum düzenlemesi yapılmaktadır.	
MADDE 59	
Komisyon ve çalışma esasları MADDE 4 – (1) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Bu Kanun kapsamında yapılacak müracaatlar hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Adalet Bakanı tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur. (2) 9 uncu madde hükmü saklı kalmak üzere Komisyon üyelerine, müracaatlar sonuçlandırılıncaya kadar başka bir görev verilmez. (3) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir. (4) Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlık tarafından yürütülür.	Komisyon ve çalışma esasları MADDE 4 – (1) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Bu Kanun kapsamında yapılacak müracaatlar hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Adalet Bakanı tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur. (2) 9 uncu madde hükmü saklı kalmak üzere Komisyon üyelerine, müracaatlar sonuçlandırılıncaya kadar başka bir görev verilmez. (3) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir. (4) Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlık tarafından yürütülür.

<p>(5) Kamu kurum ve kuruluşları ile yargı mercileri, Komisyonun görevi kapsamında ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin Komisyona göndermek zorundadır.</p>	<p>Komisyon tarafından yapılan giderler, Bakanlık bütçesinden karşılanır.</p> <p>(5) Kamu kurum ve kuruluşları ile yargı mercileri, Komisyonun görevi kapsamında ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin Komisyona göndermek zorundadır.</p> <p>(6) Müracaatın ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve verilecek tazminat miktarının saptanmasında Komisyon, bilirkişi incelemesi dâhil gerekli gördüğü araştırmayı yapmaya veya üyelerinden birine yaptırmaya yetkilidir.</p>
<p>ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 59- 6384 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“Komisyon tarafından yapılan giderler, Bakanlık bütçesinden karşılanır.”</p> <p>“(6) Müracaatın ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve verilecek tazminat miktarının saptanmasında Komisyon, bilirkişi incelemesi dâhil gerekli gördüğü araştırmayı yapmaya veya üyelerinden birine yaptırmaya yetkilidir.”</p>	
<p>GEREKÇE</p> <p>MADDE 59- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle Komisyonun yaptığı giderlerin Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanması ve Komisyona bilirkişi incelemesi yaptırabilme yetkisinin verilmesi hükme bağlanmaktadır. Bu düzenlemeler heyetler bakımından da geçerli olacaktır.</p>	
<p>MADDE 60</p>	
<p>Müracaatın şekli ve süresi</p> <p>MADDE 5 – (1) Komisyona müracaat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru tarihini ve numarasını gösteren resmi kayıt kabul mektubu, başvuru formu ve diğer ilgili bilgi ve belgelerle birlikte,</p>	<p>Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresi</p> <p>MADDE 5 – (1) Komisyona müracaat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru tarihini ve numarasını gösteren resmi kayıt kabul mektubu, başvuru formu ve diğer ilgili bilgi ve belgelerle birlikte,</p>

<p>müracaat edenin kimlik bilgilerini içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır.</p> <p>(2) Başvuran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Komisyona müracaat edebilir. Bu süre içinde müracaatta bulunmayanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının kendilerine tebliğinden itibaren bir ay içinde de Komisyona müracaat edebilirler.</p> <p>(3) Cumhurbaşkanı kararıyla;</p> <p>a) 2 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kanunun kapsamının genişletilmesi,</p> <p>b) 9 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca sürenin uzatılması, durumunda müracaat hakkı kazananlar, bu haklarını Cumhurbaşkanı kararının Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde kullanabilirler.</p> <p>(4) Müracaatın Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığıyla da yapılması mümkündür. Cumhuriyet başsavcılığı, müracaat evrakını derhal Komisyona gönderir. Bu durumda Cumhuriyet başsavcılığına yapılan müracaat tarihi esas alınır.</p> <p>(5) Müracaatlara ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.</p>	<p>müracaat edenin kimlik bilgilerini içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır.</p> <p>(2) Başvuran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Komisyona müracaat edebilir. Bu süre içinde müracaatta bulunmayanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının kendilerine tebliğinden itibaren bir ay içinde de Komisyona müracaat edebilirler.</p> <p>(3) Cumhurbaşkanı kararıyla;</p> <p>a) 2 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kanunun kapsamının genişletilmesi,</p> <p>b) 9 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca sürenin uzatılması, durumunda müracaat hakkı kazananlar, bu haklarını Cumhurbaşkanı kararının Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde kullanabilirler.</p> <p>(4) Müracaatın Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığıyla da yapılması mümkündür. Cumhuriyet başsavcılığı, müracaat evrakını derhal Komisyona gönderir. Bu durumda Cumhuriyet başsavcılığına yapılan müracaat tarihi esas alınır.</p> <p>(5) Müracaat, elektronik ortamda da yapılabilir. Müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.</p> <p>(6) Müracaatlara ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.</p>
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 60- 6384 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığı “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresi” şeklinde değiştirilmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(5) Müracaat, elektronik ortamda da yapılabilir. Müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

GEREKÇE

MADDE 60- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Teklifte ihdas edilen 5/A ve 5/B maddeleriyle, Tazminat Komisyonuna yapılacak müracaatlarla ilgili yeni usuller belirlendiğinden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresine ilişkin olan 5 inci maddenin başlığı buna uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, Komisyona elektronik ortamda da müracaat edilebileceği ve müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 61

Yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak müracaatın şekli ve süresi

MADDE 5/A - (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Komisyona müracaat, soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ve en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırılmı öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılır. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde müracaat edemeyenler, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte müracaat edebilirler.

(2) Müracaatta bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.

(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 61- 6384 sayılı Kanuna 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak müracaatın şekli ve süresi

MADDE 5/A - (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Komisyona müracaat, soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ve en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırılmadığının öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılır. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde müracaat edemeyenler, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte müracaat edebilirler.

(2) Müracaatta bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.

(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 61- Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna 5/A maddesi eklenmektedir.

Kanunun kapsamının genişletilmesine bağlı olarak, ihdas edilen bu maddeyle yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla Komisyona yapılacak müracaatların şekil ve süresine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla, 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kalan, ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat taleplerine ilişkin müracaatların; soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ve en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırılmadığının öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, müracaat dilekçesinde, başvuruda bulunanın açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini belirtmesi ve bunlara dair belgeleri eklemesinin gerekli olduğu düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, müracaat dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesinin, aksi hâlde istemin reddedileceğinin Komisyon tarafından ilgiliye bildirileceği ve eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaatın reddolunacağı hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının, bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir.

MADDE 62

Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 5/B - (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca Komisyona müracaat, karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde yapılır.

(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemler, ağır ceza mahkemesine gönderilir. Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise Komisyon görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine gönderir. Bu hallerde Komisyona yapılan istem tarihi esas alınır. Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyon, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvurur.

(3) Komisyon, tazminat istemlerine ve tazminatın geri alınmasına ilişkin yapacağı değerlendirmede Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini uygular.

(4) Komisyon tarafından verilen tazminatlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının tazminatın geri alınmasına ilişkin yazılı istemleri Komisyona yapılır.

(5) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile 5/A maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.

ÇERÇEVE

MADDE 62- 6384 sayılı Kanuna 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 5/B - (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca Komisyona müracaat, karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde yapılır.

(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemler, ağır ceza mahkemesine gönderilir. Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise Komisyon görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine gönderir. Bu hallerde Komisyona yapılan istem tarihi esas alınır. Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyon, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvurur.

(3) Komisyon, tazminat istemlerine ve tazminatın geri alınmasına ilişkin yapacağı değerlendirmede Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini uygular.

(4) Komisyon tarafından verilen tazminatlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının tazminatın geri alınmasına ilişkin yazılı istemleri Komisyona yapılır.

(5) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile 5/A maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.”

GEREKÇE

MADDE 62- Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna 5/B maddesi eklenmektedir. Teklifte, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentlerinde yer alan haller bakımından maddi ve manevi tazminat istemlerinin Komisyona yapılacağı kabul edilmektedir. Kanuna eklenen bu maddeyle Komisyona yapılacak istemlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemleri bakımından Komisyona yapılacak müracaata ilişkin süreler belirlenmektedir. Kişilerin mağduriyet yaşamalarının önlenmesi amacıyla tazminat istemlerine ilişkin müracaat süreleri, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesiyle uyumlu olacak şekilde düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemlerin, Komisyon tarafından ağır ceza mahkemesine gönderileceği

hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemlerin birlikte yapılması halinde Komisyonun görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine göndermesi, görev alanına giren istemler bakımından ise incelemeye devam etmesi sağlanmaktadır. Bu gibi durumlarda hak kayıplarına neden olunmaması amacıyla başvuru süresi bakımından Komisyona yapılan istem tarihinin esas alınacağı kabul edilmektedir.

Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyonun, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvuracağı hükme bağlanmaktadır.

Komisyon, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesi kapsamında bulunan ve kendi görev alanında olmadığını değerlendirdiği istemler bakımından 6 ncı madde uyarınca müracaatın reddine karar vermeyecek, bu istemleri değerlendirmek üzere ağır ceza mahkemesine gönderecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, Komisyonun tazminat istemlerine ilişkin yapacağı değerlendirmelerde Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini de uygulayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle Komisyonun, tazminat istemine, tazminatın geri alınmasına ve tazminat isteyemeyecek kişilere yönelik Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri doğrultusunda bir değerlendirme yapması sağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca kovuşturmayaya yer olmadığına ilişkin kararı sonradan kaldırılarak veya yargılamanın aleyhte yenilenmesiyle beraat kararı kaldırılarak mahkûm edilenlerden daha önce ödenen tazminatın geri alınmasına ilişkin Komisyona yapılacak istemin, Cumhuriyet savcısı tarafından yapılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, bu Kanun kapsamında Komisyona yapılacak müracaatlar bakımından dilekçede yer alması gereken hususlar ve müracaatın elektronik ortamda yapılması gibi usul hükümlerine atıf yapılmaktadır.

MADDE 63

Müracaat hakkında karar ve karara itiraz

MADDE 7- (1) Komisyon, müracaat hakkında dokuz ay içinde karar vermek zorundadır.

(2) Komisyon, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin emsal kararlarını da gözetmek suretiyle müracaat konusunda gerekçeli olarak karar verir.

(3) Komisyon kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Komisyon aracılığıyla Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz

Müracaat hakkında karar ve karara itiraz

MADDE 7- (1) Komisyon, **2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan** müracaatlar hakkında dokuz ay içinde karar vermek zorundadır.

(2) Komisyon, **Anayasa Mahkemesi ve** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin emsal kararlarını da gözetmek suretiyle müracaat konusunda gerekçeli olarak karar verir.

(3) Komisyon kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Komisyon aracılığıyla Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz

<p>edilebilir. İtiraz dilekçesi müracaata ilişkin diğer tüm belgelerle birlikte derhal itiraz merciine gönderilir. Bu itiraz öncelikli işlerden sayılarak üç ay içinde karara bağlanır. Mahkeme tarafından Komisyon kararı yerinde görülmezse işin esası hakkında karar verilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.</p> <p>(4) Ödenmesine karar verilen tazminat, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde Bakanlık tarafından ödenir. Ödemeye ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.</p>	<p>edilebilir. İtiraz dilekçesi müracaata ilişkin diğer tüm belgelerle birlikte derhal itiraz merciine gönderilir. Bu itiraz öncelikli işlerden sayılarak üç ay içinde karara bağlanır. Mahkeme tarafından Komisyon kararı yerinde görülmezse işin esası hakkında karar verilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.</p> <p>(4) Ödenmesine karar verilen tazminat, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde Hazine tarafından ödenir. Ödemeye ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.</p>
ÇERÇEVE	
<p>MADDE 63- 6384 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “müracaat” ibaresi “2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına “Komisyon,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Anayasa Mahkemesi ve” ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Hazine” şeklinde değiştirilmiştir.</p>	
GEREKÇE	
<p>MADDE 63- Maddeyle, 6384 sayılı Kanununun 7 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, fıkradaki dokuz aylık karar verme süresinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatlar bakımından uygulanacağı belirtilmektedir.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Komisyon tarafından müracaatlar hakkında karar verilirken, Anayasa Mahkemesi kararlarının da emsal olarak dikkate alınması hüküm altına alınmaktadır.</p> <p>Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Komisyon tarafından ödenmesine karar verilen tazminatın, Hazine tarafından ödeneceği hükme bağlanmaktadır.</p>	
MADDE 64	
<p>Süre MADDE 9 – (1) Bu Kanun, 23/9/2012 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde kaydedilmiş başvurular hakkında uygulanır.</p>	<p>Süre MADDE 9 – (1) Bu Kanun, 2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından 23/9/2012 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde kaydedilmiş başvurular hakkında uygulanır.</p>

(2) Birinci fıkradaki süre Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.	(2) Birinci fıkradaki süre Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.
ÇERÇEVE	
MADDE 64- 6384 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına “Bu Kanun,” ibaresinden sonra gelmek üzere “2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından” ibaresi eklenmiştir.	
GEREKÇE	
MADDE 64- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Böylelikle, 9 uncu madde hükümlerinin mevcut uygulama alanının korunması amaçlanmaktadır.	
MADDE 65	
	GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında olup; a) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesinde inceleme süreci devam eden bireysel başvurular, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren, b) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verdiği bireysel başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten veya düşme kararının tebliğinden itibaren, üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından incelenir. (2) Müracaat, müracaatta bulunan kişinin kimlik bilgileri ile Anayasa Mahkemesine başvuru tarihi ve numarasını içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır. Dilekçeye, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruya ilişkin form, kabul edilemezlik veya düşme kararı ve bu kararın tebliğine dair belge ile ihlal iddiasına ilişkin

	<p>diğer bilgi ve belgeler eklenir.</p> <p>(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.</p> <p>(4) Komisyona gelecek işlerin sayısı dikkate alınarak Adalet Bakanı tarafından, Komisyon bünyesinde ilave heyetler oluşturulması amacıyla üye ataması yapılabilir ve bu üyeler Komisyon üye tam sayısına dâhil edilir. Bu durumda oluşturulacak ilave heyet sayısı üçü geçemez. Bu fıkra hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle uygulanır. Adalet Bakanı bu süreyi iki yıl daha uzatabilir.</p>
<p style="text-align: center;">ÇERÇEVE</p> <p>MADDE 65- 6384 sayılı Kanuna aşığıdaki geçici madde eklenmiştir.</p> <p>“GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında olup;</p> <p>a) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesinde inceleme süreci devam eden bireysel başvurular, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren,</p> <p>b) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verdiği bireysel başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten veya düşme kararının tebliğinden itibaren,</p> <p>üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından incelenir.</p> <p>(2) Müracaat, müracaatta bulunan kişinin kimlik bilgileri ile Anayasa Mahkemesine başvuru tarihi ve numarasını içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır. Dilekçeye, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruya ilişkin form, kabul edilemezlik veya düşme kararı ve bu kararın tebliğine dair belge ile ihlal iddiasına ilişkin diğer bilgi ve belgeler eklenir.</p> <p>(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.</p>	

(4) Komisyona gelecek işlerin sayısı dikkate alınarak Adalet Bakanı tarafından, Komisyon bünyesinde ilave heyetler oluşturulması amacıyla üye ataması yapılabilir ve bu üyeler Komisyon üye tam sayısına dâhil edilir. Bu durumda oluşturulacak ilave heyet sayısı üçü geçemez. Bu fıkra hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle uygulanır. Adalet Bakanı bu süreyi iki yıl daha uzatabilir.”

GEREKÇE

MADDE 65- Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasının (a) bendiyle, Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kalan ve Anayasa Mahkemesinde inceleme süreci devam eden bireysel başvurular hakkında, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilecek kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde Komisyona müracaat edilebileceği ve bu durumda Komisyonun söz konusu müracaatları inceleyeceği hüküm altına alınmaktadır. Maddenin birinci fıkrasının (b) bendiyle Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kalan ve Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verdiği bireysel başvurular hakkında, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten veya düşme kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde Komisyona müracaat edilebileceği ve bu durumda müracaatların Komisyon tarafından inceleneceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarıyla, söz konusu müracaatlar ve bunların incelenmesine ilişkin usul hükümleri düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, Komisyona gelecek işlerin sayısı dikkate alınarak iş yükü dengesini ve Komisyonun verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla ilave heyetlerin oluşturulabilmesine imkân sağlanmaktadır.

MADDE 66

ÇERÇEVE

MADDE 66- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

GEREKÇE

MADDE 66- Yürürlük maddesidir.

MADDE 67

ÇERÇEVE

MADDE 67- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

GEREKÇE

MADDE 67- Yürütme maddesidir.